

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม
THE PRODUCTION OF SHORT DOCUMENTARY FILM ABOUT DOWN SYNDROME

ศวิตา ศีลตระกูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

ศวิตา ศีลตระกูล

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมสื่อสาร
วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE PRODUCTION OF SHORT DOCUMENTARY FILM ABOUT DOWN SYNDROME

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of MASTER OF ARTS

(Media and Communication Innovation)

College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม
ของ
ศวิตา ศีลตระกูล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมการสื่อสาร
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรวณ แพทยานนท์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียาภรณ์ เจริญบุตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณฐ์ รักดีรัตนชาติ)

ชื่อเรื่อง	การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม
ผู้วิจัย	ศวิตา ศีลตระกูล
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวัน แพทยานนท์

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม” การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย และการผลิตภาพยนตร์สารคดีสั้นเพื่อสื่อสารให้คนในสังคมได้รับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่แท้จริงของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจากภาพยนตร์ไทยจำนวน 3 เรื่อง โดยใช้การวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีภาพลักษณ์ รวมไปถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตพฤติกรรมผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในระดับที่สื่อสารและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 3 คน และผู้ปกครองจำนวน 3 คน และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สร้างสรรค์เป็นภาพยนตร์สารคดีสั้น จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์ไทยทั้ง 3 เรื่อง พบว่าภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมถูกนำเสนอลักษณะภายนอกเป็นส่วนใหญ่และข้อด้อย จึงทำให้สังคมจำภาพลักษณ์เหล่านั้น ผลจากการการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงทัศนคติของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมและผู้ปกครองว่านำเสนอเรื่องดาวน์ซินโดรมของสื่อที่ทำให้คนส่วนมากเข้าใจผิดกันว่าเด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่แท้จริงแล้วทุกคนสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญและผลจากการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นสารคดีพบว่าภาพยนตร์สารคดีนั้นสามารถนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมได้หลากหลายมุมมองและสามารถสะท้อนให้เห็นความเป็นจริง ภาพยนตร์สารคดีจึงเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ช่วยนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมให้คนในสังคมไทยเข้าใจมากขึ้น

คำสำคัญ : ภาวะดาวน์ซินโดรม, ภาพยนตร์สารคดี, ภาพลักษณ์

Title	THE PRODUCTION OF SHORT DOCUMENTARY FILM ABOUT DOWN SYNDROME
Author	SAWITA SILTRAKUL
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Porawan Pattayanon , Ph.D.

This study aims to examine the presentation of the image of people with Down's syndrome in a short documentary film in Thailand and how a film could raise awareness of the right image of Down's syndrome. The research was conducted using three methods; character analysis, in-depth interview, and observation. The researcher analyzed the characteristics of people with Down's syndrome in three Thai films which used image and stereotype theory. Also, the participants included three communicative and self-supporting Down's syndrome people, and three of their parents were interviewed and their behavior was also observed. The results were then used to make a short documentary film on Down's syndrome. As a result of the in-depth interviews, people with Down's syndrome and their parents thought that the media only presented Down's syndrome in the negative, such as an inability to learn and help themselves. Actually, most people with Down's syndrome can learn and develop differently, depending on how they were parented. Besides, the research found that a short documentary film could present an image of Down's syndrome people in various aspects, and reflects reality. The findings ensured that a short documentary film is one of the influential communications that can deliver the right image of Down's syndrome people to be better understood by Thai society.

Keyword : Down syndrome, Short Documentary film, Image and Stereotype

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม” ในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร. ปรวณ แพทยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่คอยให้คำปรึกษาที่มีประโยชน์ตลอดการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณ ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษชุมชนคลองเตย สมาคมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย และมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น

ขอขอบคุณนายสุรศักดิ์ อำนาจมงคล ผู้เป็นแรงบันดาลใจของงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมให้คนในสังคมได้รับรู้และได้เข้าใจมากขึ้น

ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ คอยเป็นแรงผลักดันให้ทำการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ศวิตา ศีลตระกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. ภาพยนตร์สารคดี.....	6
1.1 ความหมายของภาพยนตร์สารคดี.....	7
1.2 ประเภทของภาพยนตร์สารคดี.....	11
1.3 ประเภทและโครงสร้างการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดี.....	14
2. ทฤษฎีเรื่องภาพลักษณ์ การเหมารวม และภาพตัวแทน.....	16
2.1 ภาพลักษณ์และความคิดเหมารวม.....	16

2.2 แนวคิดการสร้างภาพตัวแทน	18
3. ภาพวาดนินโดรม.....	25
3.1 สาเหตุของดาวนินโดรม	26
3.2 อาการของดาวนินโดรม	27
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
วิธีการดำเนินงาน.....	33
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	34
1.วิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนินโดรม	34
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนินโดรมและผู้ปกครอง	34
3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	36
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัย	38
4.1 ผลลัพธ์ของการศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	38
4.1.1 ผลลัพธ์ของการศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวนินโดรมในภาพยนตร์ไทย.....	38
4.1.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีภาวะดาวนินโดรมและผู้ปกครองที่ดูแล	61
4.2 ผลการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะดาวนินโดรม.....	70
4.2.1. ขั้นตอนก่อนการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Production)	70
4.2.2. ขั้นตอนผลิตภาพยนตร์ (Production).....	75
4.2.3. ขั้นตอนหลังการผลิตภาพยนตร์ (Post-Production)	78
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล.....	100

ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ระดับความรุนแรงด้านความคิดรวบยอด.....	28
ตาราง 2 ระดับความรุนแรงด้านสังคม	29
ตาราง 3 ระดับความรุนแรงด้านทักษะในการดำรงชีวิตและการทำงาน	30
ตาราง 4 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องไว๊กว่า.....	41
ตาราง 5 กริยาท่าทางที่แสดงออกของตัวละครจากเรื่องไว๊กว่า.....	42
ตาราง 6 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องไว๊กว่า	43
ตาราง 7 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องไว๊กว่า	43
ตาราง 8 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องไว๊กว่า	44
ตาราง 9 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหวอ	46
ตาราง 10 กริยาท่าทางที่แสดงออกของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหวอ.....	48
ตาราง 11 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหวอ	48
ตาราง 12 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหวอ	49
ตาราง 13 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องเอ๋อเหวอ	50
ตาราง 14 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์.....	52
ตาราง 15 กริยาท่าทางที่แสดงออกของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์	54
ตาราง 16 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์.....	55
ตาราง 17 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์.....	56
ตาราง 18 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องเดอะดาวน์.....	58
ตาราง 19 เปรียบเทียบความเหมือนและต่างของตัวละครที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์.....	58
ตาราง 20 ภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง	60
ตาราง 21 การดำเนินเรื่องของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	73

ตาราง 22 ตารางการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น	75
ตาราง 23 ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	78
ตาราง 24 ผลของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	83
ตาราง 25 สรุปภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย	92
ตาราง 26 ภาพลักษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมและการสังเกต พฤติกรรม	93
ตาราง 27 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครองของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม	95
ตาราง 28 ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	97
ตาราง 29 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่ได้จากการวิจัย	98

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ภาพยนตร์เรื่องไวท์วีก.....	40
ภาพประกอบ 2 ภาพยนตร์เรื่องเอ๋อเหวอ.....	45
ภาพประกอบ 3 ภาพยนตร์สารคดีเรื่องเดอะดาวน์.....	51
ภาพประกอบ 4 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	71
ภาพประกอบ 5 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	72
ภาพประกอบ 6 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	72
ภาพประกอบ 7 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	72
ภาพประกอบ 8 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	72
ภาพประกอบ 9 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย.....	73
ภาพประกอบ 10 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น.....	76
ภาพประกอบ 11 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น.....	77
ภาพประกอบ 12 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น.....	77
ภาพประกอบ 13 การเริ่มใช้โปรแกรมตัดต่อ.....	80
ภาพประกอบ 14 การจัดการไฟล์สำหรับการตัดต่อ.....	80
ภาพประกอบ 15 การชิงค์ภาพและเสียง.....	80
ภาพประกอบ 16 ขั้นตอนการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี.....	81
ภาพประกอบ 17 ขั้นตอนการใส่ข้อความลงภาพยนตร์สารคดี.....	81
ภาพประกอบ 18 ขั้นตอนการมิกซ์เสียงภาพยนตร์สารคดี.....	82
ภาพประกอบ 19 ขั้นตอนการทำสีภาพยนตร์สารคดี.....	82
ภาพประกอบ 20 การ Export ไฟล์ที่สมบูรณ์.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สื่อประเภทต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังวิถีชีวิต คุณค่า ความหมาย ทศนคติ และจิตสำนึกของคนในสังคม โดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์สื่อชนิดเดียวในประเทศไทยที่มีกฎหมายออกมาควบคุม โดยมีการเซ็นเซอร์ หรือตัดทอนเนื้อหาบางส่วนภายใต้พระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 นั้นแสดงว่าสื่อภาพยนตร์นั้นมีอำนาจมากพอที่จะส่งผลต่อทศคติและความคิดของผู้ชมได้ ภาพยนตร์ที่มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละคร ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากกลายเป็นบรรทัดฐานของคนในสังคม เช่น ภาพลักษณ์ของคนพิการใน ภาพยนตร์ไทยถูกตอกย้ำจนกลายเป็นมายาคติว่าคนพิการนั้นพิการเพราะบุญกรรมที่ทำขึ้น ในอดีตหรือชาติปางก่อน ทำให้ผู้ชมมีภาพจำเกี่ยวกับคนพิการว่าเป็นผู้มีเคราะห์กรรม เป็นคนน่า สงสาร น่าเวทนา แท้จริงแล้วความพิการเกิดได้จากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นจากอุบัติเหตุ หรือ จากกรรมพันธุ์และพันธุกรรมและความเจ็บป่วย แต่สำหรับสังคมไทยเรื่องบุญกรรม ถูกปลูกฝังมานาน จึงมีความเชื่อว่าความพิการเป็นเรื่องของบุญกรรม ละครและภาพยนตร์ไทย ก็เลือกที่จะตอกย้ำความเชื่อนี้ โดยการทำให้คนพิการดูน่าสงสาร (กุลภา วจนสาระ, 2548)

คนพิการมักถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในสื่อโดยไม่รู้ตัว เช่น ในสื่อโฆษณาที่คนพิการ มักถูกเลือกปฏิบัติทั้งที่โดยเจตนาและไม่เจตนา เช่นการนำคนพิการมานำเสนอเพื่อวัตถุประสงค์ ทางการตลาดโดยมุ่งเน้นสร้างแบรนด์ส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับองค์กรและการนำเสนอข่าว ที่ยังเป็นไปในภาพลักษณ์เชิงลบทำให้คนพิการมีภาพของความเป็นผู้นำสงสารเพราะสื่อมุ่งเน้น ที่ความพิการมากกว่าจะมองเรื่องความสามารถ สื่อต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการรับรู้และ การตัดสินใจ พฤติกรรมของบุคคลที่ผ่านมการนำเสนอข่าวของคนพิการในสังคมไทยยังมีน้อย จึงทำให้คนทั่วไปได้รับสารจากสื่อเพียงด้านเดียว

ในขณะเดียวกันยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีการนำเสนอภาพความเป็นจริงนั้นคือสื่อ ภาพยนตร์สารคดี ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นจากบริบททางความจริงในสังคม ที่มีหลากหลายแง่มุมเพื่อบันทึกเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึกผ่านมุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์ John Grierson บิดาแห่งภาพยนตร์สารคดีได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดีว่า เป็นการสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดมาจากความเป็นจริงไม่มีนักแสดงไม่มีการเขียนบทแบบนวนิยาย เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ควรได้มาจากความเป็นจริงและจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

เพราะจะทำให้ภาพยนตร์มีปรัชญาและดูสมจริงมากกว่าเรื่องที่แต่งขึ้นกล่าวคือภาพยนตร์สารคดีคือการนำเสนอความเป็นจริง แต่ในขณะเดียวกันภาพยนตร์สารคดีก็ควรจะมีการเติมเต็มด้วยความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินผู้สร้างงานขึ้นนั้น ๆ ภาพยนตร์เป็นศิลปะในการนำเสนอไม่ต่างจากศิลปินที่สร้างงานจิตรกรรมหรือประติมากรรม ภาพยนตร์จะต้องทำหน้าที่นำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นจริงแล้วถ่ายทอดออกมาผ่านความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างด้วยเช่นกัน (บรรจง โกศลวัฒน์, มปป)

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้มีภาพยนตร์ไทยมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมมาโดยตลอดแต่เนื้อหาของสิ่งที่นำเสนอแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงแต่ภาพลักษณ์ของตัวละครก็ยังคงถูกนำเสนอในรูปแบบเดิม ๆ จนทำให้ภาพลักษณ์ของตัวละครในภาพยนตร์นั้นกลายมาเป็นภาพจำของผู้ชมว่าคนที่มีความพิการจะต้องเป็นเช่นนั้น ทั้งที่ตัวละครเหล่านี้ถูกรับบปโดยผู้ที่ไม่ได้มีความพิการ กระบวนการผลิตซ้ำของสื่อภาพยนตร์ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับผู้ที่มีความพิการดาวน์ซินโดรม อย่างเช่นในภาพยนตร์ไทยเรื่อง เอ๋อเธอ ที่ฉายในปีพ.ศ. 2548 ภาพลักษณ์ของตัวละครถูกนำเสนอว่าเป็นตัวตลกเป็นคนพิการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และสุดท้ายกลายเป็นคนที่น่าสงสารและเมื่อสื่อสร้างภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีความพิการดาวน์ซินโดรมขึ้นมาในรูปแบบเดิมมุมมองเดิมทำให้เกิดการเหมารวมทัศนคติ (Stereotype) ของคนในสังคมขึ้นมา กลายเป็นมาตรฐานว่าผู้ที่มีความพิการดาวน์ซินโดรมทุกคนจะต้องเหมือนในภาพยนตร์หรือเหมือนในสื่อที่พวกเขาเห็นกันการนำเสนอภาพดังกล่าว เช่น ภาพลักษณ์ของการเป็นคนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ตัดผมทรงแปลกๆ ใส่เสื้อผ้าตัวใหญ่ๆ เหมอลอย พุดจาไม่รู้เรื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่มีความพิการดาวน์ซินโดรมถูกผู้อื่นตัดสินว่าไม่มีความสามารถ เป็นผู้บกพร่องทางสติปัญญา ถูกกั้นแก้ง ถูกตัดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาหรือโอกาสในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กลุ่มเด็กที่มีความพิการดาวน์ซินโดรมคือกลุ่มเด็กที่มีปัญหาเรื่องพัฒนาการจนไม่สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ได้ด้วยวิธีการปกติตามธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นการเล่นดูหรือการเรียนการสอนตามปกติทั่วไป เนื่องจากข้อจำกัดบางประการที่มีอยู่ในตัวเด็ก ทางด้านกายภาพ สติปัญญา พฤติกรรม อารมณ์ หรือสัมพันธภาพทางสังคมซึ่งความบกพร่องของดาวน์ซินโดรมจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอันเกิดจากความผิดปกติ ในจำนวนโครโมโซมโดยถูกจัดกลุ่มในคู่มือการวินิจฉัย และ ตรวจประเมินความพิการตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555 หน้า 69-71 โดยกระทรวงสาธารณสุข (สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2555)

โดยกลุ่มอาการดาวน์เกิดจากความผิดปกติของโครโมโซมเป็นความผิดปกติทางพันธุกรรมที่เป็นมาแต่กำเนิดมีลักษณะผิดปกติของรูปร่างหน้าตาที่สามารถเห็นได้ชัดตั้งแต่แรกเกิดเด็กจะมีความพิการทางด้านสติปัญญาหรือที่เรียกว่าภาวะบกพร่องทางสติปัญญามีพัฒนาการล่าช้าร่วมกับความพิการทางร่างกาย กลุ่มอาการดาวน์สามารถเกิดได้ในทุกเพศทุกวัยผู้ที่มีการะดาวน์ซินโดรมเหมือนกับเด็กทั่วไปเพียงแต่มีรหัสโครโมโซมเพิ่มมา 1 ตัวเรียกว่า ‘สภาวะ Trisomy 21’ ส่งผลให้เด็กมีสภาวะแตกต่างกันไปบางคนอาจมีภาวะกล้ามเนื้ออ่อนแรงแกล้มเนื้อพัฒนาได้ช้าบางรายอาจมีอาการผิดปกติของต่อมไทรอยด์หรือหูรับฟังได้ไม่ปกติ ทำให้รับรู้และพัฒนาช้ากว่าคนรุ่นเดียวกันสังคมต้องทำความเข้าใจว่าเด็ก ๆ เหล่านี้ ไม่ได้แตกต่างจากเด็กทั่วไปเขาสามารถเติบโตและมีพัฒนาการได้อย่างไม่มีขีดจำกัดหากได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการที่เหมาะสม (สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2555)

จากแนวทางของกรมสุขภาพจิตในประเทศไทยการดูแลและช่วยเหลือเด็กกลุ่มที่มีอาการดาวน์ซินโดรม คือการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองใช้ชีวิตในสังคมได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้การกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องยังสามารถลดความเครียดความวิตกกังวลของผู้ปกครองได้อีกด้วย องค์ประกอบสำคัญในการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการคือการเริ่มพัฒนาเมื่อเด็กมีความพร้อมและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ โรคนี้ไม่มียารักษาให้หายขาดการเรียนรู้และพัฒนาการเป็นสิ่งสำคัญที่ควรทราบแม้ว่าเด็กและผู้ใหญ่ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะมีความล่าช้าทางพัฒนาการและยังไม่มีทางรักษาให้หายขาดแต่พวกเขากลับมีความสามารถและพรสวรรค์อีกหลายอย่างที่ควรได้รับโอกาสและการสนับสนุนให้มีการพัฒนาการให้เขามีโอกาสและมีส่วนร่วมในสังคมเป็นการช่วยให้เขามีพัฒนาการที่ดีและมีศักยภาพไม่ต่างจากคนทั่วไปในสังคม (ชดาพิมพ์ เผ่าสวัสดิ์, 2561)

ประทุมมาศ พรธานี อาจารย์ประจำสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและ ครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษและการกระตุ้นพัฒนาการเด็กเล็กที่มีความต้องการพิเศษและที่ปรึกษามูลนิธิ The Rainbow Room กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์ของนิตยสาร The Cloud ออนไลน์ ว่า

“สังคมที่ไม่ยอมรับ สังคมที่ไม่เข้าใจ สังคมที่ไม่ให้โอกาสและมักแต่่มองว่าเขาน่าสงสารทั้งที่จริงๆ แล้วเขามีศักยภาพที่จะพัฒนาและใช้ชีวิตในสังคมได้ สังคมต่างหากพร้อมจะเปิดรับความแตกต่างและให้โอกาสเขามาอยู่ร่วมกันไหม เราต้องทำความเข้าใจพัฒนาการของเขาโดยเฉพาะ เพราะเขาไม่ได้มีพัฒนาการอย่างเด็กส่วนใหญ่ อาจจะมีอะไรที่เราต้องดูแล

หรือทำความเข้าใจเป็นพิเศษ แต่ไม่ได้หมายความว่าเขาพิเศษไปกว่าเด็กทั่วไปเพราะเด็กทุกคนในโลกมีความพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน” (มิ่งขวัญ รัตนคช, 2563)

สื่อภาพยนตร์สารคดีเป็นสื่อที่บันทึกเหตุการณ์จริงหรือสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือถูกสร้างขึ้นใหม่โดยมีเนื้อหามุ่งเน้นไปที่การนำเสนอข้อเท็จจริงมากกว่าการให้ความบันเทิง จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้สื่อประเภทภาพยนตร์สารคดีในการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สารคดีเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมให้มีความเหมาะสมเพื่อที่จะสามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมแก่ผู้ชม

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย
- 2 เพื่อสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นสารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อสื่อสารให้คนในสังคมรับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่เหมาะสมของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

ขอบเขตงานวิจัย

1. ศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่เรื่อง วิกก๊วก (2547), เอ้อเธอ (2548), เดอะดาวน์ (2558)
2. สัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในระดับที่สามารถสื่อสารและช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์ผู้ปกครองจำนวน 3 คน
3. สร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะดาวน์ซินโดรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะดาวน์ซินโดรม หมายถึง ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาที่สำคัญโรคหนึ่งซึ่งเกิดจากความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 21 ลักษณะของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะประกอบด้วยอาการกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียก ตาเฉียงขึ้น จมูกแบน และที่สำคัญคือมีภาวะบกพร่องของพัฒนาการและสติปัญญา

ภาพลักษณ์ หมายถึง บุคลิกลักษณะความสามารถหรือสิ่งที่แสดงออกมา ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ที่พบเห็นเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพและศักยภาพของตัวบุคคล ได้แก่

1. ภาพลักษณ์ภายนอก 2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก 3. การใช้คำพูด 4. คุณลักษณะส่วนบุคคล

ภาพยนตร์สารคดีสั้น หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีการนำเสนอความจริง เหตุการณ์ และ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีการนำเสนอผ่านมุมมองของผู้สร้าง ที่มีความยาวน้อยกว่า 40 นาที

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

วิเคราะห์ภาพลักษณ์ดาวนัซอินโดรมใน ภาพยนตร์ไทย

1. ภาพลักษณ์ภายนอก
2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก
3. การใช้คำพูด
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล

ภาวะดาวนัซอินโดรม

1. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนัซอินโดรม และผู้ปกครอง
2. การสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่มีภาวะดาวนัซอินโด

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะดาวนัซอินโดรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อสื่อสารให้คนในสังคมได้เข้าใจภาพลักษณ์ที่เหมาะสมของผู้ที่มีภาวะดาวนัซอินโดรม ได้ทราบแนวคิดและกระบวนการนำเสนอภาพลักษณ์ผ่านภาพยนตร์สั้นสารคดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม” เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรคด้วยการสร้างภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมในสังคมไทยเพื่อให้ผู้คนในสังคมเข้าใจคนที่มีภาวะดาวนซินโดรมมากขึ้น และเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยได้ทำการศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ภาพยนตร์สารคดี
2. ทฤษฎีเรื่องภาพลักษณ์ การเหมารวม และภาพตัวแทน
3. ภาวะดาวนซินโดรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาพยนตร์สารคดี

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 การเกิดขึ้นของภาพถ่ายและภาพยนตร์อันเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถถ่ายทอดความจริงอย่างที่ตาเห็นได้ทำให้การเรื่องเล่าเริ่มเปลี่ยนไป จวบจนถึงปัจจุบันการสร้างภาพยนตร์สารคดี (Documentary film) เป็นรูปแบบหนึ่งในการพยายามบันทึกความเป็นจริงหรือเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นเอาไว้ เงื่อนไขของการมีเทคโนโลยีอย่างกล้องบันทึกภาพและภาพเคลื่อนไหวจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างเรื่องเล่าอย่างสารคดีได้ อย่างไรก็ตามในอีกด้านหนึ่งความเป็นจริงที่สารคดีพยายามนำเสนอหลายต่อหลายครั้งก็ไม่ใช่ว่าที่ปราศจากกรอบคิดและอคติของผู้สร้างและการตีความของผู้ชม (ภัสสร สังข์ศร, 2559)

ภาพยนตร์สารคดีเป็นภาพยนตร์ที่ถูกสร้างขึ้นจากบริบททางความจริงในสังคมที่มีหลากหลายแง่มุมเพื่อบันทึกเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึกผ่านมุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์ John Grierson บิดาแห่งภาพยนตร์สารคดีได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดีว่าเป็นการสร้างสรรคที่ถ่ายทอดมาจากความเป็นจริง ไม่มีนักแสดงไม่มีการเขียนบทแบบนวนิยายเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ควรได้มาจาก ความเป็นจริงและจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพราะจะทำให้ภาพยนตร์มีปรัชญาและดูสมจริงมากกว่าเรื่องที่แต่งขึ้น กล่าวคือภาพยนตร์สารคดีคือการนำเสนอความเป็นจริง แต่ในขณะเดียวกันภาพยนตร์สารคดีก็ควรจะมีการเติมเต็ม

ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินผู้สร้างภาพยนตร์เป็นศิลปะในการนำเสนอไม่ต่างจากศิลปินที่สร้างงานจิตรกรรมหรือประติมากรรมผู้สร้างเข้าไปด้วย ภาพยนตร์จะต้องทำหน้าที่นำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นจริงแล้วถ่ายทอดออกมาผ่านความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้าง (ปัทมา สุวรรณภักดี, 2555)

1.1 ความหมายของภาพยนตร์สารคดี

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คำว่า “สารคดี” มีความหมายว่า เรื่องที่เรียบเรียงขึ้นจากความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

ปัทมวดี จารูวร (2528) ได้ให้ความหมายของภาพยนตร์สารคดีไว้ว่า “วิธีการใดๆก็ตามในการบันทึกแง่มุมต่างๆ ของความจริงลงบนแผ่นฟิล์ม จะโดยถ่ายเหตุการณ์จริง หรือสถานการณ์ที่เหมือนจริง เพื่อที่จะกระตุ้นอารมณ์หรือเหตุผลในกลุ่มผู้ชม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตของความรู้และความเข้าใจของคนเราให้กว้างออกไปและเพื่อนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม”

Kalow, Duke, & Center for Documentary (2011) อธิบายว่าภาพยนตร์สารคดีนั้นผู้สร้างไม่ควรเล่าถึงเรื่องราวแต่ต้องแสดงให้เห็นว่าเกิดอะไรขึ้นในภาพยนตร์ ผ่านการถ่ายทำเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น การบันทึกภาพเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ครั้งเดียว ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่เพื่อแก้ไขสิ่งที่พลาดได้

อุรุพงศ์ รัชชาลัย (2562) ได้อธิบายถึงการสร้างภาพยนตร์สารคดีไว้ว่า กระบวนการสร้างภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวข้องกับการคิดค้นวิธีการที่จะเล่าเรื่องจากความจริง การเลือกใช้อุปกรณ์ในการถ่ายทำ การจัดเนื้อหา รูปแบบ แผนการผลิต และทางเลือกต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการถ่ายทำล้วนมีความสำคัญในการสร้างภาพยนตร์สารคดีทั้งสิ้น

ชญานุช วีรสาร (2560) ได้ให้ความหมายของภาพยนตร์สารคดีไว้ว่า เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริงในสังคมที่มีหลากหลายแง่มุม เพื่อบันทึกเหตุการณ์ พฤติกรรม ความคิดอารมณ์ ความรู้สึก และบรรยากาศอื่น ๆ ผ่านมุมมองของผู้สร้างและถ่ายทอดออกมา การเล่าเรื่องในภาพยนตร์มีวิธีการที่แตกต่างจากสารคดีทางโทรทัศน์ เพราะรูปแบบของโทรทัศน์ และพฤติกรรมของผู้ชมโทรทัศน์ต่างจากภาพยนตร์ที่ต้องจดจ่ออยู่ภายในพื้นที่และเวลา ภาษาในการเล่าเรื่องต่างกัน ในขั้นตอนการผลิต ภาพที่ใช้ต้องมีองค์ประกอบชัดเจน มีความคมชัดให้อารมณ์ และมีความหมายในตัว

กล่าวโดยสรุปคือ ภาพยนตร์สารคดีเป็นการนำเสนอความจริง เหตุการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยมีการนำเสนอผ่านมุมมองของผู้สร้างที่จะทำให้ภาพยนตร์สารคดีนั้นแตกต่าง

จากภาพยนตร์ทั่วไป รัสสร สังข์ศร (2559) อธิบายถึงภาพยนตร์สารคดีว่ามีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอที่หลากหลาย ดังนี้

1. ภาพยนตร์สารคดีในฐานะภาพแทนของความจริง

นับแต่อดีตกระบวนการในการจัดบันทึกที่ถูกถ่ายทอดผ่านการวาด การปั้น หรือการจดบันทึกที่มีการบันทึกเรื่องราวด้วยเครื่องมือต่างๆ จนเมื่อมีเทคโนโลยีในการถ่ายภาพเข้ามาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราว ทำให้ขอบเขตของการบันทึกสิ่งรอบตัวถูกถ่ายทอดเรื่องราวหรือความจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น “สารคดีเป็นตรรกะในการรวบรวมหลักฐานขึ้นมาประกอบสร้างเป็นเรื่องราวเพื่อโน้มน้าวให้คนอื่นเชื่อในมุมมองที่คนทำภาพยนตร์พยายามจะนำเสนอความสัมพันธ์ของสารคดีกับ ความจริงว่ามันถูกประกอบสร้างขึ้นมาโดยเราต้องไม่ลืมว่าความจริงแต่ละส่วนมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวรวมถึงอคติของผู้ที่ได้รับชม (รัสสร สังข์ศร, 2559)

2. ภาพยนตร์สารคดีในยุคอาณานิคม

การบันทึกการเดินทาง (Travelogue) โดยใช้ภาพยนตร์เป็นรูปแบบแรก ๆ ของภาพยนตร์สารคดีในต้นศตวรรษที่ 20 ผู้ถ่ายทำและผู้เดินทางนั้นมักเป็นชาวยุโรป เจ้าของอาณานิคมที่เดินทางไปเพื่อถ่ายทำและเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้คนในดินแดนที่ไม่เคยมีใครรู้จัก โดยเนื้อหาหลักของภาพยนตร์สารคดีในยุคแรกนี้ก็คือชาติพันธุ์และวัฒนธรรมที่แปลกตาจากสิ่งที่ผู้ชมเคยรับรู้ อย่างไรก็ตามพลังของภาพเคลื่อนไหวในต้นศตวรรษที่ 20 ทำให้จินตนาการของโลกส่วนอื่นที่ไม่ใช่ยุโรปและอเมริกาในสายตาของประเทศโลกที่หนึ่งชัดเจนขึ้น ภาพยนตร์มักถูกนำเสนอในรูปแบบของการท่องเที่ยวโดยที่ผู้ชมไม่จำเป็นต้องไปท่องเที่ยวเองไปจนถึงการถ่ายทอด วัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ที่ห่างไกลที่อาจจะสูญหาย การนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอให้ผู้ฟังแต่ละครั้งได้ ผู้บรรยายกลายเป็น“ผู้ตีความ” ที่อยู่ระหว่างคนดูและตัวภาพยนตร์สารคดี แต่การตีความของผู้ชมล้วนมีความแตกต่างกันไป (รัสสร สังข์ศร, 2559)

3. ภาพยนตร์สารคดีในฐานะของโฆษณาชวนเชื่อ

ภาพยนตร์สารคดีกำลังเล่าความเป็นจริงก็สามารถถูกใช้เพื่อการโฆษณาชวนเชื่ออย่างตรงไปตรงมาได้เช่นกัน การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สภาวะสมัยใหม่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ต้นศตวรรษที่ 20 นั้นนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงการทำความเข้าใจการรับรู้โลกของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่ชัดเจนที่สุดอาจเป็นการเกิดขึ้นของรัฐสมัยใหม่ ในขณะเดียวกัน ภาพยนตร์ก็มีอิทธิพลในการสร้างสำนึกที่มีต่อโลกและการทำความเข้าใจโลกด้วยเช่นกัน Triumph of the Will (1935) ถูกใช้เป็นสารคดีโฆษณาชวนเชื่อเพื่อเฉลิมฉลองการขึ้นสู่อำนาจของ Adolf

Hitler ในปี 1934 กำกับโดย Leni Riefenstahl ในปี 1902-2003 ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Triumph of the Will ประกอบไปด้วยการเดินทางของเหล่าสมาชิกพรรคนาซีและการกล่าวสุนทรพจน์โดยฮิตเลอร์และสมาชิกพรรคระดับสูงคนอื่น ๆ ต่อหน้าประชาชน โดยภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกถ่ายทำด้วยภาพมุมสูง หรือการใช้ภาพถ่ายทางอากาศเพื่อสร้างภาพของภาพที่ทำให้พรรคนาซีและผู้นำถูกนำเสนอในลักษณะยิ่งใหญ่อลังการ การนำเสนอความจริงของภาพยนตร์สารคดีและความพยายามจูงใจผู้คนของโฆษณาชวนเชื่อไม่ได้เริ่มและจบที่สงครามโลกครั้งที่ 2 เท่านั้น ในปัจจุบันเมื่อนึกถึงประเทศแห่งการทำโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง อย่างเช่น การนำเสนอภาพผู้นำของเกาหลีเหนือ การสร้างลัทธิบูชาบุคคล (Personality Cult) ให้ผู้นำของเกาหลีเหนือตั้งแต่ผ่านหนังสือเรียนโรงเรียน และผ่านภาพยนตร์สารคดีที่มีการออกฉายทางโทรทัศน์ไปทั่วประเทศ เกาหลีเหนือได้มีการเผยแพร่ ภาพยนตร์สารคดีและโฆษณาชวนเชื่อประวัติ Kim Jong-un โดยเนื้อหาพยายามย้าถึงความสามารถด้านการยิงปืนของผู้นำ หรือความสามารถในด้านภาษา และการที่ Kim Jong-un ได้ค้นพบพื้นแผ่นดินใหม่ ๆ ที่ไม่มีผู้ใดเคยพบเจอข้อมูลดังกล่าวที่ถูกนำเสนอ นั้น คนภายในอาจจะคิดว่าเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อที่ถูกสร้างภาพขึ้นโดยรัฐ แต่ในทางกลับกันภาพยนตร์สารคดีที่เป็นการนำเสนอความเป็นจริงนั้น กลับสามารถกลายมาเป็นสิ่งที่ทำให้คนเคารพนับถือผู้นำของพวกเขาได้ (ภัสสร สังข์ศรี, 2559)

มนสิณี ธนอมกลิ่น (2561) อธิบายถึงการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ว่ามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ควบคุมความสัมพันธ์ในสังคมนั้น โดยเริ่มปรากฏเด่นชัดในศตวรรษที่ 16 ช่วงการปฏิรูปทางศาสนา การโฆษณาชวนเชื่อได้ถูกนำมาใช้เพื่อต่อต้านคริสตจักร) และเริ่มใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 เนื่องจากประเทศในยุโรปหลายๆ ประเทศเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต่อมาบทบาทของการประชาสัมพันธ์จึงเริ่มปรับฐานะไปเป็นการโฆษณาชวนเชื่อมากขึ้น โดยพรรคการเมืองต่างๆ ได้นำการโฆษณาชวนเชื่อเข้ามาใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับพรรคและเพื่อการเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองที่ตนยึดถือ

4. ภาพยนตร์สารคดีในฐานะสื่อเพื่อความบันเทิง

การสร้างภาพยนตร์สารคดีจึงไม่ใช่เพียงการสะท้อนความเป็นจริงของโลก แต่ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีจะต้องหาวิธีเล่าเรื่องเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมที่นำมาสู่รายได้ แต่ในทางกลับกัน ถ้าในแง่ของธุรกิจบันเทิงต้องมีเข้าใจทิศทางของตลาดว่า ณ เวลานั้นตลาดต้องการความบันเทิงรูปแบบไหน เพราะการสร้างภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับการตลาดในยุคนั้นก็จะสามารถสร้างรายได้ให้คุ้มค่ากับเงินและเวลาที่ลงทุนไปกับการสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ซึ่งรายได้จากการฉายภาพยนตร์ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักที่ค่ายหนังส่วนใหญ่คาดหวังจากการลงทุนเช่นกัน

ในแง่ของการศึกษาก็สามารถถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ชมได้เป็นวงกว้าง และสามารถกระจายออกไปได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในปัจจุบันเทคโนโลยีสามารถทำให้อุปกรณ์การถ่ายภาพและภาพเคลื่อนไหวเข้าถึงผู้คนได้มากขึ้น ใครก็สามารถมีกล้องเป็นของตนเองไม่ว่าจะกล้องจากโทรศัพท์ ไปจนถึงกล้องระดับมืออาชีพ ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีจึงสามารถถ่ายทำเรื่องราวแล้วเผยแพร่ออกทางอินเทอร์เน็ตได้แทบจะทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอสื่อเก่าอย่างโทรทัศน์หรือโรงภาพยนตร์เช่นแต่ก่อน นั่นหมายถึงว่าผู้ที่สามารถถ่ายทอดและเล่าเรื่องความเป็นจริงของโลกในวันนี้ได้ด้วยตนเอง (ภัทสร สังข์ศร, 2559)

“มันไม่ใช่หนัง fiction ปกติทั่วไป คือมันมีเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงและหลายครั้งก็ให้แรงบันดาลใจที่เหนือไปกว่าหนังปกติ เลยรู้สึกว่าน่าเสียดายที่มันไม่มีพื้นที่ของมันเลย” (ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, 2559)

ความเปลี่ยนแปลงบางอย่างในตลาดภาพยนตร์ในไทยช่วงก่อนหน้านี้เมื่อสักสองถึงสามปีที่แล้วการได้เห็นภาพยนตร์สารคดีสักเรื่องเข้ามามีพื้นที่ในโรงหนังหรือใหญ่เป็นเรื่องที่แทบจะไม่ปรากฏหรือหากมีก็จะมีจำกัดโรงภาพยนตร์ที่ฉายภาพยนตร์สารคดีในตลาดภาพยนตร์ในไทยซึ่งหลายคนอาจไม่คุ้นเคยหรืออาจไม่เคยรู้จักมันมาก่อน เพราะหนังสารคดีนับเป็นอุตสาหกรรมที่เล็กและใหม่มากสำหรับคนไทยเพราะความเข้าใจดั้งเดิมของคนไทยเมื่อพูดถึงสารคดีแล้วก็มักจะนึกไปถึง รายการโทรทัศน์ชีวิตสัตว์โลก สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ส่วนในฝั่งของผู้บริโภครูปแบบการรับชมเนื้อหาที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น การทำสารคดีหัวข้อเดียวที่มีความยาวหนึ่งชั่วโมงครึ่งอาจไม่ได้รับความนิยมเท่าเดิม เพราะอุปกรณ์การรับสื่อในมือของผู้บริโภคมีหลากหลายขึ้น ในแง่นี้จึงต้องพบคู่แข่ง ในบ้านของผู้บริโภคมากมาย ตั้งแต่คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟนไปจนถึงแท็บเล็ตต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันผู้ผลิตสารคดีก็สามารถผลิตเพื่อไปลงฉายผ่านสื่ออื่น ๆ ได้ในปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์อย่าง The New York Times หรือ The Guardian ที่แต่เดิม เป็นผู้ผลิตสิ่งพิมพ์เท่านั้น ต่อมาด้วยพื้นที่ของโลกออนไลน์ทำให้ The New York Times และ The Guardian สามารถสร้าง “สารคดี” ขนาดสั้นได้ โดยแทนที่จะต้อง “ฉาย” ผ่านทางโทรทัศน์อย่างเดียว และสามารถเผยแพร่ผ่านทางพื้นที่ทางออนไลน์อื่นๆ ได้มากมายรวมไปถึงการเข้ามาของระบบสตรีมมิ่งเช่น Netflix ที่เปิดกว้างให้ผู้บริโภคสามารถเลือกชมภาพยนตร์สารคดีได้หลากหลายมากขึ้น โดยอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเสรีการได้เห็นได้รู้ถึงข้อมูลและความหลากหลาย ทำให้ผู้บริโภคมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นทั้งในเรื่องทัศนคติการคิดวิเคราะห์แยะแยะ ทางเลือกใหม่ในการบริโภคจึงเกิดขึ้นมากมายเพื่อตอบใจความหลากหลายของคนในสังคม ซึ่ง

‘ภาพยนตร์สารคดี’ คือหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่สร้างทางเลือกใหม่ๆ ให้ผู้บริโภค (ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, 2559)

ในปัจจุบันภาพยนตร์สารคดีได้มีการแบ่งประเภทโดย Academy Award (Oscar) หรือ รางวัลตุ๊กตาทอง เป็นรางวัลที่มอบให้กับความสำเร็จในด้านศิลปะและด้านเทคนิคในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ซึ่งถูกจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ได้ให้กำหนดและแบ่งประเภทของภาพยนตร์สารคดีไว้ว่า เป็นการสร้างภาพยนตร์ที่เกิดจากการบันทึกภาพที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์จริง สามารถใช้เทคนิคต่างๆ ในการสร้างภาพยนตร์ เช่น การใช้ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ที่อยู่บนความเป็นจริง มิใช่เรื่องที่แต่งขึ้น ประเภทของภาพยนตร์สารคดีในการประกวดรางวัลตุ๊กตาทองคำ (Oscar) แบ่งไว้ 2 ประเภท คือ

1. ภาพยนตร์สารคดียอดเยี่ยม (Best Documentary Feature) คือ ภาพยนตร์สารคดีที่มีความยาวมากกว่า 40 นาที รวมเครดิตท้ายเรื่อง

2. ภาพยนตร์สารคดีสั้นยอดเยี่ยม (Best Documentary Short Subject) คือ ภาพยนตร์สารคดีที่มีความยาวไม่เกิน 40 นาที รวมเครดิตท้ายเรื่อง (The Academy of Motion Picture Arts and Sciences, 2020)

ในโลกยุคดิจิทัลที่แทบทุกคนมีกล้องบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองจึงเกิดการสร้างเนื้อหาหรือการเล่าความจริงที่ถูกนำเสนอผ่านมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น ผู้คนสามารถเล่าเรื่องของตนเองผ่านการถ่ายทำง่าย ๆ โดยกล้องดิจิทัลหรือแม้แต่กล้องจากโทรศัพท์ก็สามารถเป็นเครื่องมือในการบันทึกเหตุการณ์ได้ นี่คือความสามารถที่ทำให้คนธรรมดาสามารถเล่าเรื่องราวและความจริงผ่านมุมมองของตนเองได้มากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันภาพยนตร์สารคดีไม่ใช่สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อระบบ อุตสาหกรรมภาพยนตร์แต่เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความเป็นจริงในสังคม สื่อประเภทภาพยนตร์สารคดีสั้นสามารถที่จะเข้าถึงผู้ชมได้ง่ายกว่าและสามารถนำเสนอเรื่องราวได้ตรงประเด็น

ภาพยนตร์สารคดียังได้มีการจัดประเภทและรูปแบบโครงสร้างการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีไว้ ดังนี้

1.2 ประเภทของภาพยนตร์สารคดี

ประเภทของภาพยนตร์สารคดี (Modes of Documentary) โดย Bill Nichols (2001) แนวภาพยนตร์สารคดีมักถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ตามส่วนประกอบของภาพยนตร์ ได้แก่ รูปแบบการเล่าเรื่องและวิธีการถ่ายทำ โดยถูกแบ่งลักษณะเฉพาะและรูปแบบของภาพยนตร์สารคดีเอาไว้ดังนี้

1.2.1 ภาพยนตร์สารคดีอธิบาย (The Expository)

เป็นภาพยนตร์สารคดีที่เล่าเรื่องราวโดยตรงผ่านการตีความจากภาพที่เห็น และเสียงที่ผ่านการบรรยายจากผู้สร้างภาพยนตร์ เน้นการให้ข้อมูลและชุดความรู้อย่างประเด็นมากที่สุด มีจุดประสงค์คือการนำเสนอความรู้แก่ผู้ชม แต่การนำเสนอเรื่องด้วยรูปแบบนี้ต้องให้ความถูกต้องของข้อมูล ความยุติธรรมของเนื้อหาที่นำเสนอ เพราะการนำเสนอประเด็นหนึ่งมักมีมุมมองที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Why We Fight (1942-1943) โดย Frank Capra, Anatole Litvak, Anthony Veiller, The Plow That Broke the Plains (1936) โดย Pare Lorentz

1.2.2 ภาพยนตร์สารคดีตีความประกอบ (The Performative)

ภาพยนตร์สารคดีประเภทนี้ผู้สร้างจะนำประสบการณ์ของตนเองมาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอ และเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สร้าง ภาพยนตร์สารคดีประเภทนี้เน้นการนำเสนอด้วยภาพและเสียงเพื่อเน้นอารมณ์ของเรื่อง ไม่เน้นการให้ข้อมูลความรู้ แต่ข้อมูลที่น่าสนใจนั้นต้องมีความถูกต้องไม่บิดเบือนข้อมูลเพื่อที่จะเน้นอารมณ์ของภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Man with a Movie Camera (1929) โดย Dziga Vertov, Night and Fog (1956) โดย Alain Resnais

1.2.3 ภาพยนตร์สารคดีแบบสะท้อนกระบวนการผู้สร้าง (The Reflexive)

เป็นภาพยนตร์สารคดีที่มุ่งเน้นการสะท้อนตัวตนของผู้สร้างโดยเชื่อมโยงระหว่างความเป็นจริงและความเป็นกลางเป็นการนำเสนอมุมมองของผู้สร้างโดยตรงโดยแสดงให้เห็นขั้นตอนของการสร้างภาพยนตร์สารคดีโดยมีทีมผลิตเป็นส่วนหนึ่งของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ และมักมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้ชม เน้นการตั้งคำถามต่อผู้ชมให้คิดตาม เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Land Without Bread (1933) โดย Luis Buñuel, Exit Through the Gift Shop (2010) โดย Banksy, The Spaghetti Story (1957) โดย David Stanko และ The Act of Killing (2012) โดย Joshua Oppenheimer

1.2.4 ภาพยนตร์สารคดีแนวกวีนิพนธ์ (The Poetic)

เป็นภาพยนตร์สารคดีที่เกิดจากการรวบรวมภาพและเสียงที่บันทึกมาผสมผสานกัน จนเกิดเป็นภาพยนตร์ที่มีลักษณะเหมือนงานกวีที่เน้นไปยังบรรยากาศแวดล้อมที่เกิดขึ้น ภาพยนตร์สารคดีที่เน้นอารมณ์ สุนทรียะของภาพเป็นการตีความเรื่องราวผ่านอารมณ์และความรู้สึกของผู้สร้าง เน้นการนำเสนออารมณ์เพื่อให้ผู้ชมได้รู้สึกถึงความแปลกใหม่ ให้รู้สึกมีอารมณ์ร่วมไปกับภาพยนตร์ แต่การนำเสนอรูปแบบนี้หากเน้นไปที่ภาพและเสียงบรรยากาศมาก

เกินไปเพื่อสุนทรียะทางอารมณ์อาจจะทำให้ประเด็นหลักของเรื่องถูกถ่ายทอดได้น้อยลง เช่น ภาพยนตร์เรื่อง *By the river* โดย นนทวัฒน์ นำเบญจพล, เพลงของข้าว โดย อรุพงศ์ รักษาสัตย์

1.2.5 ภาพยนตร์สารคดีแบบมีส่วนร่วม (The Participatory)

เป็นภาพยนตร์สารคดีที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างภาพยนตร์และตัวละคร โดยที่ผู้สร้างภาพยนตร์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน และได้ถ่ายทอดประสบการณ์โดยตรงจากมุมมองของผู้สร้างหรือผู้ผลิตภาพยนตร์สารคดีจะมีตัวตนที่ชัดเจนอยู่ในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีเรื่องนั้น ๆ โดยมีฐานะเป็นคนดำเนินเรื่องเพื่อนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับประเด็นที่จะนำเสนอ มีการเน้นการสัมภาษณ์และมุมมองของคนอื่น ๆ ที่มีความคิดเห็นต่อประเด็นนั้น เช่น ภาพยนตร์เรื่อง *Chronicle of a Summer* (1960) โดย Jean Rouch, *Supersize Me* (2004) โดย Morgan Spurlock, *Approaching the Elephant* (2014) โดย Amanda Wilder และภาพยนตร์สารคดีของ Michael Moore เช่นเรื่อง *Fahrenheit 9/11* (2004), *Sicko* (2007), *Michael Moore in Trump Land* (2016)

1.2.6 ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ (Observational)

ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ เป็นรูปแบบของภาพยนตร์สารคดีประเภทหนึ่งที่ถูกถกเถียงกัน ในวงการวิชาการหลายแขนงไม่ว่าจะเป็นในด้านภาพยนตร์ศึกษาด้านมานุษยวิทยาและด้านการสื่อสาร ในปี 1972 Roger Sandall นักมานุษยวิทยาได้เขียนบทความเกี่ยวกับคำว่า “observational” เป็นครั้งแรกใน *Sight and Sound* ซึ่งเป็นวารสารภาพยนตร์ ของประเทศอังกฤษ โดยได้อธิบายภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ไว้ว่า “เป็นภาพยนตร์ที่แสดงสิ่งต่าง ๆ อย่างที่มันเป็น ภายใต้อิทธิพลและสถานที่ที่สร้าง การสังเกตคือการเข้าไปสู่โลก อย่างกระตือรือร้น เป็นรูปธรรม และในขณะเดียวกันก็ยกเลิความต้องการที่จะควบคุมหรือครอบครองสิ่งที่ถูกถ่าย” แม้บทความจะระบุว่าการทำภาพยนตร์แบบเชิงสังเกตการณ์คือการเปิดเผยประสบการณ์ชีวิต ของตัวละครหลักแต่การทำสื่อผ่านคนนอก ก็คือ “ปฏิบัติการสร้างมุมมองให้แก่คนดูประเภทหนึ่ง”

ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ คือภาพยนตร์ที่เรียบง่ายไม่ได้แสดงปรากฏการณ์ชัดเจน ไม่พูดขาด มีการสร้างจากรายละเอียดปลีกย่อย ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรจะเข้าถึงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมากกว่าการบรรยายถึงตัวละคร ภาพยนตร์ควรจะแสดงให้เห็นมากกว่าการบอกกล่าว ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีความหลากหลายของเสียงผู้คนที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ บริบทการพูดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง มิใช่เกิดจากการบรรยาย

เช่นภาพยนตร์เรื่อง High School (1968) โดย Frederick Wiseman, Public Housing (1997) โดย Frederick Wiseman

1.3 ประเภทและโครงสร้างการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดี

จากหนังสือ Looking Two Ways (1996), De Bromhead ให้ความสนใจเรื่องสารคดีเป็น วาทกรรมเชิงเหตุผล “สารคดีเป็นหัวใจและจิตวิญญาณไม่ใช่แค่จิตใจ” และสิ่งสำคัญในการเล่าเรื่องของสารคดีคือการตอบสนองทางอารมณ์ และการเอาใจใส่ De Bromhead ได้อธิบายคุณสมบัติของภาพยนตร์สารคดีไว้ว่าในขณะที่ภาพยนตร์เป็นการเน้นสร้างประสบการณ์ทางอารมณ์และความรู้สึกซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอข่าวหรือมุมมองของสื่อหนังสือพิมพ์ที่มุ่งเน้นที่การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง (Bromhead, 1996)

De Bromhead ต้องการที่จะออกจากความเป็นกลางและความจริงแบบการนำเสนอเชิงข่าว และไปมุ่งเน้นที่ปัญหาของการเล่าเรื่องในส่วนของคุณสมบัติและภาพตัวแทน และมองว่าภาพยนตร์สารคดีเป็นนำเสนอความเป็นจริงไม่ใช่นำเสนอเรื่องจริง การเล่าเรื่องของสารคดีไม่สามารถสร้างขึ้นด้วยคำพูดเพียงอย่างเดียว แต่จะเกิดขึ้นจากการรวมภาพเสียง การกระทำที่เกิดขึ้นและโครงสร้างของภาพยนตร์เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างความหมาย การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างโลกของภาพยนตร์และโลกของผู้สร้างที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง De Bromhead จึงได้แบ่งประเภทของภาพยนตร์สารคดีไว้ ดังนี้ (Documentary modes and narrative structure)

1.3.1 ภาพยนตร์สารคดีประเภทการเล่าเรื่องแบบมีเส้นเรื่องที่ชัดเจน (Linear mode)

ใช้การเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์ฮอลลีวูด (Hollywood storytelling) ภาพยนตร์สารคดีรูปแบบนี้ จะมีการใช้ตัวละครหลักที่ดำเนินเรื่องมีการเล่าเรื่องในรูปแบบโครงสร้าง 3 องค์ การเล่าเรื่อง ส่วนใหญ่มักจะมีปมปัญหาและการแก้ปัญหาของตัวละครเป็นหลัก เช่นภาพยนตร์เรื่อง Primary (1960) โดย Drew and Leacock

การเล่าเรื่องแบบค้นหาความจริงบางอย่าง (Detective storytelling) การเล่าเรื่อง รูปแบบนี้เน้นเรื่องราวของการค้นหาคำตอบผ่านการสร้างภาพยนตร์สารคดี เช่น Fahrenheit 9/11 (2004), Sicko (2007) โดย Michael Moore

1.3.2 ภาพยนตร์สารคดีในการเล่าเรื่องเชิงวาทกรรม (Discursive mode)

วาทกรรม คือรูปแบบของความคิด หรือกรอบความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีประเภทนี้จึงเน้นให้ความสำคัญกับข้อมูลข้อเท็จจริงและตรรกะ

ตามแบบฉบับของสถานการณ์ปัจจุบันและในปัจจุบันภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองเริ่มมีพื้นที่ในการสร้างมากขึ้นมักใช้ประโยชน์จากฟุตเทจวิดีโอเพื่อแสดงเรื่องราวภาพยนตร์ เช่นภาพยนตร์เรื่อง The Riveter (1980) โดย Connie Field, The War On Democracy (2007) โดย John Pilger

1.3.3 ภาพยนตร์สารคดีที่มีการแบ่งเป็นตอน (Episodic mode)

การเล่าเรื่องแบบนี้เป็นประเภทของการเล่าเรื่องที่แบ่งออกเป็นตอนต่างๆ โดยที่ตัวละครหลักในแต่ละตอนอาจจะไม่ได้ตัวละครเดียวเสมอไปแต่ทุกตอนนั้นจะมีเรื่องราวและประเด็นในเรื่องเดียวกัน ในปัจจุบันภาพยนตร์สารคดีรูปแบบนี้ถูกเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่าซีรีส์ และเริ่มกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งเนื่องจากอิทธิพลของเทคโนโลยีใหม่ๆ และบริการสตรีมมิ่ง เช่น Netflix, Amazon Prime, Hulu และ YouTube Premium เช่นภาพยนตร์เรื่อง Nannook of the North (1922) โดย Robert J. Flaherty, Hospital (1970) โดย Frederick Wiseman, Making A Murderer (2015) โดย Steven Avery

1.3.4 ภาพยนตร์สารคดีประเภทบทกวี (Poetic mode)

การเล่าเรื่องในรูปแบบของบทกวีเป็นการดำเนินเรื่องราวผ่านภาพและเสียงบรรยายกาศ เป็นภาพยนตร์สารคดีที่เน้นอารมณ์สุนทรีย์ของภาพมีการตีความตามความรู้สึกของผู้เล่า เรื่องราวใช้งานเปรียบเปรยนำเสนอผ่านความแตกต่างเพื่อสร้างความรู้สึกลึกใหม่ เช่นภาพยนตร์เรื่อง Listen to Britain (1942) โดย Humphrey Jennings

1.3.5 การผสมผสานกันของประเภทต่างๆ (Hybrid mode)

การใช้ภาพยนตร์บันทึกเรื่องราว (The Diary Film) คือการบันทึกเรื่องราวผ่านกาลเวลา โดยใช้โครงสร้างของภาพยนตร์ในการเล่าเรื่อง เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Tarnation (2003) โดย Jonathan Caouette.

การใช้ภาพยนตร์ในการบันทึกการเดินทาง (The Road Movie) คือการบันทึกเรื่องราวผ่านการเดินทางของตัวละครในเรื่อง เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Don't Look Back (1966) โดย Donn Alan Pennebaker

2. ทฤษฎีเรื่องภาพลักษณ์ การเหมารวม และภาพตัวแทน

2.1 ภาพลักษณ์และความคิดเหมารวม

2.1.1 ภาพลักษณ์ (Image)

ภาพลักษณ์ (Image) ในความหมายใน พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น หรือ จินตภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

Philip Kotler (2000) ได้ให้ความหมายของ “ภาพลักษณ์” ไว้ว่าเป็นองค์รวมของ ความคิด ความเชื่อ ความประทับใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Kolers & Roediger (1984) ได้ให้ความหมายของ “ภาพลักษณ์” ไว้ว่า เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างภาพประทับของผู้อื่นไว้ในใจได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นเพศ สีผิว อายุ การแต่งกาย และส่วนมากเป็นภาพที่เกิดขึ้นเมื่อแรกเห็น ภาพของผู้อื่นมักก่อให้เกิดการตัดสินบุคคลนั้นทันที และคนส่วนมากมักจะตัดสินผู้อื่นบนพื้นฐานของ “แบบฉบับทางวัฒนธรรม” (Culture Stereotype) มากกว่าจะตัดสินจากบุคคลที่ได้พบ

Rogers (1974) ได้ให้ความหมายของ “ภาพลักษณ์” ไว้ว่าเป็นภาพของคนที่มองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ตนเองรับรู้ นั้นอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับภาพที่คนอื่นรับรู้

อำนาจ วิวิธรณ (2540) ได้แบ่งประเภทของภาพลักษณ์ไว้ ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นการปล่อยให้ภาพลักษณ์เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมที่มากระทบ ซึ่งภาพที่ออกมาอาจผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เพราะอิทธิพลของทัศนคติในแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน

2. ภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากการปรุงแต่ง เป็นการใช้กระบวนการในการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดภาพตามความต้องการที่อยากจะให้เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาพจริงหรือภาพลวงก็ตาม

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2547) อ้างถึงใน พัทธราวลี จินนิกร (2559) ได้ให้ความหมายของ “ภาพลักษณ์” ว่าหมายถึงบุคลิกลักษณะ ความสามารถหรือสิ่งที่คุณเป็น และแสดงออกมา ซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ที่พบเห็นเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกลักษณะ และศักยภาพของตัวบุคคล ภาพลักษณ์ที่แสดงออกทางกายภาพของร่างกายเป็นพฤติกรรมของบุคคลล้วนเป็นความผสมผสานกันระหว่างความเป็นลักษณะเฉพาะตัวและความเป็นสาธารณะ ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคนซึ่งล้วนมีความแตกต่างกัน ปัจจัยในการสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลมีดังนี้

- 1.1 ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม
- 1.2 กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของร่างกาย กิริยาท่าทาง
- 1.3 การใช้คำพูด การสื่อสาร
- 1.4 คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ

เสรี วงษ์มณฑา (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์” ไว้ว่า เป็นองค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริงและการประเมินส่วนตัวของบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากสภาพความเป็นจริงได้ และภาพลักษณ์นั้นยังก่อให้เกิดอคติในการพิจารณาสิ่งต่างๆ เพราะภาพลักษณ์เป็นเรื่องที่ฝังใจยากที่จะแก้ไข

จากความหมายข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ หมายถึงบุคลิกลักษณะความสามารถหรือสิ่งที่เป็นที่แสดงออกมา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคนซึ่งล้วนมีความแตกต่างกัน การที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นทางที่ดี หรือไม่ดีนั้นก็ย่อมแตกต่างกันออกไป ภาพลักษณ์จึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากระบบความคิด โดยทางประสบการณ์ตรง และประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความและผ่านทัศนคติของแต่ละบุคคล

2.1.2 ความคิดเหมารวม (Stereotype)

แนวคิดภาพเหมารวมนั้นได้เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1922 โดย Lippmann (1922) อ้างถึงใน ตรีเดช ไชยหา (2552) ได้อธิบายคุณลักษณะ 4 ประการของรูปแบบที่เรียกว่า “ภาพเหมารวม” ไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ไม่สลบซับซ้อน
2. โดยส่วนมากมักเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิด
3. เป็นประสบการณ์โดยอ้อมหรือเชื่อตามกันมามากกว่าที่จะเป็นประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรง
4. ยากต่อการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงความคิด

ภาพเหมารวมมักจะมีความหมาย เนื้อหาสาระที่ไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิด โดยเป็นมโนภาพหรือมโนคติที่แสดงออกมาในลักษณะวิจารณ์หรือดูถูกดูหมิ่น ภาพเหมารวมนั้นจึงจัดเป็นทัศนคติอย่างหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ยกตัวอย่างเช่น บุคลิกภาพ รูปร่างลักษณะ พฤติกรรม ความชอบความสนใจ โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นเรื่องที่เข้าใจผิดหรืออาจเกิดจากอคติ มีลักษณะตายตัวที่ยากจะเปลี่ยนแปลง และไม่ได้มาจากประสบการณ์ตรงเพียงอย่างเดียว แต่มักจะมาจากประสบการณ์โดยอ้อม ซึ่งทั้งนี้สื่อมวลชนเองก็มีส่วนในการนำเสนอหรือถ่ายทอด

ประสบการณ์โดยอ้อมให้กับผู้รับสาร ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีส่วนในการสร้างลักษณะของภาพเหมารวมขึ้นมา (ตรีเดช ไชยหา, 2552)

Samuel Certo (1996) ให้ความหมายว่า การคิดแบบเหมารวม คือการประเมินลักษณะของสมาชิก ในกลุ่มที่มีความแตกต่างจากตนเองไม่ว่าจากเป็นด้านบวกหรือด้านลบ โดยมาจากการรับรู้โดยตรง และการรับรู้ผ่านการบอกเล่าจากผู้อื่น

Hamilton & Sherman (1994) ให้ความหมายว่า การคิดแบบเหมารวม ว่าเป็นการรับรู้โดยเกิดจากลักษณะทางกายภาพที่เกิดจากการสังเกต จนกลายเป็นลักษณะตัวแทนของคนกลุ่มนั้น ซึ่งสามารถเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ

Rajecki (1990) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของสื่อที่มีต่อภาพเหมารวมในสังคม และพบว่าการเรียนรู้และการนำเสนอภาพผ่านสื่อต่างๆ สื่อมวลชนนั้นมีหน้าที่เป็นกลไกหนึ่งในการถ่ายทอดภาพเหมารวมสู่คนในสังคม

ภาพเหมารวมเป็นการตัดสินลักษณะนิสัยของคนคนหนึ่ง ตามความเชื่อที่มีต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในความคิดของคนเรา ดังนั้น การเหมารวม ก็จะกลายมาเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ใช้ในการอธิบายลักษณะของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สื่อในฐานะที่เป็นแหล่งสร้างความจริงในสังคม

กล่าวโดยสรุปว่า ภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นและถูกตอกย้ำซ้ำๆ จนบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในสื่อมีคุณสมบัติหรือลักษณะแบบนั้นในสายตาของผู้รับสาร จนทำให้ผู้อ่านเชื่อและจัดคนกลุ่มนั้นให้มีลักษณะเช่นนั้นตลอดไป กระบวนการตัดสินใจเช่นนี้เรียกว่า “ภาพเหมารวม” และภาพเหมารวมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนชินโดรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การที่สื่อภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของมาในรูปแบบเดิมๆ ทำให้คนดูมีภาพจำเหล่านั้นและเกิดความคิดเหมารวมดาวนชินโดรมทุกคนว่ามีลักษณะเหมือนกับภาพยนตร์ที่ได้ดู เพราะภาพของดาวนชินโดรมที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์นั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

2.2 แนวคิดการสร้างภาพตัวแทน

“ภาพตัวแทน” คือ ตัวแทนของสิ่งต่าง ๆ หรือความจริงต่าง ๆ ซึ่ง Stuart Hall (1997) อ้างถึงใน กำจร หลุยยะพงศ์ & กาญจนา แก้วเทพ (2553) กล่าวว่า การสร้างภาพตัวแทนเป็นการประกอบสร้างความหมายที่ทำให้ผู้คนในแต่ละหน่วยวัฒนธรรมมีความเข้าใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตรงกัน เช่น โลก ผู้คน และเหตุการณ์ ซึ่งมีทั้งโลกจริงและโลกสมมติซึ่งเกิดจากการสร้างภาพตัวแทนของสิ่งนั้น วงจรที่ทำให้เกิดการสร้างภาพตัวแทน เรียกว่า วงจรทางวัฒนธรรม

(Circuit of culture) คือ วงจรของการผลิตสร้าง ความหมายที่เชื่อมโยงกันอันเป็นระบบของการนิยามว่าแต่ละสิ่งคืออะไร มีตัวตนอย่างไร ความหมายดังกล่าวไม่ใช่ความจริงแท้ในโลกของความจริง (Real world) แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์สร้างทำให้เกิดการรับรู้ต่อสิ่งเดียวกัน จนกลายเป็นความจริงอีกชุดหนึ่งด้วยการถ่ายทอดผ่านการใช้ภาษา สัญลักษณ์และภาพที่เป็นตัวแทนของสิ่งนั้นอย่างเป็นระบบและแต่ละสิ่งล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกันทั้งหมด แนวคิดดังกล่าวต่างจากภาพความหมายทั่วไปที่มุ่งเน้นภาพที่สะท้อนจาก ความเป็นจริง (Reflectionsim) หรือภาพที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอตามความตั้งใจ (Intentionalism) แต่ภาพตัวแทนกลับวางอยู่บนกรอบความคิดการประกอบสร้าง ความหมาย (Constructionism) ซึ่งมองในมุมกลับกันว่า ภาพที่เห็นเป็นภาพที่ถูกกำหนดขึ้นมาและภาพดังกล่าวก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามสังคม และวัฒนธรรมที่กำหนดมันขึ้นมา

Roland Barthes นักวิชาการชาวฝรั่งเศสได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความหมายนั้นยังมีความหลากหลายได้อีกด้วยทั้งความหมายโดยตรงความหมายโดยนัย รวมถึงความหมายบางอันก็ยกเป็นความหมายหลัก ซึ่ง Barthes เรียกว่า มายาคติ (Mthy) หากมองความหมายทั่วไป กุหลาบมีความหมายว่า ดอกไม้ชนิดหนึ่ง ความรักแสนหวาน ความเป็นตะวันออกกลางแต่ความหมายเป็นมายาคติกลับมุ่งเน้นเฉพาะความรักเป็นหัวใจสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่สังคมในตะวันตกยกย่องมากกว่าจะบอกว่าดอกกุหลาบมาจากดินแดนตะวันออกกลาง (Barthes & Lavers, 1993)

Stuart Hall (1997) ระบุว่าการศึกษาภาพตัวแทนในยุคใหม่จะมุ่งเน้นภาพตัวแทนเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้น แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากสำนักโครงสร้างนิยมและภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้างโดยเฉพาะนักคิดชาวสวิสเซอร์แลนด์ในนาม Ferdinand de Saussure ที่สนใจศึกษาสัญลักษณ์ (Sign) และพัฒนาเป็นศาสตร์ด้านสัญลักษณ์วิทยา (Semiology) มองว่าสัญลักษณ์เป็นเรื่องของความหมาย เช่น คำว่า กุหลาบ เป็นความหมายที่ทำให้เราคิดถึง ความคิดบางอย่างหรือดอกไม้ในจิตใจ สังเกตว่าคำว่า กุหลาบ ไม่ได้มีอะไรที่ตรงกับดอกไม้เลย แต่คนเราสามารถคิดตรงกันได้ก็เพราะว่ามีการกำหนดรหัส (Code) เอาไว้และรหัสดังกล่าว ก็เป็นรหัสที่เกิดจากสังคมและวัฒนธรรมก้าวเข้ามาเป็นตัวกำหนดนั่นเอง สังคมไทยสั่งสอน ให้เราสะกดคำว่า กุ-ห-ล-า-บ เพื่อแทนดอกไม้ แต่ถ้าเป็นชาวอังกฤษก็ต้องใช้คำว่า Rose นอกจากนั้น คำว่า กุหลาบเองก็ยังเป็นตัวแทนของความหมายว่า “รัก” อีกด้วย ซึ่งในความเป็นจริงไม่น่าจะเกี่ยวกันเลยแต่สังคมก็กำหนดความหมายให้เป็นเช่นนั้นและกลายเป็นมายาคติหรือ

ความหมายหลักให้กับสังคมแต่ในความเป็นจริงก็อาจมีความหมายอื่นที่ต่างไป (กำจร หลุยยะพงศ์, 2559)

2.2.1 การแบ่งประเภทของระบบภาพตัวแทน

การแบ่งประเภทของระบบภาพตัวแทนนั้นมีหลากหลายรูปแบบหนึ่งในนั้นคือการจัดประเภทของภาพตัวแทนโดย Richard Dyer's typography of representation อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ & สมสุข หินวิมาน (2553) ได้แบ่งภาพตัวแทนออกเป็น ดังนี้

1. การผลิตซ้ำของภาพตัวแทน (Re-presentation) การผลิตซ้ำโดยใช้สื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารและเป็นตัวแทนของโลกต่อผู้ชม
2. การเป็นภาพแทน (Being representation): ภาพแทนที่ถูกผลิตขึ้นซ้ำ ๆ จนในที่สุดกลายเป็นภาพการเหมารวม (Stereotype)
3. ผู้สร้างภาพตัวแทนขึ้นในสื่อต่าง ๆ ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการสร้างภาพแทนเหล่านั้น
4. ความคิดของผู้ชมที่มีต่อภาพตัวแทน: ความคิดของผู้ชมที่หลากหลายนั้นทำให้การตีความหรือการรับรู้ของแต่ละบุคคลล้วนแตกต่างกันออกไป

กาญจนา แก้วเทพ & สมสุข หินวิมาน (2553) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า ภาพตัวแทนเป็นส่วนหนึ่งของวงจรวัฒนธรรมที่มีระบบการสร้างความหมายใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ระบบความคิดหรือระบบแผนที่ความคิด (Mind Map) เป็นระบบที่มนุษย์สามารถจัดกลุ่มแยกหมวดหมู่ จัดประเภท จัดลำดับ หรือสร้างความสัมพันธ์ ของสิ่งต่างๆ ได้อ้างอิงจากวัตถุ ผู้คน และเหตุการณ์ เช่น มนุษย์สามารถจัดกลุ่ม ของสิ่งของที่ได้รับรู้ผ่านการสัมผัส การได้ยินเสียง การเห็นภาพ โดยใช้หลักเกณฑ์ของความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันตามชุดความคิดหรือภาพตัวแทนที่มีอยู่ในสมอง ของมนุษย์แต่ละคน เช่น การแยกแยะความเหมือน และความแตกต่างกันระหว่างนกกับเครื่องบิน ซึ่งในแผนที่ความคิดที่ความคิดบางชุดอธิบายว่า สองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่แตกต่างกัน เนื่องจาก นกเป็นสิ่งมีชีวิตทางธรรมชาติ ส่วนเครื่องบิน เป็นสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์ เป็นต้น

2. ระบบการเชื่อมโยงแผนที่ความคิด (Concept map) กับชุดสัญญาหรือสัญญะ เป็นระบบ ของการเชื่อมโยงภาพ ที่มนุษย์ได้จัดกลุ่ม แยกหมวดหมู่ จัดลำดับ หรือสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ “ภาษา” เชื่อมโยงกับความหมาย หรือ “สัญญะ” ของสิ่งนั้น โดยระบบการเชื่อมโยงนี้จะทำให้มนุษย์สามารถอ้างอิงหรือแลกเปลี่ยนความคิดที่อยู่ในสมองได้

เมื่อมีการใช้ภาษาร่วมกันซึ่งความสัมพันธ์ในระบบนี้นำไปสู่กระบวนการสร้างระบบความหมายทางวัฒนธรรมของมนุษย์ขึ้นมา นอกจากกระบวนการพูดและเขียนซึ่งเป็น “ภาษา” โดยตรงแล้วยังมีสิ่งที่สามารถบรรจุความคิดและความหมายได้อีกมากมาย เช่น สีหน้า ท่าทาง ดนตรี เครื่องจักร ดิจิตอล หรือสิ่งอื่นๆ ที่สามารถทำให้เกิดเสียง หรือภาพที่แสดงถึงความหมายหรือทำหน้าที่เป็น “สัญญาณ” ได้ ก็จัดว่าเป็น “ภาษา” เช่นเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สัญญาณ (Sign) นั้นต้องเกิดจากการตกลงความหมายร่วมกัน ของคนในแต่ละสังคม และแต่ละวัฒนธรรม ทั้งนี้หากแนวคิด (Concept) และ สัญญาณ (Sign) ของแต่ละคนต่างหากก็จะทำให้ความหมายของแต่ละคนแตกต่างกันอีกด้วย ทั้งนี้สำนักวัฒนธรรมศึกษาได้ขยายการศึกษาเรื่องภาพตัวแทน (Representation) มาสู่เรื่องของอำนาจ (Power) โดยเห็นว่า อำนาจของภาพตัวแทน คือ อำนาจในการจัดหมวดหมู่ แบ่งประเภทรวมถึงอำนาจ ในการอธิบายโลก ดังจะเห็นได้จากภาพตัวแทนมีการก่อรูปความสัมพันธ์กับอำนาจในที่นี้ไม่ใช่อำนาจในความหมายของการใช้กำลังทางกายภาพแต่คืออำนาจของภาพตัวแทนที่ต้องพิจารณาถึงอำนาจในการกำหนดและจัดหมวดหมู่ รวมถึงอำนาจในการอธิบายความหมายของโลกรอบตัวและการแสดงออกซึ่งอำนาจเชิงสัญลักษณ์ (Exercise of symbolic power) ที่ดำรงอยู่ในปฏิบัติการของภาพตัวแทนทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในขอบเขตของภาพตัวแทน” อำนาจในที่นี้จึงหมายถึงอำนาจที่เขามาทกำหนดความคิดของผู้คนเป็นอำนาจที่เขามาติดตั้งกรอบวิธีคิดวิธีมองโลกหรือแม้แต่ตัวความคิดที่ถูกผลิตหรือสื่อสารออกมา (กาญจนา แก้วเทพ & สมสุข หินวิมาน, 2553)

2.2.2 ภาพตัวแทนกับความพิการในสังคมไทย

ความเข้าใจที่มีต่อความบกพร่องทั้งทางร่างกายและสติปัญญานั้นได้ถูกนำเสนอออกมาในสังคมออกมาในหลากหลายแง่มุม แต่ความพิการในมุมมองทางศาสนาถูกมองว่าเป็นเรื่องของเวรกรรม เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยพระเจ้าหรือเป็นความโชคร้าย กลายเป็นภาพตัวแทนทางความคิดที่ถูกสร้างขึ้นในแต่ละสังคม ไม่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น สังคมประเทศตะวันตกก็ไม่ได้ต่างกันมากตั้งแต่ความเชื่อทางศาสนาหรือแม้แต่ในทางการแพทย์หรือพันธุกรรมก็มีชุดความคิดหนึ่งที่เป็นการมองความพิการเกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือที่เรียกกันว่าตัวแบบความพิการทางสังคมเป็นสิ่งที่สังคมช่วยกันสร้างขึ้นอีกทั้งยังมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมนั้น โดยเฉพาะในสังคมไทย คือ การตีความทางศาสนาและตัวแบบทางการแพทย์ การตีความทางศาสนาเรื่องคำสอนของพุทธศาสนาให้กระทำแต่สิ่งที่ดี ถือศีล ทำบุญไม่ทำบาปเป็นการสร้างความให้กลัวผลของการกระทำโดยเฉพาะการให้สาเหตุของความพิการในปัจจุบันว่าเป็นกรรมที่มาจาก

การกระทำในอดีตเชื่อกันว่าชาตินี้เกิดมาต้องชดใช้กรรม มนุษย์ทุกคนเกิดมาเพื่อชดใช้กรรมที่เคยทำไว้แต่ชาติปางก่อน ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่สามารถมีอิทธิพลต่อความเชื่อในปัจจุบันนั้น มาจากสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ทั้งในอดีตและในอนาคต แต่สำหรับทางการแพทย์เป็นอิทธิพลของชุดความคิดที่มาพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางการแพทย์สมัยใหม่เทคนิควิธีใหม่ ๆ ช่วยให้ผู้คนรู้จักสาเหตุของความพิการ เช่น เชื้อโรค ในกรณีของโรคโปลิโอที่พบว่ามาจากเชื้อโรคไม่ใช่เพราะกรรมจากในชาติที่แล้วไปตีขาจนขาพิการในชาตินี้ หรือผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นเพราะกรรมจากชาติก่อน แต่จริง ๆ แล้วเป็นเพราะความผิดปกติของโครโมโซมในร่างกายอันเนื่องมาจากการมีเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัยมากขึ้น (ยุทธพล ดำรงชีนสกุล, 2551)

ความพิการ (Disability) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลไม่สามารถทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ เพราะมีอุปสรรค เช่น คนพิการขึ้นบันไดไม่ได้เพราะไม่เอื้ออำนวย แต่ถ้ามีทางลาดคนพิการจะขึ้นอาคารได้โดยไม่ต้องอาศัยทางบันได ดังนั้นความพิการขึ้นอยู่กับสถานที่และเวลามากกว่าตัวบุคคล

- ความบกพร่อง (Impairment) เป็นลักษณะของการสูญเสียอวัยวะ หรืออวัยวะจิตใจทำงาน ไม่สมบูรณ์หรือทำงานไม่ได้เลย โดยมารักษาไม่ได้

- ความเสียเปรียบ (Handicap) เป็นความเสียเปรียบที่เกิดขึ้นแก่คนพิการหรือบุคคลอื่น เนื่องจากอุปสรรคบางอย่าง เช่น คนทั่วไปสามารถนั่งรถเมล์ไปทำงานได้เสียเงินเพียง 5 บาท แต่ คนพิการไม่สามารถขึ้นรถเมล์ได้จึงต้องโดยสารรถแท็กซี่และมีค่าใช้จ่ายสูงถึง 200 บาท จึงเป็นความเสียเปรียบในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีระบบและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียม (ยุทธพล ดำรงชีนสกุล, 2551)

แนวคิดข้างต้นเป็นแนวคิดเชิงการแพทย์ ซึ่งมองว่าความพิการเป็นปัญหา โดยมองว่าคนพิการไม่สามารถมองเห็นเคลื่อนไหวอวัยวะบางส่วน สื่อสารหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ด้วยวิธีที่คนทั่วไปสามารถทำได้ ทำให้คนพิการกลายเป็นคนอื่นในสังคมที่ไม่สามารถอยู่ในสังคมคนปกติได้ แต่ทางด้านแนวคิดเชิงสังคมนั้นมองว่าความพิการไม่ใช่ปัญหาเพราะเราไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและแก้ไขความพิการได้ อีกทั้งไม่สามารถบังคับให้คนพิการอยู่ในสภาวะแวดล้อมแบบคนปกติ จึงเกิดความคิดว่าการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมน่าจะง่ายกว่าและนั่นคือปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข เราสามารถอยู่ร่วมกับคนพิการได้ด้วยการขจัดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีในสังคม เช่น การคมนาคมขนส่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อคนพิการ การจ้างแรงงานคนพิการเพื่อสร้างรายได้หรือการจัดการสันตนาการ

เพื่อสุขภาพจิตของคนพิการโดยการเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายให้คนพิการสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องเป็นภาระกับสังคมมากนัก แนวความคิดการมองความพิการจากทั้งสองกลุ่มทำให้เกิดการระดมความคิดและมองความพิการในหลายมุมมองเพื่อการสร้างทางที่จะนำไปสู่ความสุขที่สุดในการอยู่ร่วมกัน (ยุทธพล ดำรงขึ้นสกุล, 2551)

นายมนเชียร บุญตัน นายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้ให้การอธิบายคำว่า “ความพิการ” (Disability) ไว้ว่า เป็นคำที่มีวิวัฒนาการมายาวนาน จากเดิมที่เชื่อว่าเป็นสภาวะทางธรรมชาติของแต่ละบุคคล มีเหตุเนื่องมาจากการกระทำหรือเงื่อนไขของแต่ละบุคคล และส่งผลกระทบก็แต่เฉพาะบุคคลผู้นั้น การตีความคำว่า “ความพิการ” จึงมุ่งพิจารณาเน้นถึงสภาพปัญหาของบุคคลเทียบกับข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์อันได้แก่ สภาพทางกายหรือสุขภาพซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยตรงหรือวินิจฉัยได้โดยวิธีการทางการแพทย์ เมื่อสภาพทางกายหรือสุขภาพของบุคคล ถูกชี้แนะหรือวินิจฉัยว่าเป็นตัวการ สำคัญที่ทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่า คนทั่วไป หรือสิ่งที่มักเรียกว่า “คนปกติ” ได้มีความพยายามที่จะแก้ไขสภาพทางกายหรือสุขภาพ เช่นนั้นให้มีความเหมือนหรือคล้ายกับบุคคลทั่วไปมากขึ้น ทั้งโดยวิธีการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมีรากฐานความคิดมาจากความเป็นปกติ กระบวนการแก้ไขปัญหของบุคคลเหล่านี้จึงเป็นความพยายามที่จะสร้างความเป็นปกติ ให้เกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าว แม้จะช่วยแก้ปัญหบางประการให้แก่บุคคล แต่กลับมิได้แก้ปัญหขึ้นพื้นฐานของสังคมให้หมดไปได้ เพราะมีคนพิการจำนวนน้อยมากที่ได้รับ ประโยชน์จากกระบวนการสร้างความเป็นปกติและพวกเขาเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็ยังเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการอยู่ร่วมกับสังคมภายใต้สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นธรรม เจตคติที่ไม่สร้างสรรค์และโครงสร้างที่แปลกแยกและโดดเดี่ยว (ยุทธพล ดำรงขึ้นสกุล, 2551)

อิทธิพลจากการตีความในทางศาสนาและการพัฒนาการทางการแพทย์มีความแตกต่างกัน คือ ชุดความคิดที่สามารถอธิบายสาเหตุของความพิการในปัจจุบัน ชุดความคิดทางการแพทย์สามารถอธิบายได้ด้วยหลักเหตุและผลที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับความคิดนี้ว่าคนพิการเกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของเซลล์หรือของโครโมโซมในร่างกายมากกว่าชุดความคิดทางศาสนาที่บอกว่าความพิการนั้นเป็นผลมาจากกรรมในชาติก่อน แต่ชุดความคิดทั้งสองนั้นต่างก็ขึ้นอยู่กับคนในสังคมที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น สังคมหนึ่งเชื่อว่าความพิการตาบอดนั้น มาจากกรรมที่เคยทำร้ายลูกตาสัตว์ หรือยิงลูกตาดนกในอดีตชาติ แต่อีกสังคมหนึ่งกลับเชื่อว่าความตาบอดนั้นมาจากเซลล์ในดวงตาที่ผิดปกติ หรือเกิดมาปัญหาของสุขภาพของคนนั้น ๆ ความพิการนั้นเป็นสิ่งที่แต่ละสังคมกำหนด

และสร้างขึ้น ความพิการมาจากการนิยามของคนในสังคมที่กำหนดว่าสิ่งใดคือความพิการมองว่าสภาวะทางร่างกายและสติปัญญาที่มีปัญหาต่อความสามารถของแต่ละบุคคล หรือกระทบการใช้ชีวิตประจำวันเป็นความผิดของคนพิการ ซึ่งชุดความคิดนี้ สังคมต่างหากที่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความพิการขึ้นคนพิการไม่ได้พิการจากภาวะทุพพลภาพของเขาแต่จากอุปสรรคต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมที่ไม่ให้ความสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ อุปสรรคที่กล่าวนี้สามารถแบ่งได้เป็นสามประเภท คือ 1) อุปสรรคที่อยู่ในความคิดทัศนคติ 2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) สภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ (ยุทพอล ดำรงขึ้นสกุล, 2551)

สังคมลดคุณค่าคนพิการด้วยการสร้างอคติต่อคนพิการโดยอคติเหล่านั้นสามารถเห็นได้จากภาษา คำนิยาม คำเรียก คนและความพิการจากสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอภาพลักษณ์ของคนพิการว่าเป็นคนไร้ความสามารถ เป็นผู้ที่น่าสงสารต้องการความช่วยเหลือต้องการที่พึ่งพา แม้กระทั่งกฎหมายที่ออกมาเพื่อช่วยเหลือคนพิการกลับเป็นการผลักภาระให้คนพิการและครอบครัว คนพิการต้องช่วยเหลือตนเองต้องขึ้นทะเบียนตามประเภทความพิการตาม พ.ร.บ. ที่กำหนดความพิการตามตัวแบบทางการแพทย์เพื่อที่จะได้รับสิทธิต่าง ๆ ที่รัฐจะช่วยดูแล (อรรธิกา สวัสดิ์ศรี, 2552)

ความพิการนั้นไม่ได้เป็นแค่เรื่องสภาพความบกพร่องของกายหรือจิตใจเท่านั้น แต่ยังเป็นเรื่องของทัศนคติการรับรู้และความเชื่อด้วย สิ่งเหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้หลายวิธี แต่หนึ่งในนั้นคือ สื่อ ซึ่งไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม สื่อมีส่วนในการสร้างทัศนคติต่อบุคคล กลุ่มบุคคล และสังคมอย่างมากโดยการนำเสนอภาพลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เกิดเป็นความคิด เหมารวมของตัวแบบความพิการทางสังคมในบรรดาสื่อต่างๆ เราเคยพบเห็นภาพของคนพิการบ้างหรือไม่ หากเคยพบเห็นลอง สังเกตดูว่า เป็นภาพแบบใด บางคนอาจไม่เคยพบเห็นเลย คนพิการในความคิดของหลายๆ คน คือ ขอบตามตามท้องถนนที่ร้องเพลงแลกเงิน ชายลืมหูลืมตา หรือกระทั่งเป็นเพียงขอทาน การสร้างภาพลักษณ์ด้วยสื่อเป็นสิ่งที่ง่ายมากเพราะภาพต่าง ๆ ที่เสนอผ่านสื่อออกไปนั้น ก็คือการสร้างภาพลักษณ์ทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น ภาพชาวนาที่ยากจน ภาพวัยรุ่นที่สร้าง ความเดือดร้อน ภาพคนแก่ไร้ที่พึ่งหรือกระทั่งภาพของคนพิการที่ไร้ความสามารถ ต้องมาเป็นขอทาน สิ่งเหล่านี้คือภาพลักษณ์ และเป็นทัศนคติต่อสิ่ง ๆ ใดสิ่งหนึ่งที่ถูกนำเสนอ ผ่านสื่อครั้งแล้วครั้งเล่า จนกลายเป็นภาพจำและกลายเป็นหนึ่งในทัศนคติของคนส่วนใหญ่ ในสังคมโดยไม่รู้ตัว (ปิยาภรณ์ เมืองคำ, 2552)

จากการร่วมสร้างของระบบสังคมที่มีต่อคนพิการนั้น อันธิกา สวัสดิ์ศรี (2552) ได้นำเสนอว่า คนพิการเป็นผลผลิตจากสังคมอันเกิดจากการกีดกันไปสู่ชายขอบของสังคม คนพิการถูกปฏิเสธการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ เช่น ระบบขนส่งมวลชน ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการใช้บันไดหรือทางเดินเท้าที่ไม่เอื้อต่อผู้ที่นั่งรถเข็นและใช้ไม้เท้า รวมถึงการจ้างงานในตลาดแรงงานที่คนพิการจะถูกเลือกปฏิบัติ ได้รับค่าแรงขั้นต่ำที่ทำงานโดยไม่ต้องใช้ทักษะมาก บริษัทที่รับพนักงานพิการเพราะเป็นนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น แต่กลับไม่ได้ใช้ทักษะในการทำงานจริง คนพิการจึงถูกตีกรอบโดยสังคมว่าต้องยอมรับความบกพร่องของตนเอง ยอมรับว่าชะตากรรมนี้มาจากตนเองและต้องหาวิธีเอาตัวรอดในสังคมช่วยเหลือตัวเอง สังคมลดทอนคุณค่าของกลุ่มคนเหล่านี้ เกิดเป็นอคติที่เห็นได้จากภาษาที่เรียกว่า พิการ์ แม้แต่สื่อต่าง ๆ ก็ล้วนนำเสนอภาพลักษณ์ของความน่าสงสาร ต้องการความช่วยเหลือ (อันธิกา สวัสดิ์ศรี, 2552)

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์นั้นสามารถแพร่กระจายได้ทั่วทุกที่ในแต่ละยุคสมัยสังคมมีมาตรฐานของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตรงข้ามกัน เช่น สีขาวคือความสะอาด สีดำคือความสกปรก ภาพทางความคิดเช่นนี้ทำให้เกิด ภาพเหมารวมหรือการสร้างกรอบความเหมือนและความต่าง ๆ ขึ้นในสังคม ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อคนพิการด้วยเช่นกันเมื่อสังคมมองว่าความพิการเป็นสิ่งที่ผิดปกติไปจากมาตรฐานของสังคม จึงเกิดเป็นความพยายามแก้ไขให้คนพิการมีมาตรฐานในแบบที่สังคมต้องการ แทนที่จะยอมรับความแตกต่างของพวกเขา (ฉัตรชัย จันทร์ศรี, 2544)

อัตลักษณ์ของคนพิการถูกตอกย้ำผ่านคำพูดต่าง ๆ ที่แสดงถึงความบกพร่องของร่างกาย จนกลายเป็นการสร้างภาพตัวแทนของคนพิการ คือ ภาพคนพิการที่มีชะตากรรม โดยเฉพาะการสื่อความหมายถึงชะตากรรมของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ที่มีความพิการสื่อให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์พร้อมของชีวิต (ประชา สุวิธานนท์, 2539)

ผู้ที่มีภาวะของดาวน์ซินโดรมนั้นถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของคนพิการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สังคมได้จัดให้เป็นผู้ที่ผิดปกติไปจากคนทั่วไป เกิดการสร้างชุดความคิดว่าภาวะดาวน์ซินโดรมคือผู้ที่มีความปกติทางสมองและสติปัญญาจนกลายเป็นคำที่ใช้ในการต่อว่า เหยียดหยาม ถูกผู้อื่นว่าเป็นคนปัญญาอ่อน เกิดการนำเสนอเข้าไปเข้ามาในสื่อต่าง ๆ

3. ภาวะดาวน์ซินโดรม

กลุ่มอาการดาวน์ (Down Syndrome) เป็นโรคที่เป็นสาเหตุของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาที่สำคัญโรคหนึ่ง ซึ่งเกิดจากความผิดปกติของโครโมโซม คู่ที่ 21 ลักษณะของผู้ที่มีภาวะนี้ประกอบด้วยกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียก ตาเฉียงขึ้น จมูกแบน และที่สำคัญคือมีภาวะ

บกพร่องของพัฒนาการและสติปัญญา สัดส่วนผู้ที่มีอาการดาวน์จากทั่วโลกอยู่ระหว่าง 1 ต่อเด็กเกิดใหม่ 1,000 – 1,100 คน ในประเทศไทยพบว่ามีเด็กเกิดปีละ 800,000 คน จะมีอุบัติการณ์พบเด็กกลุ่มอาการดาวน์รายใหม่เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 800 – 1,000 คน จากความผิดปกตินี้จะทำให้เด็กที่เกิดมามีความผิดปกติในการพัฒนาร่างกายและสติปัญญา และเป็นสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับโครโมโซมที่มีผลต่อการเรียนรู้ (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิชและพัฏฐโรจน์มหายมงคล, 2554)

นัยนันต์ จิตประพันธ์ (2557) ได้อธิบายไว้ว่า กลุ่มอาการดาวน์ เป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากความผิดปกติของสารพันธุกรรม สามารถพบได้ในทุกเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภูมิประเทศ เด็กกลุ่มอาการดาวน์จะมีการพัฒนาการช้ากว่าเด็กทั่วไป และมักพบความผิดปกติของการทำงานในระบบต่าง ๆ ของร่างกายร่วมด้วย การกระตุ้นพัฒนาการจะช่วยเพิ่มพูนศักยภาพได้อย่างชัดเจนโดยอาศัยความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย หากเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือและการรับพัฒนาการจะทำให้มีพัฒนาการที่ล่าช้าและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ (2555) ได้อธิบายว่า ภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นความบกพร่องทางสติปัญญาอันเกิดจากความผิดปกติในจำนวนโครโมโซมในเซลล์ จึงถูกจัดอยู่ของผู้พิการตามคู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมินความพิการตามประกาศกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555 หน้าที่ 69-71

โดยสรุปแล้ว ภาวะดาวน์ซินโดรมนั้นเกิดจากความผิดปกติของโครโมโซม ที่ทำให้เกิดความผิดปกติของลักษณะทางร่างกาย และทางสติปัญญา โดยจะมีระดับทางสติปัญญาที่ต่ำกว่าเด็กปกติ รูปร่างหน้าตาของกลุ่มภาวะดาวน์ซินโดรมจะสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน

3.1 สาเหตุของดาวน์ซินโดรม

ดาวน์ซินโดรมเกิดจากความผิดปกติของโครโมโซมของเซลล์คู่ที่ 21 ในร่างกายมนุษย์ โดยปกติคนเราจะมีโครโมโซมซึ่งเป็นพันธุกรรมที่ควบคุมลักษณะของแต่ละบุคคล เช่น สีของตา ความสูง สีผม เพศ หรือการพัฒนารูปร่างหน้าตาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อ จำนวน 23 โครโมโซมและจากแม่ จำนวน 23 โครโมโซม รวมเป็น 46 โครโมโซม แต่ในผู้ป่วยดาวน์ซินโดรมมักมีโครโมโซมทั้งสิ้น 47 โครโมโซม โดยมีเกินมา 1 แท่ง ในโครโมโซมคู่ที่ 21 ภาวะดาวน์ซินโดรมนั้นสามารถแบ่งเป็น 3 ชนิด ตามลักษณะการเกิดแต่มีอาการแสดงที่ออกมาคล้ายกัน ได้แก่ 1). Trisomy 21 มีโครโมโซมในคู่ที่ 21 เกินมา 1 แท่ง 2). Translocation มีภาวะการสับเปลี่ยนหรือ

การเคลื่อนย้ายโครโมโซมในคู่ที่ 21 ย้ายไปอยู่ติดกับโครโมโซมคู่อื่น 3). Mosaicism คือ มีบางเซลล์ที่ผิดปกติจึงมีอาการผิดปกติ หรือลักษณะภายนอกที่แสดงออกมาน้อยกว่าแบบอื่น ตามหลักแล้วกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม ไม่ใช้การติดต่อทางพันธุกรรมแต่เป็นความผิดปกติของโครโมโซมในสเปิร์มหรือในไข่ก่อนมี การปฏิสนธิ อย่างไรก็ตามเด็กบางรายที่ป่วย มีภาวะดาวน์ซินโดรมเกิดจากการสับเปลี่ยน เคลื่อนย้ายโครโมโซมที่ผิดปกติของพ่อแม่เด็ก ทำให้โครโมโซมที่ผิดปกตินั้นถ่ายทอดต่อไปยังรุ่นลูกได้ (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช & พญ โรจน์มามงคล, 2554)

ส่วนปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์จะให้กำเนิดบุตรที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม คือ อายุของผู้เป็นแม่ ยิ่งผู้ที่ตั้งครรภ์มีอายุมากขึ้นความเสี่ยงที่จะมีบุตรมีภาวะดาวน์ซินโดรม ก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามโอกาสที่จะมีบุตรมีภาวะดาวน์ซินโดรมก็สามารถเกิดขึ้นได้กับหญิงตั้งครรภ์ทุกวัยหากเคยมีประวัติหรือเคยให้กำเนิดบุตรที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ย่อมมีโอกาสสูงที่จะมีบุตรมีภาวะดาวน์ซินโดรมและหากพ่อแม่เด็กมีภาวะอาการดาวน์ซินโดรม อยู่ก่อนแล้วโอกาสที่เด็กจะเกิดมามีภาวะดาวน์ซินโดรมจะสูงถึง ร้อยละ 50 (พรสวรรค์ วสันต์, 2537)

3.2 อาการของดาวน์ซินโดรม

1. มีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน เช่น หน้าแบน ห้วเล็ก หูเล็ก หูบิดผิดรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น มีจุดสีขาวอยู่ที่ตาดำ คอสั้น แขนขาสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกันเมื่อโตขึ้น

2. นิ้วสั้น มือสั้น เท้าสั้น เส้นลายมือตัดเป็นเส้นเดียว ลิ้นจุกอยู่ที่ปาก

3. ตัวอ่อนปวกเปียก กล้ามเนื้อหย่อน ข้อต่อหลวม

4. เซาวน์ปัญญาต่ำ ทำให้มีปัญหาด้านการพัฒนาการ

เด็กที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมนั้นนอกจากจะมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายและการพัฒนาของสมองแล้วนั้นในกลุ่มเด็กเป็นโรคนี้ก็มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งพ่อแม่ จำเป็นที่จะต้องใส่ใจให้มากกว่าเดิมเป็นพิเศษ ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมได้แก่ การวิ่งหรือเดินไปเรื่อยเปื่อย มีพฤติกรรมต่อต้าน มีวิธีการแสดงออกด้านความรักหรือความชอบที่ไม่เหมาะสม อย่างเช่น การเข้าไปกอดทักทายคนที่ไม่รู้จักหรือแม้แต่ อาการสมาธิสั้น การย่ำคิดย้ำทำ การเป็นออทิสติกหรือพฤติกรรมอมมือหรือทำเสียงประหลาด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นสิ่งที่สามารถรักษาและแก้ไขได้ (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช & พญ โรจน์มามงคล, 2554)

ระดับความรุนแรงของภาวะดาวน์ซินโดรม เดิมใช้ระดับเซาวน์ปัญญาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาปัจจุบันตามเกณฑ์ของ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders โดย American Psychiatric Association ในปี พ.ศ. 2553 อ้างถึงใน เปรมวดี เต็นศิริอักษร (2562) แบ่งระดับความรุนแรงตามทักษะการปรับตัว ความสามารถในการดำรงชีวิต และระดับความช่วยเหลือที่ต้องการ ไว้ดังนี้

- 1.ด้านความคิดรวบยอด (Conceptual domain)
- 2.ด้านสังคม (Social domain)
- 3.ด้านทักษะในการดำรงชีวิตและการทำงาน (Practical domain)

ระดับความรุนแรงตามทักษะการปรับตัว ความสามารถในการดำรงชีวิต และระดับความช่วยเหลือที่ต้องการ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 1.ด้านความคิดรวบยอด (Conceptual domain)

ตาราง 1 ระดับความรุนแรงด้านความคิดรวบยอด

เล็กน้อย	สามารถอ่านเขียนได้ แต่ต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจ ผีฝนและต้องได้รับความช่วยเหลือมีปัญหาในการทำ ความเข้าใจแนวคิดที่ซับซ้อน แนวคิดเชิงนามธรรม มีความจำระยะสั้น มีปัญหาการอ่านจับใจความ มีปัญหาการปรับใช้ทักษะทางวิชาการในชีวิตประจำวัน เช่นจัดการด้านการเงินมีปัญหาการในการจัดการปัญหา(วางแผน,การจัดลำดับความสำคัญ และไม่ยืดหยุ่นในการคิด)
ปานกลาง	มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ บางรายอ่านเขียนได้แต่มีความล่าช้าและแตกต่างจากเพื่อนวัยเดียวกันอย่างชัดเจน ไม่สามารถปรับใช้ทักษะทางวิชาการในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องมีคนช่วยเหลือในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ตาราง 1 (ต่อ)

รุนแรง	มีข้อจำกัดอย่างมากในการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการ ไม่เข้าใจเรื่องเวลา จำนวนและการใช้เงิน
รุนแรงมาก	ไม่มีเข้าใจในทุกๆ ด้าน

2. ด้านสังคม (Social domain)

ตาราง 2 ระดับความรุนแรงด้านสังคม

เล็กน้อย	สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (มีความเข้าใจและใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน) ดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองในสังคม อาจต้องการคำแนะนำและการช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เนื่องจากมีการแสดงออกทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ที่ไม่สมวัย มีปัญหาในสถานการณ์ทางสังคมบางอย่าง เช่น ู้ไม่เท่าทันคน ถูกหลอกลวงได้ง่าย ตกเป็นเหยื่อ
ปานกลาง	มีข้อจำกัดของการเข้าสังคมเนื่องจากมีทักษะสังคมและทักษะภาษาไม่สมวัย พูดซ้ำใช้ภาษาไม่สมวัยต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือในการเข้าสังคม
รุนแรง	มีข้อจำกัดของสื่อสารในชีวิตประจำวัน มีความเข้าใจภาษาจำกัด พูดเป็นคำเดียว หรือเป็นวลี ส่วนใหญ่ใช้ทำทางในการสื่อสาร มีสังคมกับคนในครอบครัวและคนคุ้นเคย

ตาราง 2 (ต่อ)

รุนแรงมาก	มีข้อจำกัดอย่างมากในการสื่อสาร ไม่มีภาษาพูด สื่อสารความต้องการและแสดงอารมณ์ด้วยท่าทาง
-----------	---

3. ด้านทักษะในการดำรงชีวิตและการทำงาน (Practical domain)

ตาราง 3 ระดับความรุนแรงด้านทักษะในการดำรงชีวิตและการทำงาน

เล็กน้อย	ดูแลตนเองได้ตามวัย ต้องการความช่วยเหลือในบางด้านเช่น การประกอบอาหาร การจัดการด้านการเงิน การเดินทาง ต้องได้รับความช่วยเหลือในด้านการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย ต้องการคำชี้แนะและช่วยเหลือเป็นครั้งคราวเมื่อมีปัญหาชีวิตหรือหน้าที่การงาน
ปานกลาง	ดูแลตนเองได้ภายใต้การกำกับดูแล ต้องได้รับการช่วยเหลือและดูแลในกิจวัตรที่ซับซ้อน ต้องได้รับการดูแลการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย ทำงานประเภทที่ไม่ต้องใช้ทักษะมากภายใต้การกำกับดูแล
รุนแรง	ต้องได้รับการช่วยเหลือ หลายด้าน ตลอดเวลา อาจจะมีกิจวัตรช่วยเหลือตนเองได้บ้าง แต่ต้องอาศัยการฝึกอย่างมาก ต้องได้รับการดูแลตลอดเวลาในการใช้ชีวิตประจำวัน ต้องได้รับการดูแลตลอดเวลาด้านดูแลสุขภาพและความปลอดภัย ไม่สามารถทำงานได้
รุนแรงมาก	ต้องได้รับการดูแลทุกด้านตลอดเวลา ไม่สามารถทำงานได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชญานุช วีรสาร (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “การผลิตภาพยนตร์สารคดีด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาพ” พบว่าในการผลิตภาพยนตร์สารคดีนั้นสามารถใช้ภาพเล่าเพียงอย่างเดียวแทนบทบรรยายได้ เพราะหากภาพเหล่านั้นมีความหมายในตัวเองก็สามารถสื่อความหมายกับผู้ชมได้ แต่แก่นเรื่องก็มีความสำคัญในการสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของเรื่องตรงกันกับผู้ผลิตภาพยนตร์

เดือนฤดี รักใหม่ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีอรรถาธิบายความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อบันทึกการมีส่วนร่วมในงานศิลปะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีที่มีการบันทึกเหตุการณ์จริง เสียงบรรยายภาคจริง เป็นภาพยนตร์ที่ได้จากการบันทึกการกระทำนั้น ๆ เป็นความจริงที่ไม่ได้ปรุงแต่ง เมื่อผู้ชมได้รับชมภาพยนตร์ก็จะสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกเช่นเดียวกันกับในภาพยนตร์ เสมือนว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย แต่ความสามารถในการรับรู้แต่ละบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน ดังนั้นความคิดและทัศนคติของผู้ที่ได้รับชมก็จะแตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน

กุลภา วจนสาระ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการในสังคมไทย : กรณีศึกษาผ่านวรรณกรรมไทย” ได้นำเสนอภาพและความคิดความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนพิการโดยศึกษาผ่านการวิเคราะห์ตัวละครและเนื้อหาในวรรณกรรมไทย เพื่อแสดงให้เห็นภาพตัวแทนของคนพิการที่มีความเชื่อมโยงกับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อคนพิการอย่างไรภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการแต่ละประเภทที่ปรากฏในวรรณกรรม เมื่อมองผ่านกรอบการศึกษาพบว่า มีลักษณะที่น่าสนใจ คืออัตลักษณ์ของตัวละครพิการที่ถูกตอกย้ำผ่านการใช้ภาษาที่ชี้ชัดถึงความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งกลายมาเป็นการสร้างภาพที่เป็นแบบฉบับตายตัว (stereotype) ของคนพิการคือภาพของคนพิการที่มีชะตากรรมที่น่าสงสารและน่าเวทนาับภาพของคนพิการที่ช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองไม่ได้สำหรับภาพตัวแทนของคนพิการทางสมองและสติปัญญานั้นต่างถูกนำเสนอว่าเป็นที่น่าสงสารน่าเวทนาเนื่องจากประสบกับความพิการที่ทำให้ความเป็นมนุษย์ไม่สมบูรณ์และพัฒนาการของสมองไม่พัฒนาไปตามอายุ ดังนั้นจึงเรียกว่าเป็นคนที่จิตใจบริสุทธิ์ และมีความไร้เดียงสาเหมือนเด็กที่ยังตอกย้ำความเป็นคนที่น่าสงสารน่าเวทนา การสื่อความหมายถึงชะตากรรมของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ที่ความพิการสื่อให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์ของชีวิต

ปิยาภรณ์ เมืองคำ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างความหมายความพิการในภาพยนตร์อเมริกัน” ซึ่งเป็นงานศึกษาวัฒนธรรมของคนพิการที่ได้เปิดพื้นที่ทางการศึกษาตามแนวทางสมัยใหม่หลังโครงสร้างนิยม การวิเคราะห์สัญลักษณ์ตามทฤษฎี สัญลักษณ์วิทยาของภาพยนตร์ ผลการศึกษาตามแนวสัญลักษณ์วิทยาพบว่า “ภาพยนตร์ทั้งสิบเรื่องมีโครงสร้างการเล่าเรื่องคล้ายกับชีวิตจริงไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรัก ครอบครัว ความสัมพันธ์กับคนอื่น การค้นพบตัวตน โดยมีคนพิการเป็นผู้เล่าเรื่องความซับซ้อนของเรื่องนั้นตามความหมายปกติตามตัวบทเป็นเรื่องเล่าตามปกติส่วนความหมายที่ซ่อนไว้ก็คือความพิการของสังคมไม่ว่าระบบหรืออุดมการณ์หรือแม้แต่เครื่องบ่งชี้สิ่งที่เป็นปกติในสังคม”

ตรีเดช ไชยหา (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอภาพตัวแทนพม่าในภาพยนตร์ไทย” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของการนำเสนอภาพตัวแสดงเป็นชาวพม่าและทำความเข้าใจภาพเหมารวมของชาวพม่าที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย โดยใช้แนวคิดภาพเหมารวมเป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ภาพตัวแสดง จากงานวิจัยพบว่าภาพยนตร์ไทยได้มีการวางลักษณะตัวแสดงให้ฝ่ายของศัตรู ฝ่ายผู้ร้ายของเรื่อง เป็นการตอกย้ำถึงการนำเสนอภาพลักษณะที่เกิดจากการผลิตขึ้นซ้ำในแนวเดียวกันเรื่อยมา รูปแบบของภาพลักษณะที่นำเสนอเป็นการสะท้อนลักษณะความเป็นจริงอย่างหนึ่งในสังคม สิ่งที่เห็นชัดในภาพยนตร์คืออคติที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่าที่ถูกนำเสนอออกมาในแง่ที่ไม่ดี เกิดเป็นการสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อ “พม่า”

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะของดาวนซินโดรม” เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้วยการสร้างภาพยนตร์สารคดีสั้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและผลิตภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะดาวนซินโดรมเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด การที่สังคมเข้าใจผู้ที่มีอาการดาวนซินโดรมในแบบผิดๆทำให้เกิดผลกระทบมากมาย หากมีการแก้ไขที่ถูกต้องปัญหาเหล่านี้ก็จะน้อยลง สื่อจึงควรมีบทบาทในการกำหนดวาระเรื่องคนพิการให้กลายเป็นประเด็นทางสังคมได้ซึ่งจะเป็น การสร้างทัศนคติและความคิดใหม่ให้สังคมมองคนพิการในมุมมองที่ดีขึ้น นำไปสู่สังคมที่คนพิการได้มีสิทธิและมีพื้นที่ยืนในสังคมได้อย่างเต็มที่

ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สื่อภาพยนตร์สารคดีเป็นสื่อที่บันทึกเหตุการณ์จริงหรือสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อนำเสนอมุมมองของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมได้อย่างชัดเจนมากขึ้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์สารคดีเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนดูต่อผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

วิธีการดำเนินงาน

1.ศึกษาการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมจากภาพยนตร์ไทยทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง วิถีวีაკ (2547), เอ๋อเธอ (2548), เดอะดาวน (2558) โดยวิเคราะห์ผ่านแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ ดังนี้ 1. ภาพลักษณ์ภายนอก 2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก 3. การใช้คำพูด และ 4. คุณลักษณะส่วนบุคคล

2.การสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตพฤติกรรมผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมในระดับที่สามารถสื่อสารและช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 3 คน และผู้ปกครองที่ดูแลจำนวน 3 คน

3.นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวางแผนและสร้างภาพยนตร์สารคดี (Pre-Production)

4.วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมในภาพยนตร์สารคดีที่สร้างสรรค์ขึ้น อภิปรายและสรุปผล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1. วิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

ภาพยนตร์ 3 เรื่องที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง ภาพยนตร์ไทยเรื่อง ไว้วัก (2547), เอ๋อเหอ (2548), เดอะดาวน์ (2558) โดยภาพยนตร์ที่นำมาใช้ในการศึกษาคือ ภาพยนตร์ไทยเรื่อง เอ๋อเหอ เข้าฉายในปี พ.ศ. 2548 ภาพยนตร์ไทยเรื่อง ไว้วัก นำแสดงโดย สายัณห์ ดอกสะเดา เข้าฉายเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2547 และภาพยนตร์สารคดี เรื่องเดอะดาวน์ เป็นคนธรรมดา มั่นง่ายไป เข้าฉายในปี พ.ศ. 2558 ที่มีเนื้อหาในการนำเสนอเรื่องราวของ ผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม เป็นตัวละครหลักและให้เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างความเป็นสารคดีและความเป็น ภาพยนตร์ที่ถูกประกอบสร้างตัวละครขึ้น และเลือกภาพยนตร์ที่มีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ แตกต่างกันทั้งด้านดี ด้านไม่ดี

การศึกษาภาพยนตร์เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของภาวะดาวน์ซินโดรม โดยการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย โดยใช้การ วิเคราะห์ผ่านทฤษฎีภาพลักษณ์ ดังนี้

- 1.1 ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม
- 1.2 กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของร่างกาย กิริยาท่าทาง
- 1.3 การใช้คำพูด การสื่อสาร
- 1.4 คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมและผู้ปกครอง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในระดับที่สามารถสื่อสาร และช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 3 คน และผู้ปกครองที่ดูแลจำนวน 3 คน

ผู้วิจัยจะแบ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม และกลุ่มของครอบครัวและผู้ปกครองที่ดูแล โดยกลุ่มของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะเน้นไปที่ การถามตอบอย่างตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน เน้นการสังเกตพฤติกรรม กิริยาท่าทางที่แสดงออกมา ส่วนกลุ่มของครอบครัวและผู้ปกครองที่ดูแล จะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมที่ถูกนำเสนอในสื่อภาพยนตร์

การสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีหลายประเภท การเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ อย่างมีคุณภาพและปริมาณมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทางเลือกประเภทของการสัมภาษณ์ด้วย ใน แต่ละประเภทก็มีทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งที่แตกต่างกันและนักวิจัยจะต้องทำความเข้าใจ นอกจากนั้นการเตรียมการสำหรับการสัมภาษณ์ในแต่ละประเภทก็มีรายละเอียดและมีปริมาณ

งานที่จะต้องดำเนินการอย่างแตกต่างกันด้วย บางครั้งในงานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องหนึ่ง นักวิจัยอาจจะใช้การสัมภาษณ์หลายประเภทประกอบกันตามความเหมาะสม โดยทั่วไป การสัมภาษณ์ในฐานะเครื่องมือหรือวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน (Structured or standardized interviews) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามเฉพาะเจาะจงและมีความชัดเจน มีหลักการและเหตุผลของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละคนได้รับชุดคำถามชุดเดียวกันเพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบคำตอบของแต่ละคนได้

2. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบปลายเปิด (Unstructured or open-ended interviews) ในการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือแบบปลายเปิด โดยมีการพิจารณาสร้างคำถาม ปรับคำถามและพัฒนาคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสัมภาษณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มีการปรับให้คำถามเพื่อทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) เป็นประเภทที่อยู่ตรงกลางระหว่างการสัมภาษณ์สองประเภทข้างต้น คืออยู่ระหว่างการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามที่ชัดเจนแต่ก็มีการปรับเปลี่ยนข้อความไปตามสถานการณ์ของการสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. ขั้นตอนการเตรียมการสัมภาษณ์ หลังจากที่นักวิจัยทราบแล้วว่างานวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาอะไร จากผู้ใด นักวิจัยจะเริ่มเข้าใจชัดเจนแล้วว่า ผู้ที่นักวิจัยจะต้องไปสัมภาษณ์นั้นคือใครบ้างและต้องการจะรู้เรื่องราวประเภทใดบ้าง นักวิจัยจะต้องตัดสินใจว่าใครจะเป็นผู้ไปสัมภาษณ์ นักวิจัยอาจจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรือจำเป็นต้องมีผู้ช่วยนักวิจัยไปสัมภาษณ์ และจะวางแผนการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบใด

2. ขั้นตอนการเลือกวิธีบันทึกข้อมูล เป็นการบันทึกข้อมูลเป็นสิ่งที่ดำเนินการโดยการใช้เครื่องมือบันทึกข้อมูลก็เพื่อจะเก็บรายละเอียดให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ การใช้เครื่องบันทึกเสียง และการบันทึกทั้งภาพและเสียง

3. ขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ ในขั้นตอนนี้จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการถามคำถาม และการถามให้ตรงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. ขั้นตอนการสะท้อนการสัมภาษณ์ การสะท้อนในกระบวนการสัมภาษณ์เป็นกระบวนการที่นักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์จะต้องทบทวน วิเคราะห์และตัดสินใจในแต่ละช่วงและแต่ละ

ขั้นตอน พร้อมทั้งจัดบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ดังนั้นกระบวนการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นลำดับก่อนหลัง การสะท้อนจึงเป็นสิ่งที่นักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์ต้องดำเนินการโดยมีการวางแผนและมีความยืดหยุ่นไปพร้อมกัน

5.ขั้นกระบวนการเก็บข้อมูลเสร็จสมบูรณ์ เมื่อนักวิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ครบตามที่ระบุไว้ในข้อเสนอการวิจัยหรือระยะเวลาครบกำหนด หรือเมื่อเห็นว่าการสัมภาษณ์เพียงพอแล้วและพร้อมจะยุติการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว (กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์, 2554)

3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งขั้นตอนในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีออกเป็น 3 ขั้นตอน

3.1. ขั้นตอนก่อนการผลิต (Pre-Production)

ศึกษารูปแบบและกระบวนการในการผลิตภาพยนตร์สารคดีที่เนื้อหาเกี่ยวกับดาวนินโดรม โดยการศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลภาพลักษณ์ของดาวนินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อภาพยนตร์ และเก็บรวบรวมข้อมูลภาพลักษณ์ของดาวนินโดรมที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง

3.1.1 แก่นเรื่อง (Theme) - เพื่อกำหนดทิศทางเนื้อหาของเรื่องและเป็นการกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างภาพยนตร์สารคดี

3.1.2 เรื่องย่อ (Plot) – เป็นการกำหนดเค้าโครงของเรื่อง โดยมีแก่นเรื่องเป็นหลักในการนำเสนอเรื่องราว เป็นการวางโครงเรื่องสั้น ๆ ที่อธิบายถึงต้น กลาง และจบของเรื่อง

3.1.3 ตัวละคร (Cast) – ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละครที่มีจากผู้มีภาวะดาวนินโดรมจริงๆ เพื่อเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนินโดรมที่สมจริงมากที่สุด

3.1.4. สถานที่ถ่ายทำ (Location) – เป็นการกำหนดสถานที่ที่จะใช้ในการถ่ายทำ รวมไปถึงการติดต่อสถานที่เพื่อนำไปวางแผนการถ่ายทำ

3.1.5. บทสารคดี (Screenplay) – เนื่องจากผู้วิจัยต้องการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นธรรมชาติและสมจริงมากที่สุด ดังนั้นในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ จะเป็นการลำดับเรื่องราว จะไม่มีการเขียนบทพูดขึ้นมา หรือสร้างเหตุการณ์ขึ้นมาเพื่อให้ตัวละครในเรื่องแสดง

3.1.6. วางแผนการถ่ายทำ (Breakdown) - เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ และจำนวนทีมงานเพื่อถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี

3.2. ขั้นตอนการผลิต (Production)

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีโดยผ่านการบันทึกภาพและเสียงของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม จำนวน 1 คน แต่อย่างไรก็ดีหากผู้วิจัยพบผู้ที่มีเรื่องราวน่าสนใจมากกว่า 1 คน ก็จะทำการบันทึกภาพและเสียงเพื่อใช้ประกอบการสร้างภาพยนตร์สารคดีในกระบวนการถ่ายทำ ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีประเภทของภาพยนตร์สารคดี ประเภทภาพยนตร์สารคดีแบบมีส่วนร่วม (The Participatory) ผสมผสานกับภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ (Observational)

- ภาพยนตร์สารคดีแบบมีส่วนร่วมเป็นภาพยนตร์สารคดีที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างภาพยนตร์และตัวละคร โดยที่ผู้สร้างภาพยนตร์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน และได้ถ่ายทอดประสบการณ์โดยตรงจากมุมมองของผู้สร้าง

- ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ คือการที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรจะเข้าถึงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมากกว่าการบรรยายถึงตัวละคร ภาพยนตร์ควรจะแสดงให้เห็นมากกว่าการบอกกล่าว ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีความหลากหลายของเสียงผู้คนที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ บริบทการพูดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมิใช่เกิดจากการบรรยาย

ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวละครของเรื่องนั้น ต้องคอยตอบทบทวนจากคำถามที่ได้สัมภาษณ์ไปมีการถามคำถามต่อเนื่องจากคำตอบของตัวละคร ไม่ใช่เพียงถามตามสคริปเท่านั้น และหากไม่ได้คำตอบที่ต้องการก็ ต้องลองเปลี่ยนคำถามหรือเปลี่ยนวิธีการสัมภาษณ์

3.3. ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-Production)

นำภาพและเสียงที่ได้จากการถ่ายทำมาตัดต่อโดยถ่ายทอดเรื่องราวและประเด็นที่จะนำเสนอผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมออกมาให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและทำการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมในภาพยนตร์สารคดีหลังจากการผลิตเสร็จสมบูรณ์โดยใช้แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ในการวิเคราะห์และอภิปรายถึงอุปสรรคการแก้ไขปัญหานทางในการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่เหมาะสม โดยแบ่งขั้นตอนออกเป็น ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมฟุตเทจของไฟล์วิดีโอและไฟล์เสียงในการตัดต่อ
2. ขั้นตอนการทำข้อความและกราฟฟิก
3. ขั้นตอนการทำสีภาพยนตร์สารคดีสั้น
4. ขั้นตอนการจัดการไฟล์ให้ออกมาเป็นภาพยนตร์สารคดีสั้นที่สมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัย

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะ ดาวน์ซินโดรม” เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ด้วยการสร้างภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมในสังคมไทย เพื่อให้ผู้คนในสังคมเข้าใจผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมมากขึ้นและเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษิตตามขอบเขตและขั้นตอนต่าง ๆ โดยผลลัพธ์จากการดำเนินการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้ดังนี้

4.1 ผลลัพธ์ของการศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทยและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมและครอบครัว

4.2 ผลของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดี

4.1 ผลลัพธ์ของการศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์การสัมภาษณ์เชิงลึก

4.1.1 ผลลัพธ์ของการศึกษาและวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย

การสร้างตัวละครที่มีความพิการทางด้านร่างกายในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองในด้านต่าง ๆ ที่คนในสังคมมองบุคคลที่เป็นคนพิการและปฏิบัติต่อกันพิการในลักษณะใด ซึ่งการกระทำเช่นนั้นนี้มีผลต่อความคิดและเจตคติของบุคคลเหล่านั้นเช่นไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้ตระหนักถึงความรู้สึกของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและเป็นการทำให้สังคมรับรู้และเข้าใจบุคคลเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาภาพยนตร์เพื่อวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม โดยการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทย โดยใช้การ วิเคราะห์ผ่านทฤษฎีภาพลักษณ์ภาพตัวแทนและการเหมารวมโดยภาพยนตร์ที่นำมาใช้ในการศึกษาคือภาพยนตร์ไทยเรื่อง วิถีว้าก นำแสดงโดย สายัณห์ ดอกสะเดา เข้าฉายเมื่อปี พ.ศ.2547 ภาพยนตร์ไทยเรื่อง เอ๋อเธอ เข้าฉายในปี พ.ศ.2548 และภาพยนตร์สารคดีเรื่อง เดอะดาวน์เป็นคอนธรรมดามันง่ายไป เข้าฉายในปี พ.ศ.2558 ที่มีเนื้อหาในการนำเสนอเรื่องราวของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นหลักและเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างความเป็นสารคดีและความเป็นภาพยนตร์ที่ถูกประกอบสร้างตัวละครขึ้น

อำนาจ วิรวัตร (2540) ได้แบ่งประเภทของภาพลักษณ์ไว้ ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นการปล่อยให้ภาพลักษณ์เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมที่มากระทบ ซึ่งภาพที่ออกมาอาจผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เพราะอิทธิพลของทัศนคติในแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน

2. ภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากการปรุงแต่ง เป็นการใช้กระบวนการในการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดภาพตามความต้องการที่อยากจะให้เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาพจริงหรือภาพลวงก็ตาม

ในสังคมของมนุษย์นั้นล้วนอยู่ในโลกสองโลก คือหนึ่ง โลกทางกายภาพ (Physical world) และโลกทางสังคมและวัฒนธรรม (Social world) ซึ่งในแต่ละสังคมล้วนถูกประกอบสร้างขึ้น ถูกอิทธิพลของโลกทางสังคมนี้หล่อหลอมผู้คนในสังคม ทำให้การรับรู้เรื่องราว เหตุการณ์รวมไปถึงการตีความแตกต่างกันไปโลกทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นมีการสร้างความหมายว่า เป็นดารสร้างความเป็นจริงทางสังคม ในยุคสมัยที่วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนแปลง สื่อกลายเป็นสิ่งที่เข้ามามีความจำเป็นต่อสังคม สื่อต่าง ๆ ล้วนมีส่วนสำคัญในการสร้างภาพความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมา เนื่องจากเราไม่สามารถรับรู้ความจริงทางหมดจากประสบการณ์ตรงของตนเองได้ จึงต้องรับรู้จากประสบการณ์ผ่านสื่อ ภาพยนตร์ก็เป็นโลกของการสร้างความจริง ภาพยนตร์นั้นเป็นสื่อที่มีความสมจริง เพราะสามารถสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้สามารถทำให้คนดูเกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ในการรับชมภาพยนตร์ การรับรู้ของผู้ชมนั้นมาจากการสะท้อนภาพของภาพยนตร์ (ตรีเดช ไชยหา, 2552)

พฤติกรรมของบุคคลล้วนเป็นความผสมผสานกันระหว่างความเป็นลักษณะเฉพาะตัว และความเป็นสาธารณะ ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคนซึ่งล้วนมีความแตกต่างกัน อารมณ์ ภูิวิทย์พันธุ์ (2547) กล่าวถึงปัจจัยในการสร้างภาพลักษณ์ของบุคคลไว้ดังนี้

- 1 ภาพลักษณ์ภายนอกทางกายภาพ
- 2 กิริยาท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย
- 3 การใช้คำพูด
- 4 คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ

ผู้วิจัยจึงเลือกนำแนวคิดนี้มาใช้ในการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของภาวะดาวนซินโดรม ที่ถูกนำเสนอผ่านตัวละครในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง ดังนี้

ภาพยนตร์ไทยเรื่อง ไว้วัก เข้าฉายในปี พ.ศ. 2547

ภาพประกอบ 1 ภาพยนตร์เรื่องไว้วัก

แต่เดิมภาพยนตร์เรื่องนี้มีชื่อเรื่องว่า 'ยอดชาวนายไ้ก้อัก' ผลงานกำกับของ สมใจ สุขใจ (เด้อ ดอกสะเดา) แต่ดูวิพากย์วิจารณ์อย่างหนักจนทำให้ต้องเปลี่ยนเนื้อเรื่องและชื่อเรื่องเป็น 'ไว้วัก' เพราะเนื่องจากว่า มีการนำเอานักแสดงตลก "สายัณห์ ดอกสะเดา" ที่มีภาวะดาวนซินโดรม มารับบทล้อเลียน "นายพานทองแท้ ชินวัตร" บุตรชาวนายกรัฐมนตรี รวมทั้งนำเอาบรรดาคนหน้าเหมือนทั้งหลายจากรายการ "สภากาโฉก" มาร่วมแสดง จนถึงขนาดที่ทางตำรวจสันติบาลได้ขอเข้ามาตรวจสอบภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวเกรงว่าหนังเรื่องนี้จะทำให้ครอบครัวของผู้นำประเทศเสียหาย ซึ่งภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงบทไม่ให้ "ไว้วัก" เป็นลูกของเจ้าสัว "รักสิน" และเนื้อหาเดิมถูกเปลี่ยนแปลงไปมาก

1. ภาพลักษณ์ภายนอก

จากภาพยนตร์เรื่องไว๊กว่า ตัวละครนำที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะมีลักษณะโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน เช่น หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หนิปิดผิดปกติ ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น ส่วนในด้านการแต่งกายจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เน้นการแต่งกายที่สีสันสดใส กางเกงเอวสูง ลักษณะการพูดการเดินให้ดูมีความตลก มีการแสดงออกด้วยการใช้ภาษากาย

ตาราง 4 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องไว๊กว่า

ตัวละครไอ้ก๊าก

เพศชาย อายุ 24 ปี

จบการศึกษาจากต่างประเทศ

อาชีพธุรกิจส่วนตัวของครอบครัว

ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรม

จะมีลักษณะทางกายภาพ

มีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน หน้าแบน

หัวเล็ก หูเล็ก ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น

การแต่งกายเน้นแต่งกายด้วยสีสันสดใส

สีฉูดฉาด มีลวดลายเยอะๆ

และเสื้อผ้าที่มีขนาดใหญ่กว่าตัว

รวมไปถึงกางเกงที่ดึงให้สูงกว่าปกติ

เป็นทรงเอวสูงในทุกๆ ฉากที่แสดง

2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก

จากภาพยนตร์เรื่องไวท์วีกาห์ที่มีการกลั่นแกล้งตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเพื่อให้เกิดความตลก และฉากที่มีตัวละครภาวะดาวน์ซินโดรมปรากฏอยู่จะต้องมีคนภาพลักษณ์ที่ออกมาจึงดูเป็นคนที่ไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้

ตาราง 5 กิริยาท่าทางที่แสดงออกของตัวละครจากเรื่องไวท์วีกาห์

การยืน การเดินของตัวละคร

มีลักษณะเดินหลังค่อมเดินไม่คล่องแคล่ว

เช่น ฉากที่มีตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

ปรากฏอยู่จะต้องมีคนคอยดูแล คอยพยุงเดิน

ภาพลักษณ์ที่ออกมาจึงดูเป็นคนที่ไม่สามารถ

ทำอะไรด้วยตนเองหรือช่วยเหลือตนเองได้

และ ฉากการเดินลงบันได ที่นำเสนอภาพของคนเดิน

ลำบาก เดินไม่ดีจนตกบันได

แสดงให้เห็นว่าคนที่ภาวะดาวน์ซินโดรมช่วยเหลือ

ตัวเองไม่ได้ แม้แต่การเดินขึ้นลงบันได

3 การใช้คำพูด หรือกิริยาที่ตัวแสดงนำเสนอหรือถ่ายทอดในภาพยนตร์ตามบทบาทที่ได้รับ

จากภาพยนตร์เรื่องไวท์วีกาห์ ตัวละครไม่สามารถพูดเป็นประโยคยาวได้ สามารถพูดได้เป็นคำสั้น ๆ และมีอาการพูดไม่ชัดเจน จับใจความไม่ได้ว่าจะสื่ออะไร แต่ตัวละครมีการใช้ภาษาทางร่างกายในการสื่อสาร ได้แก่ การชูนิ้วเป็นจำนวนเลขที่ต้องการจะพูด การชูมือสองข้างขึ้นเมื่อดีใจ

ตาราง 6 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องไว๊กร๊าก

เนื่องจากลักษณะของร่างกายที่มีอาการลั่นไกสั้น
เนื่องมาจากภาวะดาวนซินโดรมทำให้พูดไม่ชัดเจนจึง
เน้นการแสดงออกด้วยการใช้ภาษากายเป็นหลักเพราะ
ไม่สามารถพูดเป็นประโยค พูดไม่ชัดทำให้ไม่เข้าใจในสิ่ง
ที่พูด เช่น การพยายามอธิบายด้วยท่าทาง
การบอกตัวเลขผ่านการนับนิ้วมือ

4 คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ ความเชื่อหรือแรงจูงใจที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล

จากภาพยนตร์เรื่องไว๊กร๊าก ตัวละครมีความจริงใจ ซื่อตรง คิดอะไรก็พูดออกมาอยากทำ
อะไรก็ทำเลย แต่ตัวละครอื่น ๆ ที่ปฏิบัติต่อผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมกลับถูกกลั่นแกล้ง

ตาราง 7 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องไว๊กร๊าก

ตัวละครมีการแสดงออกด้วยสีหน้าท่าทางที่ไม่ซับซ้อน
คิดอะไรก็จะพูดออกมาเลย จากภาพยนตร์ตัวละครนี้เป็น
การนำเอานักแสดงที่มีภาวะดาวนซินโดรมมาแสดงเพื่อ
ล้อเลียนลูกของนักการเมือง สิ่งที่ถูกนำเสนอออกมาคือ
การใช้ความเป็นดาวนซินโดรมมาเป็นข้อด้อยในการ
ล้อเลียนบทบาทในภาพยนตร์ทำให้ตัวละครที่มีภาวะ
ดาวนซินโดรมกลับไม่สามารถโต้ตอบ กลายเป็นคนที่ไร้
ทางสู้ เป็นตัวละครที่ถูกกลั่นแกล้งและถูกล้อเลียน

ภาพยนตร์เรื่องไวท์วีกมีภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในหลายด้าน ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งที่ดีและไม่ดี ดังต่อไปนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องไวท์วีก

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ดี	ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ไม่ดี
1.การนำเสนอความซื่อตรงและจริงใจของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม	1.การนำเสนอภาพของคนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องมีคนคอยดูแล
2.การนำเสนอความเป็นคนอารมณ์ดี ใจดี ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น	2.ภาพลักษณ์ที่ถูกนำมาเป็นความตลก นำมาเป็นที่ล้อเลียนผู้อื่น
3.การพื่อนักแสดงที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมมาเล่น ทำให้คนดูเห็นว่าเขามีความสามารถ	3.การใช้ปัญหาด้านการสื่อสารของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมมาล้อเลียน เช่น การล้อเลียนภาษากาย และท่าทางการแสดงออก

ภาพยนตร์ไทยเรื่อง เอ๋อเหรอ เข้าฉายในปี พ.ศ. 2548

ภาพประกอบ 2 ภาพยนตร์เรื่องเอ๋อเหรอ

มนุษย์ทุกคน ย่อมมีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ไม่มีใครจะได้รับสิทธิพิเศษ ที่แสดงว่าตนเองนั้น มีคุณค่าความเป็นมนุษย์เหนือผู้อื่น และแน่นอน.. มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการให้ผู้อื่นได้ประจักษ์ถึงคุณค่า และความมีอยู่ของตนเอง

ภาพยนตร์เรื่อง เอ๋อเหรอ ถ่ายทอดเรื่องราวอันอบอุ่นแสนประทับใจ ของ 2 ครอบครัว ครอบครัวแรกคือ ครอบครัวของ ปรีชา และ วรณ ผู้เป็นภรรยา ซึ่งมีลูกสาวคนเดียวคือ ลูกแก้ว ซึ่งเป็นเด็กฉลาด น่ารัก และมีน้ำใจ ลูกแก้วเป็นเพื่อนกับ ต๋อง ซึ่งเป็นเด็กพิเศษ หรือที่เรียกว่า ดาวน์ซินโดรม เหมือนกับ สำนวญ ผู้เป็นพ่อที่มีภรรยาคือ แอ้ว เป็นคนปกติและเป็นภรรยาแม่ที่ใจดี รักครอบครัว และไม่เคยรังเกียจความผิดปกติของสำนวนกับต๋องแต่อย่างใด ความพยายามที่จะดำรงอยู่ในสังคมที่เหลื่อมล้ำของครอบครัวที่สมาชิกมีความพิการทางสมอง

1 ภาพลักษณ์ภายนอก

จากภาพยนตร์เรื่องเอ๋อเหอ มีตัวละครที่แสดงโดยนักแสดงที่มีภาวะดาวนซินโดรม และไม่ได้มีภาวะดาวนซินโดรม แต่ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะมีโครงสร้างทางใบหน้า ที่โดดเด่นชัดเจน เช่น หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หูบิดผิดปกติ รูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น ส่วน ในด้านการแต่งนั้นตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะแสดงผ่านการแต่งกายซึ่งจะมีเอกลักษณ์ เฉพาะตัวเพื่อให้ผู้คนที่พบเห็นสามารถรับรู้ได้ จากภาพที่นั้นจะพบว่าตัวละครมีลักษณะการตัด แต่งทรงผมเป็นรูปกะลาและมักสวมใส่แว่นตาทรงกลม การแต่งกายมักจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ตัว ใหญ่กว่าตัวเอง

ตาราง 9 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหอ

ตัวละครสำรวจ (แสดงโดยนักแสดง
ที่ไม่ได้มีภาวะดาวนซินโดรม)
เพศชาย อายุ 30 ปี
อาชีพพนักงานที่สถานีขนส่ง

ตัวละครต๋อง (ลูกชายสำรวจ)
(แสดงนำโดยนักแสดงที่มีภาวะดาวนซินโดรม)
เพศชาย อายุ 10-12 ปี
อาชีพ นักเรียน กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา

ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่ปรากฏในภาพยนตร์
จะมีลักษณะทางกายภาพมีโครงสร้างทางใบหน้า
ที่โดดเด่นชัดเจน หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก ปากเล็กตาเรียว
หางตาเฉียงขึ้น

ตาราง 9 (ต่อ)

ตัวละครจะมีการตัดผมทรงกะลาหรือทรงที่สั้นกว่าปกติ
และมีการใส่แว่นที่เป็นทรงกลมหนา ๆ

ทั้งตัวละครตำรวจและลูกชายตำรวจ
มีการใส่กางเกงเอวสูงกว่าปกติและการแต่งกายที่ใส่
เสื้อผ้าขนาดใหญ่กว่าตัว

2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเดิน การนั่งและการยืน

จากภาพยนตร์เรื่องเอ๋อหรือตัวละครที่ถูกจับโดยผู้ที่ไม่ได้มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะมี
การแสดงออกในด้านที่ไม่ดี ได้แก่ บุคลิกภาพการนั่งและยืนที่หลังค่อม การเคลื่อนไหวร่างกายที่ช้า
อาการเหม่อลอยที่แสดงออกทางสีหน้า แต่ตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมโดยกำเนิดจะมี
บุคลิกภาพที่ดีกว่า แต่การเคลื่อนไหวร่างกาย ได้แก่ การวิ่ง ที่มีลักษณะแตกต่างจากเด็กคนอื่นใน
เรื่อง

ตาราง 10 กริยาท่าทางที่แสดงออกของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหรอ

บุคลิกภาพจะเย็นและนิ่งหลังค่อมการเดินไม่คล่องแคล่ว
จะเคลื่อนไหวช้ากว่าคนทั่วไป

มีสีหน้าของอาการเหมอลอย ทำอะไรช้าๆ เดินช้าๆ

มีการเคลื่อนไหวที่ช้ากว่าคนอื่น จึงทำให้โดนเด็กคนอื่น ๆ
ในโรงเรียนแกล้ง และล้อเลียน รวมไปถึงท่าทางการวิ่งที่
แตกต่างจากคนอื่น เช่น การวิ่งพร้อมกับเหยียดแขนตรง
ทั้งสองข้าง หรือการนอนที่เหยียดแขนตรงทั้งสองข้าง

3 การใช้คำพูด หรือกริยาที่ตัวแสดงนำเสนอหรือถ่ายทอดในภาพยนตร์ตามบทบาทที่ได้รับ

ตาราง 11 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหรอ

ตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม จะมีวิธีการพูดที่เนิบช้า
พูดเป็นคำ จับใจความได้ยาก พูดจาติดติดขัดและจะใช้
ภาษากายแทนการสื่อสารด้วยคำพูดในบางครั้ง

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ได้แก่ การพูดของตัวละครอื่นในเรื่องที่เป็นในด้านลบ และใช้คำพูดเหมารวมว่าผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมคือเด็กปัญญาอ่อน

ปรีชา – เพื่อนดี ๆ ทำไมไม่คบ

ลูกแก้ว – ต้องเขาไม่ดีตรงไหนคะ

วรรณ – ก็ต้องเป็นเด็กปัญญาอ่อน

ลูกแก้ว – ปัญญาอ่อนยังไ้คะ หนูไม่เข้าใจ

ปรีชา – ก็ดูสิ ชี้มูกไหล น้ำลายยืดทั้งวัน

4 คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ ความเชื่อหรือแรงจูงใจที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล.

ตาราง 12 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องเอ๋อเหอ

ตัวละครสำรวยและต้องต่างเป็นคนจริงใจ

จิตใจดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกในแง่ดี

ไม่โกรธแม้ว่าจะโดนต่อว่าหรือโดนกลั่นแกล้ง

เช่น ฉากที่สำรวยโดนล้อวงกระเป๋ แต่ก็ยังมองโลกในแง่ดี ไม่สู้คน

สำรวยเป็นคนไม่ยอมแพ้ทำอะไรต้องทำให้สำเร็จ

เช่น ในภาพยนตร์ที่สำรวยออกไปตามหาลูก

แม้ว่าจะเจออุปสรรคแค่ไหน สำรวยก็ไม่ยอมแพ้

ทำทุกอย่างเพื่อไปช่วยลูก

ตาราง 12 (ต่อ)

ต้องจะไม่ค่อยพูด แต่จะยิ้ม หัวเราะ และอารมณ์ดีอยู่
ตลอดเวลา เป็นเด็กที่ไม่ยอมแพ้
ไม่ว่าจะโดนเพื่อนแกล้ง หรือโดนคนอื่นรังแก

ต้องถูกเลี้ยงดูด้วยพ่อแม่ที่รักต้องมาก ทำให้ต้อง
กลายเป็นเด็กที่มีความสุข เป็นเด็กอารมณ์ดีถึงแม้จะมี
โดนเพื่อนแกล้ง เช่น มีฉากที่ตัวละครที่เป็นดาวนซินโดรม
ถูกกลั่นแกล้งและถูกทำร้าย

ภาพยนตร์เรื่องเอ่อเธอมีภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ดีและไม่ดี ดังต่อไปนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องเอ่อเธอ

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ดี

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ไม่ดี

1. การนำเสนอความจริงใจของผู้ที่มีภาวะ
ดาวนซินโดรม การนำเสนอความเป็นคน
อารมณ์ดี ใจดี ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

1. การกลั่นแกล้งตัวละครดาวนซินโดรมใน
ภาพยนตร์อาจกลายเป็นการก่อให้เกิดพฤติกรรม
เลียนแบบได้

2. การนำเสนอความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ไม่ยอม
แพ้ต่อความยากลำบาก

2. ภาพลักษณ์ภายนอกที่นำเสนอออกมาเป็นการ
เหมารวมว่าดาวนซินโดรมทุกคนจะต้องเป็นแบบ
นี้ เช่น ทรงผม การแต่งกาย และท่าทาง

3. การที่นำนักแสดงที่มีภาวะของดาวนซินโดรม
มาเล่นทำให้คนดูเห็นว่าเขามีความสามารถที่
จะแสดงได้

3. บทบาทที่ทำให้ดาวนซินโดรมถูกมองว่าเป็นคน
น่าสงสาร ไม่มีความรู้ ไม่มีความสามารถ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องเดอะดาวน์ เป็นคนธรรมดาที่น่าจะไป เข้าฉายในปี พ.ศ. 2558

ภาพประกอบ 3 ภาพยนตร์สารคดีเรื่องเดอะดาวน์

ภาพยนตร์เล่าเรื่องของบุคคลที่เป็นดาวนซินโดรมที่สมัยหนึ่งเราเรียกว่าพวกเขาว่าเป็น “เด็กปัญญาอ่อน” เล่าเรื่องของ แพน สาวชาอวรมณดีที่ทำงานใน AIS เธอรักการกินและการเรียนรู้ เป็นชีวิตจิตใจ เล่าเรื่องของ แบงค์ หนุ่มพนักงานร้าน Uniqlo ที่เซนต์ทรัลเวิลด์ผู้ไม่เคยมาทำงานสาย เรื่องของ เปียร์ สาวหวานอัยยาศย์ดีที่ทำงานในร้านกาแฟ Starbucks เธอเป็นที่รักของทุกคน โดยเฉพาะคนในครอบครัวและเรื่องของคุณผู้เผด็จเดอะดาวน์อย่าง ออม – อัน นักกีฬาบาสชี้อันผู้คว้าเหรียญทองจากกีฬาเปเซียลโอลิมปิก โลกของพวกเขาดูเรื่องซ้ำกว่าจะเติบโต แต่กลับเป็นโลกที่ดูสดใสไร้พิษภัย พวกเขาไม่ได้เกิดมาเพราะความผิดพลาดของใคร แต่มันมีเหตุผลทางพันธุกรรมที่บางคนเรียกมันว่าเป็นอุบัติเหตุทั้งที่มันเกิดขึ้นได้ในทุกวัน พวกเขาเป็นคนธรรมดาที่รายล้อมอยู่ท่ามกลางคนธรรมดา เพียงแต่ว่าพวกเขาถูกมองว่าไม่มีค่าพอที่จะต้องมานั่งทำความเข้าใจ พวกเขาดูใสซื่อไม่เคยคิดร้ายต่อใคร พวกเขาดูแตกต่างทั้งด้านรูปร่างหน้าตา การพูดการจา ไปจนถึงพัฒนาการทางสมอง แต่นั่นก็เป็นแค่เสียงหนึ่งที่คนธรรมดามองเห็น ความจริงแล้ว พวกเขาทำอะไรได้เหมือนๆ กับที่พวกเราทำ เล่นเปียโนได้ ทำงานแบบพวกเราก็ได้ เพียงแต่การเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมาอาจจะต้องใช้ความพยายามที่มากกว่าเลี้ยงคนธรรมดา

1 ภาพลักษณ์ภายนอก

จากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์สารคดี ดังนั้น ตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์จึงเป็นบุคคลที่ไม่ใช่นักแสดง การแต่งกาย การพูด และกริยาท่าทางต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะมีโครงสร้างทางใบหน้าโดดเด่นชัดเจน เช่น หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หูบิดผิดรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น

ตาราง 14 ภาพลักษณ์ภายนอกของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์

ตัวละครอม-อัน

เพศหญิง (ฝาแฝด) อายุ 20 ปี

กำลังศึกษาที่โรงเรียนเพชรบุรีปัญญานุกูล

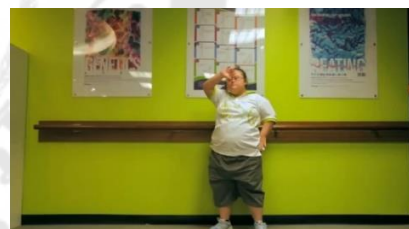
เป็นนักกีฬา Special Olympic

ตัวละครแพน เพศหญิง อายุ 25 ปี

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ทำงานฝ่ายดูแลองค์กรลูกค้า AIS

ตัวละครเบงค์ เพศชาย อายุ 25 ปี

จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สถาบันราชานุกูล

ทำงานที่ร้าน Uniqlo

ตัวละครเบียร์ เพศหญิง อายุ 26 ปี

จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

พนักงานร้าน Starbucks มีหน้าที่รับผิดชอบคือต้อนรับลูกค้า (ภาษาไทย-อังกฤษ) และทำความสะอาดร้าน

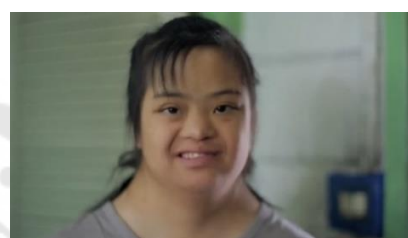

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะมีลักษณะทางกายภาพมีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หนูนิดผิรุปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น

ในส่วนของด้านทรงผม แต่ละคนก็ไว้ทรงผมตามแบบที่ตนเองชอบ และเพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา

ตัวละครมีการใส่แว่นเนื่องจากปัญหาทางด้านสายตา แต่ไม่ใช่ทุกคนจะมีปัญหาทางสายตา

การแต่งกายที่ใส่เสื้อผ้าตามปกติ ไม่ได้มีขนาดใหญ่เกินไปหรือสีฉูดฉาดมากเกินไปแต่ทุกคนจะมีความชอบที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นเสื้อผ้าที่ออกมา ก็จะแตกต่างกันไป

2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเดิน การนั่งและการยืน

จากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวละครคนจำนวนหลายคน จึงทำให้เห็นภาพที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่แล้วจะสามารถยืนและนั่งด้วยบุคลิกที่ดี สามารถเดิน หรือ เคลื่อนไหวร่างกายได้เหมือนคนทั่วไป ในบางคนจะมีการเคลื่อนไหวที่ช้ากว่าเนื่องจากปัญหาทางร่างกาย

ตาราง 15 กิริยาท่าทางที่แสดงออกของละครจากเรื่องเดอะดาวน์

การเดินและการเคลื่อนไหวของตัวละครบางคน เช่น แพน จะเดินช้ากว่าคนทั่วไป เนื่องจากเป็นคนที่มีน้ำหนักมาก รูปร่างที่ทำให้เคลื่อนไหวได้ไม่คล่องแคล่ว

แต่ในตัวละครอื่นๆ นั้น การยืน การเดินและการแสดงออกทางร่างกายเหมือนกับคนทั่วไป มีความมั่นใจในตัวเอง ไม่ยี่นหลังค่อม

ตัวละครทุกคนในเรื่องมีความกล้าแสดงออก ไม่เขินอาย เช่น การแสดงในตอนจบของเรื่อง ที่ทุกคนมาร่วมร้องเพลงด้วยกัน ทุกคนเริ่มจากการที่ร้องไม่เป็น เดินไม่เป็น แต่ก็สามารถฝึกฝนและทำได้ในที่สุด

3. การใช้คำพูด การสื่อสารของดาวนซินโดรม

จากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวละครคนจำนวนหลายคน จึงทำให้เห็นภาพที่แตกต่างกันออกไป แต่ตัวละครทุกคนสามารถสื่อสารกับคนทั่วไปได้ มีความแตกต่างที่ความคล่องแคล่วในการพูด และความชัดเจนในการออกเสียง

ตาราง 16 การใช้คำพูดของตัวละครจากเรื่องเดอะดาร์น

ตัวละครดาวนชินโดรมสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ไม่ต่างจากคนปกติ แต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป บางตัวละครสามารถพูดได้คล่องแคล่ว เช่น เปียร์ที่สามารถสื่อสารกับลูกค้าได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ตัวละครแพนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ แต่จะไม่คล่องแคล่วมากนัก ถูกขัดถ้อยขัดคำ สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างไม่มีปัญหา

ส่วนตัวละคร ออม อัน และเบงค์ สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ พูดเป็นประโยคได้ มีเพียงบางเรื่องที่ซับซ้อนที่จะทำให้การสื่อสารติดขัด และพูดไม่ชัดในบางครั้ง จะมีเพียงคนที่สนิทและรู้จักกันมานานถึงจะเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาพูด

4. คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ ความเชื่อหรือแรงจูงใจที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล

จากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาร์น ซึ่งประกอบไปด้วยตัวละครคนจำนวนหลายคน จึงทำให้เห็นภาพที่แตกต่างกันออกไป แต่ละตัวละครล้วนมีความต่างกัน แต่ทุกคนมีความจริงใจ ตั้งใจทำสิ่งที่ตนเองได้รับความนิยชม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถช่วยเหลือตนเองได้

ตาราง 17 คุณลักษณะส่วนบุคคลของตัวละครจากเรื่องเดอะดาวน์

ตัวละคร ออม-อัน

เป็นฝาแฝดทีนีสัยและบุคลิก

มีความเหมือนกันมากเป็นเด็กที่พูดน้อยทั้งคู่ ซ้ำๆ
ทั้งสองเรียนในโรงเรียนประจำเนื่องจากแม่ไม่สามารถ
เลี้ยงดูได้ไหว การที่ออมและอันได้เรียนในโรงเรียนประจำ
ทำให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถใช้
ชีวิตประจำวันได้ไม่ต่างกับคนทั่ว ๆ ไป

ตัวละคร แบงค์

แบงค์เป็นคนเงียบๆ พูดน้อย ซ้ำๆ อารมณ์ดีแต่เป็นคน
กล้าแสดงออกในสิ่งที่ตัวเองชอบ เช่น การร้องเพลง การ
เดินแบบที่เป็นความฝันของแบงค์ และครอบครัวก็
สนับสนุนในสิ่งที่แบงค์ชอบทำ แบงค์เป็นคนที่ขี้คิดขี้
ทำ เป็นคนมีระเบียบ เวลาทำอะไรจะทำสิ่งนั้นอย่าง
สม่ำเสมอ เช่น การเขียนข้อความขอบคุณพี่ ๆ ที่ทำงาน
แล้วนำไปให้ในทุกวัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ตัวละคร แพน

แพนเป็นคนอารมณ์ดี อัจฉริยะดี ทักทายผู้คนที่รู้จักและไม่รู้จัก เห็นทุกคนเป็นเพื่อน

แต่แพนจะชอบโกรธแม่ เพราะบางทีแม่ไม่ตามใจทุกเรื่อง จะมีความดื้ออยู่บ้าง แต่ก็หยาบโกรธง่าย

เช่น เรื่องการอยากกินข้าวเหนียวกับไก่ย่างแต่แม่ไม่ให้กิน เพราะกินเยอะเกินไปแล้วไม่ดีต่อสุขภาพ

แพนเป็นคนมีความมุ่งมั่นในทุกเรื่อง ตั้งแต่เรื่องเรียนที่พยายามจนเรียนจบปริญญาตรี เรื่องการทำงานที่ตั้งใจทำงานมาก และเป็นที่รักของเพื่อนร่วมงานเวลาทำงานแพนต้องจะดูการ์ตูนไปด้วยแล้วจะอารมณ์ดีในการทำงาน แต่ถ้าไม่ได้ดูจะหงุดหงิดง่าย

ตัวละคร เบียร์

เบียร์เป็นคนที่อึดอัดดี อารมณ์ดี เป็นที่รักของคนในที่ทำงาน เบียร์ทำงานที่ Starbucks ในหน้าที่ต้อนรับลูกค้า เบียร์รักในงานที่ทำเพราะได้เจอผู้คน ได้พูดคุยและทักทาย เบียร์เป็นคนใส่ใจรายละเอียด จำชื่อลูกค้าประจำได้ทุกคน จำได้ว่าใครชอบกินกาแฟอะไรบ้าง จนเป็นที่รักของลูกค้าไปด้วย

เบียร์เป็นคนที่รักสวยรักงาม ชื่นชอบในการแต่งหน้า ชอบในการร้องเพลงและสามารถใช้ชีวิตได้ไม่ต่างจากคนทั่วไป

ภาพยนตร์เดอะดาวน์มีภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ดีและไม่ดี ดังนี้

ตาราง 18 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ในด้านดีและไม่ดีที่ถูกนำเสนอจากเรื่องเดอะดาวน์

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ดี	ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาในด้านที่ไม่ดี
1 มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมที่หลากหลายมุมมองได้เห็นถึงความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป 2. นำเสนอให้เห็นการใช้ชีวิตประจำวันที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้การนำเสนอความจริงใจ จิตใจดี การนำเสนอภาพคนในสังคมที่ไม่ได้ล้อเลียนหรือกลั่นแกล้งดาวนซินโดรม	1. ลักษณะภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอออกมาไม่มีด้านที่ไม่ดี แต่เป็นลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ชมว่าจะเห็นว่าเป็นดีหรือไม่ เช่น พฤติกรรมการเอาแต่ใจของแพนในเรื่องการกินอาหาร และทะเลาะกับแม่

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนั้น มีสิ่งที่เหมือนและต่างกัน ดังต่อไปนี้

ตาราง 19 เปรียบเทียบความเหมือนและต่างของตัวละครที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์

	ภาพยนตร์เรื่องไว้วาก	ภาพยนตร์เรื่องเอ่อเธอ	ภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์
สิ่งที่ต่าง	การนำเสนอการที่คนในสังคมล้อเลียนหรือกลั่นแกล้งผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม		การนำเสนอถึงคนในสังคมที่ไม่ได้ล้อเลียนหรือกลั่นแกล้งผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

ตาราง 19 (ต่อ)

สิ่งที่ต่าง	ตัวละครถูกนำเสนอว่าเป็นคนที่ไม่มีความรู้ ไม่มี ความสามารถ ไม่สามารถทำงานหรือช่วยเหลือ ตนเองได้	ได้เห็นถึงความสามารถของแต่ละคน ที่แตกต่างกันออกไป มีหน้าที่การงานที่สามารถเลี้ยง ดูตัวเองและครอบครัวได้
สิ่งที่ต่าง	การนำเสนอภาพลักษณ์เพียงมุมมองเดียว ภาพลักษณ์ที่เหมารวมว่าดาวนชิโนโดรมทุกคน เหมือนกันหมด ได้แก่ ทรงผม การแต่งกาย ท่าทางที่แสดงออก การพูดและสื่อสาร	การนำเสนอภาพลักษณ์ของ ดาวนชิโนโดรมที่หลากหลาย มุมมองโดยผ่านตัวละครหลาย บุคคล
	ภาพยนตร์เรื่องไว้วาก	ภาพยนตร์เรื่องเอ่อเหรอ
		ภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน
สิ่งที่ เหมือน	ในทั้ง 3 เรื่องนั้น ตัวละครจะถูกนำเสนอความจริงใจ จิตใจดี ซื่อตรง การนำเสนอความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบาก	

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของดาวนีนซินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง ได้ผลสรุป ดังนี้

ตาราง 20 ภาพลักษณ์ของดาวนีนซินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง

	ด้านดี	ด้านไม่ดี
1. ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม	1. การแต่งกายตามที่แต่ละบุคคล ชอบและพอดีตัว 2. ทรงผมที่ไว้ตามความชอบ และง่ายก็การดูแลรักษา	1. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ ตัวใหญ่กว่าขนาดตัวเยอะๆ 2. ใส่กางเกงเอวสูงกว่าปกติ 3. การตัดผมเป็นทรงกะลา
2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของ ร่างกาย กิริยาท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรงมีความมั่นใจ	1. การยืนและเดินของตัว ละครมีลักษณะหลังค่อม ไม่คล่องแคล่ว เดินสะดุด 2. อาการเหมอลอย ตาลอย
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	1. พูดคุยสื่อสารได้เหมือนคนทั่วไป 2. การสื่อสารด้วยภาษากายเพื่อ ช่วยในการสื่อสารให้เข้าใจ	1. การสื่อสารที่ไม่รู้เรื่องจับ ใจความไม่ได้พูดไม่เป็นคำ หรือประโยค
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี 2. เป็นคนจริงใจ ซื่อตรง 3. ตั้งใจทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ 4. ทำอะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย	1. ไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ในชีวิตประจำวัน 2. อารมณ์รุนแรง โมโห 3. ถูกนำมาเป็นตัวตลกใน ภาพยนตร์

4.1.2 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและผู้ปกครองที่ดูแล

1. ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม จำนวน 3 คน

1.1 จากการให้ดูรูปภาพตัวละครจากภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง

สุรศักดิ์	คิดว่าคนในรูปเหมือนตนเอง แต่ไม่ชอบที่ได้เห็นรูปคนที่เป็นดาวนซินโดรม
นนุช	ไม่เหมือน เพราะว่ากริยาในภาพยนตร์เกินจริงเกินไปมาก ไม่ชอบ เพราะว่าตัวละครแสดงเกินบทบาทไปหน่อย
ฉายวิชญ์	เหมือน เพราะทุกคนในรูปเป็นดาวนซินโดรมทุกคน ชอบเป็นบางคน แต่ จะชอบคนที่เล่นเรื่องเดอะดาร์วิน เพราะว่าในเรื่องเป็นคนที่ชอบเดิน เหมือนกับตนเอง
1.2 เคยโดนคนล้อหรือแกล้งไหม	
สุรศักดิ์	ไม่เคย เพราะอยู่แต่ที่บ้าน พี่น้องก็ไม่แกล้ง
นนุช	เคยโดนเด็กแถวบ้านเอาน้ำมาสาดใส่หน้าบ้าน เลยไปบอกแม่ แม่ก็เลย ไปว่าเด็กคนนั้น ไปว่าผู้ปกครองของเด็กคนที่มาแกล้ง ก็เลยไม่โดนแกล้ง อีกเลย
ฉายวิชญ์	เคยโดนเพื่อนแกล้งเอากะเป๋านักเรียนไปทิ้งไว้นอกหน้าต่าง แต่ก็ทำใจ

1.3 คิดว่าตัวเองเหมือนคนอื่นหรือแตกต่างจากคนอื่น

สุรศักดิ์	คิดว่าแตกต่างจากคนอื่น และต่างเพราะ รู้ว่าตัวเองเป็นดาวนชินโดรม
นงนุช	เหมือนคนอื่น ไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น แต่คิดว่าสวยกว่าคนอื่น
ฉายวิชญ์	แตกต่างจากคนอื่น คือตนเองปกติแต่คนอื่นต่างหากที่ไม่ปกติ

1.4 เสื้อผ้าที่แต่งตัวมาวันนี้ ใครเลือกให้ ทำไมชอบชุดนี้

สุรศักดิ์	เลือกเอง ใส่ตามวัน วันนี้เป็นวันเสาร์ต้องใส่สีม่วง
นงนุช	เลือกเอง ชุดนี้เป็นชุดยูนิฟอร์มของที่ทำงานด้วยค่ะ แล้วก็ชอบแต่งหน้ากับใส่ต่างหูมาก ทรงผมก็ทำเองด้วยค่ะ แต่วันหยุดก็จะเลือกเสื้อผ้าไปเที่ยวเอง ส่วนใหญ่ไปเที่ยวกับแม่
ฉายวิชญ์	เลือกเอง ใส่แล้วเท่ เป็นชุดซ่อมเต็นท์ทำเต็นท์สะดวก ไม่อึดอัด

1.5 ใน 1 วันทำอะไรบ้าง

สุรศักดิ์	ตื่นมาเก็บที่นอน อาบน้ำ กินข้าวเช้า ตักบาตร วาดรูป ขอบพระบายสี บางวันนอนกลางวัน ดูทีวี ชอบดูข่าว กินข้าวเที่ยง กินข้าวเย็น อาบน้ำแล้วดูการ์ตูนก่อนเข้านอน
-----------	---

นางนุช ตื่นเข้ามาช่วยแม่ทำงานบ้าน มากกว่าบ้าน ภูพื้น เช็ดโต๊ะ เช็ดหิ้งพระ
ตารางจะเป็นแบบนี้ทุกวัน ออกนอกตารางไม่ได้

นายวิษณุ ตื่นนอนประมาณ 7.30 ออกกำลังกายโดยการวิ่ง ช้อมเดิน กินข้าว แล้ว
ค่อยมาอาบน้ำ วันที่มีสอนก็ออกไปสอน วันหยุดก็จะช้อมเดิน เวลา
เดินทางไปสอนแม่จะเป็นคนขับรถไปส่ง แต่ตอนกลับจะกลับเองนั่งรถ
โดยสารสองแถว

1.6 สังเกตพฤติกรรมและทำการบันทึก

สุรศักดิ์

ด้านภาพลักษณ์ พบว่า

1.) ภาพลักษณ์ภายนอกทางกายภาพ

- มีลักษณะโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจนตามอาการของภาวะดาวน์ซินโดรม
- การแต่งกายที่เลือกเองตามที่ชอบ เสื้อผ้าสวมพอดีตัว
- ทรงผมที่สั้นเพื่อความสะดวกในการดูแลรักษาความสะอาด

2.) กิริยาท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย

- มีการยืนและนั่งที่ปกติ หลังตรง
- มีการเดินที่ช้า วิ่งไม่สะดวก เนื่องจากเป็นโรคเกาท์

3.) การใช้คำพูด

- สามารถพูดได้เป็นประโยคสั้น ๆ หรือเป็นคำแต่จะไม่ชัด เพราะมีอาการลิ้นไก่สั้น เนื่องจากภาวะดาวน์ซินโดรม
- มีการใช้ภาษากาย ใช้มือ และท่าทางประกอบการพูด

4.) คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ

- จะมีกิจวัตรประจำวันที่ชัดเจน ทำทุกอย่างตามตารางที่เคยทำในทุกวัน ถ้าต้องทำนอกเหนือจากสิ่งที่เคยทำจะกังวลและ
-

หงุดหงิด จะอารมณ์ไม่ดี เป็นคนอารมณ์ดี ร่าเริง ซื่อสัตย์
ไม่ค่อยกล้าคุยกับคนอื่นนอกจากคนในครอบครัว
เวลาตั้งใจทำอะไรจะตั้งใจมาก ใช้สมาธิจดจ่อกับสิ่งที่ทำอยู่
เช่น ในขณะที่วาดรูปจะไม่คุยกับใครจดจ่อกับสิ่งที่ทำ
ส่วนด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ส่วนใหญ่มาจากการเลี้ยง
ดูของคนในครอบครัว ความคิดความเชื่อทั้งหมดมาจากคน
ในครอบครัว เช่น เรื่องการเชื่อเรื่องไสยศาสตร์แล้วจะดี
เพราะว่า เป็นครอบครัวคนจีนที่ปลูกฝังมาแบบนั้น
นายสุรศักดิ์มีความรู้สึกไม่ชอบสิ่งที่เห็น ไม่อยากที่จะดูภาพ
ต่อ เนื่องจากไม่ชอบที่ตัวเองเป็นดาวนชินโดรม

นางนุช

ด้านภาพลักษณ์ พบว่า

1.) ภาพลักษณ์ภายนอกทางกายภาพ

- มีลักษณะโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจนตามอาการของภาวะดาวนชินโดรม
- การแต่งกายที่เลือกเองตามที่ชอบ เสื้อผ้าสวมพอดีตัว
- ชอบแต่งหน้าทำผม เป็นคนรักสวยรักงาม

2.) กิริยาท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย

- มีการยืนและนั่งที่ปกติ หลังตรง มีการเดินและวิ่งได้ แต่จะช้าเพราะมีน้ำหนักตัวที่มาก

3.) การใช้คำพูด

- สามารถพูดและสื่อสารได้ แต่จะไม่ชัดทุกคำเพราะมีอาการลิ้นไก่สั้น เนื่องจากภาวะดาวนชินโดรม มีการเรียบเรียงประโยคยาว ๆ ไม่ได้

4.) คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ

- นุชเป็นคนที่ค่อนข้างซื่อสัตย์ แต่เมื่อพูดคุยก็น่าสนใจแล้วจะเริ่มมีความคึกคักและกล้าที่จะสนทนามากขึ้น ให้ความสนใจกับสิ่งที่คนรอบตัวกำลังพูดคุยกัน ถ้าเรื่องไหนที่กำลังพูดถึงตนเองอยู่ จะพยายามอธิบายถึงสิ่งนั้นมากขึ้น เช่น

การพูดเรื่องที่นุชชอบแต่งหน้ากับแม่ นุชก็จะเสริมว่าชอบแต่งหน้ามาก ๆ แต่แม่ชอบแรงในตอนเช้า ซึ่งจะแตกต่างกับผู้ที่มีการวาดานชินโดรมคนอื่น ๆ ที่จะไม่ค่อยให้ความสนใจในบทสนทนาของผู้อื่น นุชเป็นคนที่ให้ความสนใจในรูปภาพของตัวเองเวลาที่มีการวาดานชินโดรมจากภาพยนตร์ที่นำมาให้ดู แต่ระหว่างที่ดูนั้น นุชไม่ได้มีอาการหงุดหงิด หรือแสดงอาการไม่ชอบในสิ่งที่เห็น แต่กลับดีใจที่เห็นคนอื่นที่เหมือนกับตัวเอง นุชบอกว่าความฝันของนุชคืออยากให้แม่สบาย ไม่อยากให้แม่ทำงานเหนื่อย อยากทำงานหาเงินเยอะ ๆ ไปสร้างบ้านให้พ่อแม่

นายวิษณุ

ด้านภาพลักษณ์ พบว่า

1.) ภาพลักษณ์ภายนอกทางกายภาพ

- มีลักษณะโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจนตามอาการของภาวะดาวนซินโดรม
- การแต่งกายที่เลือกเองตามที่ชอบ เสื้อผ้าสวมพอดีตัว
- สวมแว่น เพราะมีปัญหาเรื่องสายตา

2.) กิริยาท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย

- มีการยืนและนั่งที่ปกติ หลังตรง
 - มีการเดินและวิ่งได้ สามารถเดินได้อย่างคล่องแคล่ว
- เนื่องจาก ได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็ก ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการฝึกซ้อมเต้นในแต่ละวัน

3.) การใช้คำพูด

- สามารถพูดและสื่อสารได้อย่างชัดเจน แต่มีติดขัดบ้างเมื่อต้องพูดประโยคยาวๆ

4.) คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นทัศนคติ

- เสือเป็นคนที่ไม่ขี้อายเหมือนกับคนที่มีภาวะดาวนซินโดรมคนอื่น ๆ เป็นคนกล้าแสดงออก กล้าที่จะพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จัก ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่แตกต่างจากดาวนซินโดรมคนอื่น ๆ ในขณะที่

ซ้อมเต้นนั้น เลือจะตั้งใจมาก จะให้ความสนใจอยู่ที่การเต้น
เพียงอย่างเดียว ถ้ายังซ้อมไม่เสร็จตามตารางที่กำหนดไว้จะ
ไม่ยอมทำอย่างอื่นก่อน เวลาที่เลือนอนห้อง ๆ จะกลายเป็น
คนที่มีความเป็นผู้นำ สามารถสอนและทำให้เด็ก ๆ เชื้อฟังได้
เช่น เลือเล่าว่า เด็กบางคนเชื้อฟังเลือนมากกว่าพ่อแม่ตัวเอง
ด้วยซ้ำ และเลือนยังมีความเชื่ออีกว่าผู้คนในสังคมที่เป็นคน
แตกต่างจากเลือน เลือนไม่ได้แตกต่างจากพวกเขา

2. ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัวของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมจำนวน 3 คน

2.1 คิดว่าภาพลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

พี่สาวของสุรศักดิ์

จากภาพยนตร์เรื่องไว้วากและภาพยนตร์โอเอเธอ ดูไม่
เหมาะสม เป็นภาพการล้อเลียนเด็กพิเศษ และมีความเกินจาก
ความเป็นจริงไปจากภาพยนตร์เดอะดาวนซินโดรมจะดูใกล้เคียงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด

มารดาของนนุช

ดูมีความเกินจริงไปบ้าง เช่นบ้างอย่างในภาพยนตร์สามารถทำ
ได้มากกว่าลูกตัวเอง ซึ่งเขาอาจจะทำได้มากกว่าจริง ๆ เพราะ
แต่ละคนก็มีความ สามารถในการช่วยเหลือตนเองไม่เหมือนกัน
แต่ก็ไม่อยากให้เห็นภาพยนตร์นำเสนอในมุมมองที่ตลกขบขัน

มารดาของนายวิษณุ

คิดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กดาวนซินโดรมให้
สังคมได้รับรู้ว่าเด็กแบบนี้อยู่ในสังคมด้วยถ้าไม่มีสื่ออะไรมา
นำเสนอเลยก็อาจจะไม่มีใครรับรู้เรื่องนี้เลยแต่การนำเสนอต้อง
เป็นไปในทางที่เหมาะสม

2.2 สิ่งที่เหมือนและแตกต่างระหว่างภาพลักษณ์ในภาพยนตร์กับความเป็นจริง

พี่สาวของสุรศักดิ์	ภาพยนตร์ที่เห็นส่วนใหญ่จะมี 2 รูปแบบ แบบแรกคือนำเสนอเรื่องของเด็กกลุ่มนี้ในเชิงตลกขบขัน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง รูปแบบที่สองเป็นการนำเสนอในเชิงการถ่ายทอดชีวิตจริงของเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งช่วยสะท้อนให้คนดูเข้าใจเด็กกลุ่มนี้และเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน
มารดาของนนุช	สิ่งที่เหมือนกันในภาพยนตร์และความเป็นจริง คือภาพลักษณ์ภายนอก (รูปร่าง หน้าตา) สิ่งที่แตกต่างก็คือความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ที่แต่ละคนมีไม่เท่ากัน
มารดาของฉายวิทย์	บางอย่างในภาพยนตร์ก็เกินจริงไป เด็กบางคนมีความสามารถ แต่บางคนอาจจะไม่มี ภาพยนตร์ทำให้ภาพลักษณ์ของเด็กดาวน์ซินโดรมเหมือนกันหมด แต่จริงๆ แล้วเขาก็เหมือนเด็กทั่วไป ที่แต่ละคนล้วนต่างกัน

2.3 คิดว่าคนในสังคมมองผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นอย่างไร

พี่สาวของสุรศักดิ์	สังคมยังนิยามเด็กกลุ่มนี้ว่าเป็น “เด็กปัญญาอ่อน” มากกว่า “เด็กพิเศษ” ซึ่งสองคำนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติของสังคมกับเด็กกลุ่มนี้ที่ต่างกัน
มารดาของนนุช	มองว่าผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นเด็กคนหนึ่งที่มีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าเด็กคนอื่น

มารดาของนายวิชัย	ในอดีตสังคมยังไม่ค่อยเปิดรับ พ่อแม่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงที่บ้าน ไม่ได้รับการพัฒนา ไม่ได้ออกมาสู่สังคมจึงทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากสังคมเปิดกว้างมากขึ้น มีสถานที่สำหรับการเรียนรู้และพัฒนาเด็กดาวนซินโดรมเยอะขึ้น มีหน่วยงานมากขึ้นที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการ
------------------	--

2.4 มีปัญหาอะไรบ้างที่เกิดขึ้นกับการดูแลผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

พี่สาวของสุรศักดิ์	เรื่องสุขภาพของเด็กกลุ่มนี้เป็นปัญหาหลักสำหรับผู้ดูแล เนื่องจากการสื่อสารกับเขาทำได้ลำบาก บางทีไม่รู้ว่าเขาเป็นอะไร เจ็บป่วยตรงไหน
--------------------	--

มารดาของนนุช	แรกๆ กลุ่มใจว่าจะเลี้ยงไหวไหม แต่วิธีการเลี้ยงดูจะดูแลเป็นพิเศษ ก็จะไม่ปล่อยให้ไปไหนมาไหนเอง เพราะกลัวว่าจะไปโดนใครในชุมชนแกล้ง เนื่องจากในชุมชนคลองเตยมีเด็กนิสัยไม่ดีค่อนข้างเยอะ และเดินทางไปไหนมาไหนก็ลำบาก กลัวว่าลูกจะโดนคนอื่นหลอก มีแต่กลัวว่าถ้าตายก่อน ลูกจะอยู่อย่างไรจะช่วยเหลือตัวเองได้ไหม
--------------	--

มารดาของนายวิชัย	มีแค่ช่วงแรกที่ต้องปรับตัวในการเลี้ยงดูเขา กลัวว่าจะเลี้ยงไม่ได้ แต่กลายเป็นว่าเด็กดาวนซินโดรมเป็นเด็กที่เลี้ยงดูง่าย ไม่ดื้อ ไม่ก้าวร้าว เชื่อฟังพ่อแม่ แต่เราต้องให้เวลาเขาเยอะหน่อย เนื่องจากเขามีพัฒนาการที่ช้ากว่าเด็กคนอื่นๆ
------------------	--

2.5 เล่าถึงความรู้สึกที่มีลูกหรือต้องดูแลผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

พี่สาวของสุรศักดิ์	ตอนที่ผู้ดูแลเป็นเด็กจะรู้สึกว่าอายุที่มันยังเป็นเด็กพิเศษ แต่พอโตเป็นผู้ใหญ่ ด้วยความคิดที่เป็นผู้ใหญ่และความรัก ความผูกพันที่มีให้ ความรู้สึกเปลี่ยนไปเป็นอีกแบบ รู้สึกอึดใจ และมีความสุขที่ได้ดูแลเขาและเห็นเขามีความสุข
--------------------	---

มารดาของนนุช	เหนื่อยกว่าคนทั่วไป ต้องคอยแบ่งเวลา ทั้งเรื่องงาน เรื่องดูแลลูก แต่ดีใจที่ลูกเป็นเด็กดีอย่างน้อยก็เชื่อฟังแม่ทุกอย่าง ไม่ไปติดยาเสพติดหรือเสียคน
--------------	--

มารดาของนายวิษญ์	ตอนแรกเสียใจมาก คิดว่าทำไมต้องเกิดขึ้นกับเรา แต่ตอนนี้เกิดเป็นความภาคภูมิใจมาก ที่สามารถเลี้ยงดูจนลูกสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนคนอื่น ๆ และจนสามารถเลี้ยงเขาจนจบปริญญาตรีและมีงานทำ สามารถดูแลตัวเองได้
------------------	---

2.6 ผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมที่อยู่ในการดูแลเป็นคนอย่างไร

พี่สาวของสุรศักดิ์	เขาสามารถทำกิจวัตรประจำวันทุกอย่างตามปกติได้หมด เช่น กินข้าว อาบน้ำ การเรียนรู้ของเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตและทำตามคนที่เขารักและไว้วางใจ เขาจะมีความรู้สึกเป็นเด็กตลอดเวลาแม้จะโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าเราให้ความรัก ความอบอุ่นเขาเพียงพอ เขาจะเป็นเด็กอารมณ์ดี แต่เขาจะต้องการความรักเป็นพิเศษ เขาจะรู้สึกโกรธ หรือน้อยใจถ้าเห็นเราเล่นและเอาใจเด็กคนอื่น
--------------------	---

มารดาของนางนุช	สามารถทำกิจวัตรประจำวันของตัวเองได้หมดทุกอย่างรวมไปถึงสามารถช่วยงานแม่ที่มูลนิธิได้ด้วย พัฒนาการเขาจะช้ากว่าคนทั่วไปแต่สามารถเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่บอกได้ ช่วยเหลือตนเองได้ มีงานทำมีเงินเดือนเป็นของตัวเอง และยังสามารถช่วยเหลือพ่อแม่ได้ น้องเป็นเด็กอารมณ์ดี ชี้้อ่อน เชื่อฟังสิ่งที่แม่สอนทุกอย่าง ไม่ดื้อเลี้ยงง่าย กิจวัตรประจำวันในแต่ละวันจะต้องตามตาราง ถ้าออกนอกตารางจะไม่ค่อยยอมทำ ต้องอธิบายว่าไปทำงานอื่นก่อน งานอื่นสำคัญกว่าเดี๋ยวค่อยกลับมาทำตรงนี้
มารดาของนายวิชญ์	เลื้อยสามารถทำได้ทุกอย่างไม่แตกต่างจากคนอื่น บางอย่างเก่งกว่าคนอื่น ๆ ด้วยซ้ำ เช่นการเดิน การช่วยเหลือตนเอง น้องสามารถเรียนรู้ได้ปกติ แต่จะช้ากว่าคนทั่วไป 2 ปี สามารถเรียนจบปริญญาตรีได้ และยังสามารถนำความรู้ที่ตัวเองมีมาสอนแก่เด็กดาวน์ซินโดรมคนอื่นได้ น้องเป็นคนจิตใจดี คิดอะไรก็พูดตรง ๆ เป็นคนมีระเบียบ มีตารางเวลาที่ชัดเจน ทำอะไรจะตั้งใจมากถ้าใครไปรบกวนก่หงุดหงิดและโมโห

4.2 ผลการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะดาวน์ซินโดรม

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งขั้นตอนในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีออกเป็น 3 ขั้นตอน

4.2.1. ขั้นตอนก่อนการผลิตภาพยนตร์ (Pre-Production)

ศึกษารูปแบบและกระบวนการในการผลิตภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดาวน์ซินโดรม โดยการศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อภาพยนตร์ และเก็บรวบรวมข้อมูลภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง

1. แก่นเรื่อง (Theme) “ดาวนซินโดรมสามารถพัฒนาได้หากได้รับการเรียนรู้และโอกาส”

2. เรื่องย่อ (Plot) – นุช ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่คนในสังคมคิดว่าไม่สามารถทำอะไรได้ ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น แต่แท้จริงแล้วเธอสามารถทำอะไรได้มากมาย มีอีกหลายมุมมองที่คนในสังคมยังไม่เคยเห็น และเด็กที่มีภาวะดาวนซินโดรมคนอื่นๆ ที่มีความสามารถที่หลากหลายที่จะเปลี่ยนมุมมองภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมที่คนในสังคมรู้จัก

3. ตัวละคร (Cast) – ผู้วิจัยเลือกใช้ตัวละครที่มีจากผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมจริงๆ เพื่อเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมที่สมจริงมากที่สุด

ภาพประกอบ 4 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

นางสาวนงนุช มงคลวัฒน์ ปัจจุบันอายุ 32 ปี นุชเป็นดาวนซินโดรมที่ได้ทำงานในมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ได้เงินเดือน 9,000 บาทต่อเดือน หน้าที่รับผิดชอบหลักคือการดูแลน้องๆ ที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่เข้ามารับการพัฒนาการเรียนรู้และการฝึกช่วยเหลือตนเองในมูลนิธิและในปัจจุบันนุชได้ทำงานที่มูลนิธิโดยมีหน้าที่รับผิดชอบคือการดูแลเด็กที่มีภาวะดาวนซินโดรมในมูลนิธิ ที่ผู้ปกครองพามาพัฒนาการเรียนรู้และการช่วยเหลือตนเอง โดยหน้าที่ของนุชคือการดูแลเด็กที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่นการสอนน้องๆ ที่เป็นดาวนซินโดรมกินข้าวช่วยเปลี่ยนแพมเพิร์ท รวมไปถึงหน้าที่การทำความสะอาดเล็กๆ น้อยๆ ในมูลนิธิ เนื่องจากแม่ของนุชทำงานเป็นแม่บ้านในมูลนิธิ นุชจึงมาช่วยงานในส่วนนี้ด้วย

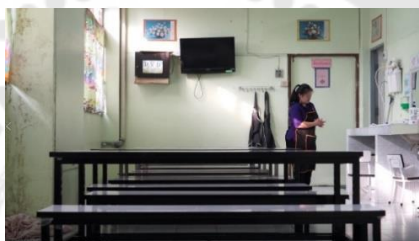
สาเหตุที่เลือกนำเสนอคนนี้ เพราะว่าเขาเป็นคนที่มีความสมบัติตามที่งานวิจัยกำหนดไว้ เป็นผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่ได้รับการพัฒนาการด้านการเรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างคนทั่วไป และยังสามารถใช้ชีวิตได้เหมือนกับคนทั่วไป มีหน้าที่การงานสามารถเลี้ยงดูตนเองได้

4. สถานที่ใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น (Location)

1. ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษในชุมชนคลองเตย บริเวณชั้นล่างแฟลต 1 เคหะชุมชน
คลองเตย โดย มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย

ภาพประกอบ 5 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพประกอบ 6 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

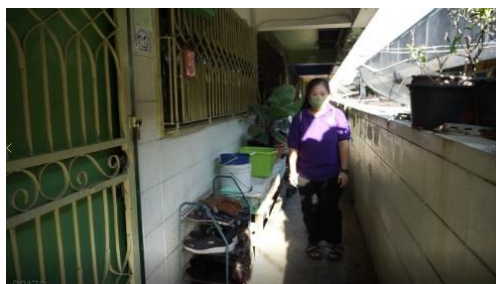

ภาพประกอบ 7 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

2. บ้านพักของนางนุช มงคลวัฒน์ ชุมชนคลองเตย

ภาพประกอบ 8 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ภาพประกอบ 9 ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

5. บทสารคดี (Screenplay) – เนื่องจากผู้วิจัยต้องการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นธรรมชาติและสมจริงมากที่สุด ดังนั้นในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ จะเป็นการลำดับเรื่องราว จะไม่มีการเขียนบทพูดขึ้นมา หรือสร้างเหตุการณ์ขึ้นมาเพื่อให้ตัวละครในเรื่องแสดง โดยมีการเรียงลำดับเรื่องโดยใช้รูปแบบทฤษฎีภาพยนตร์สารคดีที่มีโครงสร้างของเล่าเรื่องแบบมีเส้นเรื่องที่ชัดเจน (Linear mode) ใช้การเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์ฮอลลีวูด (Hollywood storytelling) ภาพยนตร์สารคดีรูปแบบนี้ จะมีการใช้ตัวละครหลักที่ดำเนินเรื่อง มีการเล่าเรื่องในรูปแบบโครงสร้าง 3 องก์

ตาราง 21 การดำเนินเรื่องของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น

การเล่าเรื่องแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ภาพและเสียงบรรยาย

Scene 1

เริ่มแนะนำตัวละคร “นุช”
เป็นคนต้นเรื่อง

- เปิดเรื่องด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนแออัด ให้เห็น
ความเป็นอยู่ของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมคนหนึ่ง ที่ให้
เห็นว่าสามารถใช้ชีวิตได้เหมือนกับคนทั่วไป สามารถ
ทำงานบ้านได้ ช่วยเหลือตนเองได้

- เริ่มจากการสัมภาษณ์แม่ของนุช เล่าที่มาที่ไปว่าทำไม
ถึงมาทำงานที่มูลนิธิได้ นุชสามารถทำอะไรได้บ้าง

 ตาราง 21 (ต่อ)

Scene 2

เป็นส่วนที่ให้เห็นปัญหาของคนใน
สังคมที่มีต่อดาวนซินโดรม

- เล่าถึงการถูกคนในสังคมกลั่นแกล้ง และถูกคนดูถูก
และให้เห็นว่าผู้ปกครองมีส่วนอย่างมากในการเรียนรู้
พัฒนาการและการเรียนรู้ของดาวนซินโดรมเป็นสิ่ง
สำคัญที่สามารถพัฒนาได้ แสดงให้เห็นว่าแม่ของนุช
ส่งเสริมนุชอย่างไร

- สัมภาษณ์นุช ให้เล่าถึงเรื่องที่ตัวเองเคยถูกเพื่อนแกล้ง
และให้เล่าถึงตัวเองว่ามีความ สามารถอย่างไรบ้าง

Scene 3

แสดงให้เห็นว่ามีผู้ที่มี
ภาวะดาวนซินโดรมอีกจำนวนมาก
ที่มีความสามารถแต่ขาดโอกาส
ที่จะพัฒนาและโอกาสในการเรียนรู้

- สัมภาษณ์ครูที่สอนนุชที่มูลนิธิถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น
ภาพลักษณ์ที่คนในสังคมมีต่อดาวนซินโดรมเป็นอย่างไร
มีทั้งด้านดีและไม่ดี

- นำเสนอภาพผู้ที่มีของภาวะดาวนซินโดรมคนอื่นๆ ที่มี
การแสดงความสามารถพิเศษต่างๆ ที่หลากหลาย

- ขึ้น Text ตัวอักษรอธิบายว่า ปัจจุบันมีดาวนซินโดรม
ในประเทศไทยจำนวนเท่าไร และได้รับโอกาสใน
การศึกษาเพียงกี่คน เพื่อให้คนตระหนักถึงความสำคัญ
ของโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้ที่มีภาวะดาวน
ซินโดรม

3.1.6 ตารางการถ่ายทำ (Breakdown)

ตาราง 22 ตารางการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น

Q1	
วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2563 / Time : 08.00-13.00 น.	
Location: ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ งานแสดงความสามารถของเด็กดาวนซินโดรม	
08.00-13.00 น. - ถ่ายทำความสามารถพิเศษของเด็กที่มีภาวะดาวนซินโดรม	
Q2	
วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 / Time : 06.00-15.00 น.	
Location: ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษในชุมชนคลองเตย บริเวณชั้นล่างแฟลต 1 เคหะชุมชนคลองเตย โดย มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย	
1	08.00 - 09.00 น. ถ่ายสัมภาษณ์นุชและผู้ปกครอง
2	09.15 - 11.30 น. ถ่ายบรรยากาศการทำงานและใช้ชีวิตของนุชในศูนย์
3	12.00 - 13.00 น. พักทานอาหารกลางวันทั้งทีมงานและนักแสดง
4	13.30 - 14.30 น. ถ่ายสัมภาษณ์ครูที่ศูนย์ดูแล
วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 / Time : 15.30-17.00 น.	
Location: บ้านพักของนงนุช มงคลวัฒน์ ชุมชนคลองเตย	
1	15.45 - 16.00 น. ถ่ายการเดินทางกลับบ้านของนุชและผู้ปกครอง
2	16.00 - 16.45 น. ถ่ายบรรยากาศที่บ้านของนุช และสภาพแวดล้อมที่บ้าน

4.2.2. ขั้นตอนผลิตภาพยนตร์ (Production)

นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในการเก็บรวบรวมเนื้อหาและข้อมูลมาออกแบบสร้างสรรค์เป็นภาพยนตร์สารคดี ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวละครของเรื่อนั้นต้องคอยตอบทสนทนาจากคำถามที่ได้สัมภาษณ์ไป มีการถามคำถามต่อเนื่องจากคำตอบของตัวละครไม่ใช่เพียงถามตามสคริปเท่านั้น และหากไม่ได้คำตอบที่ต้องการก็ต้องลองเปลี่ยนคำถามหรือเปลี่ยนวิธีการสัมภาษณ์แทน ทางทีมงานจะต้องคอยตรวจสอบอุปกรณ์ให้ครบตามที่วางแผนไว้และต้องเก็บรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำได้แก่ กล้อง Canon

5D mark iii, เลนส์ 24mm., 50mm., 85mm., 100mm., 135mm., 24-70mm., 16-35mm., 70-200mm., ขาตั้งกล้อง และ ไมโครโฟนไร้สาย (Wireless Microphone)

การสร้างสรรคภาพยนตร์สารคดีโดยผ่านการบันทึกภาพและเสียงของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม โดยทำการบันทึกภาพและเสียงเพื่อใช้ประกอบการสร้างภาพยนตร์สารคดี ในกระบวนการถ่ายทำ ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีประเภทของภาพยนตร์สารคดี ประเภทภาพยนตร์สารคดีแบบมีส่วนร่วม (The Participatory) ผสมผสานกับภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ (Observational)

- ภาพยนตร์สารคดีแบบมีส่วนร่วมเป็นภาพยนตร์สารคดีที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างภาพยนตร์และตัวละคร โดยที่ผู้สร้างภาพยนตร์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน และได้ถ่ายทอดประสบการณ์โดยตรงจากมุมมองของผู้สร้าง การที่ผู้สร้างเข้าไปมีส่วนในการสัมภาษณ์ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและผู้ปกครอง

- ภาพยนตร์เชิงสังเกตการณ์ คือการที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรจะเข้าถึงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมากกว่าการบรรยายถึงตัวละครภาพยนตร์ควรจะแสดงให้เห็นมากกว่าการบอกกล่าวเป็นการเล่าเรื่องโดยเสียงจริงแทนการใช้เสียงในการบรรยาย และภาพที่น่าเสนอเป็นการถ่ายทำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ในส่วนของเบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น ผู้วิจัยได้ทำการถ่ายทำเป็นไปตามแผนการที่วางไว้ ดังนี้

1. การถ่ายทำและเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ Q1 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ งานแสดงความสามารถของเด็กดาวนซินโดรม เมื่อ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ภาพประกอบ 10 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น

ภาพประกอบ 11 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น

2. การถ่ายทำและเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ Q2 ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษในชุมชนคลองเตย บริเวณชั้นล่างแฟลต 1 เคหะชุมชนคลองเตย โดย มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย และบ้านพักของนางนุช มงคลวัฒน์ ชุมชนคลองเตย เมื่อ วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

ภาพประกอบ 12 เบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีสั้น

4.2.3. ขั้นตอนหลังการผลิตภาพยนตร์ (Post-Production)

นำเนื้อหาและข้อมูลที่ได้จากการถ่ายทำมาสู่กระบวนการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี โดยถ่ายทอดเรื่องราวและประเด็นที่จะนำเสนอผู้ที่เป็นดาวนชินโดรมออกมาให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง จากนั้นนำไปสู่ข้อเสนอแนะและองค์ความรู้ของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับดาวนชินโดรม โดยการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นด้านดีที่ได้จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวนชินโดรมในภาพยนตร์ ทั้ง 3 เรื่อง และภาพลักษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนชินโดรมและผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

ตาราง 23 ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น

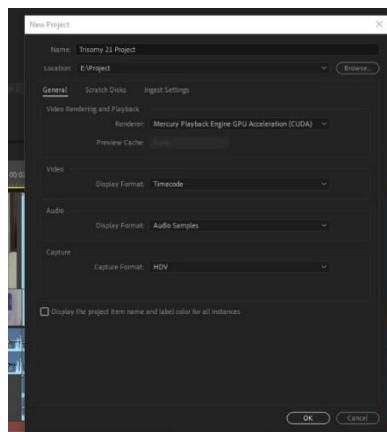
1. ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม	การแต่งกายตามที่แต่ละบุคคลชอบและพอดีตัว ทรงผมที่ไว้ตามความชอบ และง่ายก็การดูแลรักษา
2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของร่างกาย กิริยาท่าทาง	การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	พูดคุยสื่อสารได้เหมือนคนทั่วไป มีการสื่อสารด้วย ภาษากายเพื่อช่วยในการสื่อสารให้เข้าใจ
4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติ	เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง ตั้งใจทำในสิ่งที่ ตัวเองชอบ ทำอะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย

ในการตัดต่อนั้นเริ่มจากการซิงค์เสียงจากบทสัมภาษณ์แล้วเลือกดูว่าภาพ فوتเทจที่ได้มานั้นมีอันไหนที่สอดคล้องกันประกอบกับการดูบทสารคดีที่ได้เขียนไว้ก่อนถ่ายทำว่ามีสิ่งไหนที่ขาดหรือเกินไปบ้างแล้วจึงเลือกนำมาใช้การตัดต่อ ในขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องใช้เวลามากเนื่องจากการถ่ายทำสารคดีมีจำนวนไฟล์ที่ถ่ายมาจำนวนมาก บางอย่างได้ไฟล์ภาพวิดีโอมากกว่าที่วางแผนเอาไว้ และบทสัมภาษณ์ที่มีการถามตอบมากกว่าสิ่งที่ตั้งคำถามไว้ ได้แก่ การเล่าเรื่องของผู้ปกครองของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับลูกที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม รายละเอียดของการเล่าทำให้มีเนื้อหาที่ยาวมากขึ้น จึงต้องใช้เวลาในการลำดับเรื่องราวเพิ่มเติม ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรม Adobe Premiere Pro ในการตัดต่อ เพราะเป็นโปรแกรมที่เป็นสากลสามารถทำกราฟฟิกภาพนิ่งและตัวอักษรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการนำเสนอรวมไปถึงความสามารถในการทำสีของโปรแกรม ที่สามารถทำทุกอย่างจบได้ในโปรแกรมเดียว รวมไปถึงระยะเวลาของภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ ต้องมีความยาวเกิน 40 นาที ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของภาพยนตร์สารคดีสั้น ที่กำหนดโดยการประกวดรางวัลตุ๊กตาทองคำ (Oscar)

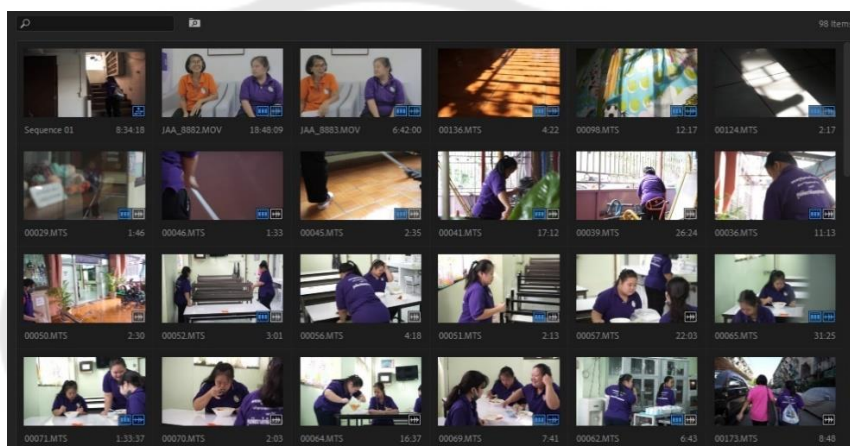
ในส่วนของการตัดต่อภาพยนตร์สารคดีนั้นอาจจะไม่ได้เป็นไปตามการวางแผนในตอนแรกเพราะบทสัมภาษณ์และภาพที่ได้มานั้นหากได้สลับตำแหน่งแล้ว ภาพยนตร์จะเข้าใจได้ง่ายขึ้นและมีความสัมพันธ์ระหว่างภาพและเสียงได้ดีกว่า และเลือกใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์สารคดีประเภทการเล่าเรื่องแบบมีเส้นเรื่องที่ชัดเจน (Linear mode) เป็นการเล่าเรื่องแบบค้นหาความจริงบางอย่าง (Detective storytelling) การเล่าเรื่องรูปแบบนี้จะเน้นเรื่องราวของการค้นหาคำตอบผ่านการสร้างภาพยนตร์สารคดี ดังที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ที่มีการค้นหาคำตอบของภาพลักษณ์ที่ถูกต้องของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ว่าที่จริงแล้วมีลักษณะอย่างไร มีชีวิตความเป็นอยู่และความสามารถอย่างไร การดำเนินเรื่องเป็นไปดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมฟุตเทจของไฟล์วิดีโอและไฟล์เสียงในการตัดต่อ

- โดยเริ่มจากการสร้าง Project ในการตัดต่อผ่านโปรแกรม Adobe Premier Pro และจัดการไฟล์แบ่งออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกต่อการจัดการไฟล์วิดีโอที่จะใช้ในการตัดต่อ ดังภาพต่อไปนี้

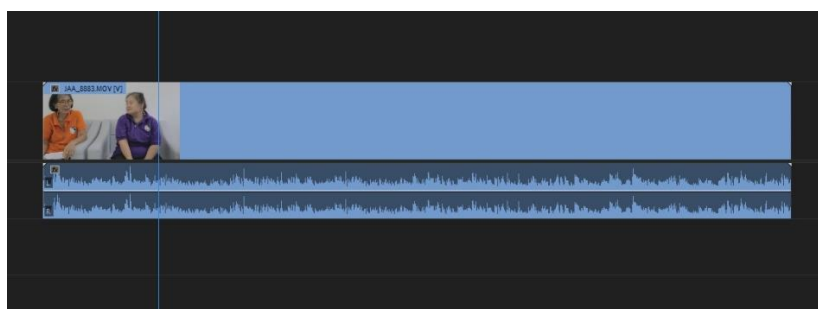

ภาพประกอบ 13 การเริ่มใช้โปรแกรมตัดต่อ

ภาพประกอบ 14 การจัดการไฟล์สำหรับการตัดต่อ

- วางภาพวิดีโอที่สัมภาษณ์และเสียงที่ทำการบันทึกไว้ให้ตรงกัน และเริ่มตัดบทสัมภาษณ์ตามเนื้อหาที่ต้องการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอและนำภาพที่ได้ทั้งหมดมาเล่าเรื่องตามเรื่องย่อที่ร่างไว้ในขั้นตอน Pre-Production ดังภาพต่อไปนี้

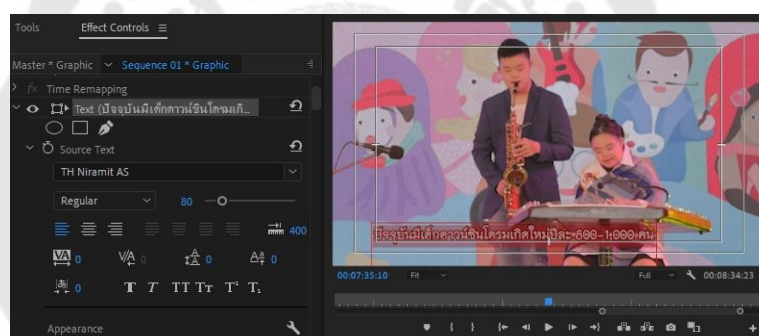
ภาพประกอบ 15 การซิงค์ภาพและเสียง

ภาพประกอบ 16 ขั้นตอนการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี

2. ขั้นตอนการทำข้อความและกราฟฟิก

- เริ่มจากการใช้เครื่องมือ Text ในโปรแกรมตัดต่อและเลือกรูปแบบและสีของข้อความที่เหมาะสมกับชิ้นงาน

ภาพประกอบ 17 ขั้นตอนการใส่ข้อความลงภาพยนตร์สารคดี

3. ขั้นตอนของการมิกซ์เสียงภาพยนตร์สารคดี

- ขั้นตอนนี้เป็นการมิกซ์เสียงภาพยนตร์ทั้งเรื่องให้มีระดับความดังที่เท่ากันทั้งเรื่อง อยู่ที่มาตรฐาน -18 db และเพื่อไม่ให้เสียงดนตรีประกอบดังกลบเสียงบรรยายกาศและเสียงสัมภาษณ์ ขั้นตอนนี้จึงต้องใช้ความละเอียดในการมิกซ์เสียง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 18 ขั้นตอนการมิกซ์เสียงภาพยนตร์สารคดี

4. ขั้นตอนการทำสีภาพยนตร์สารคดีสั้น

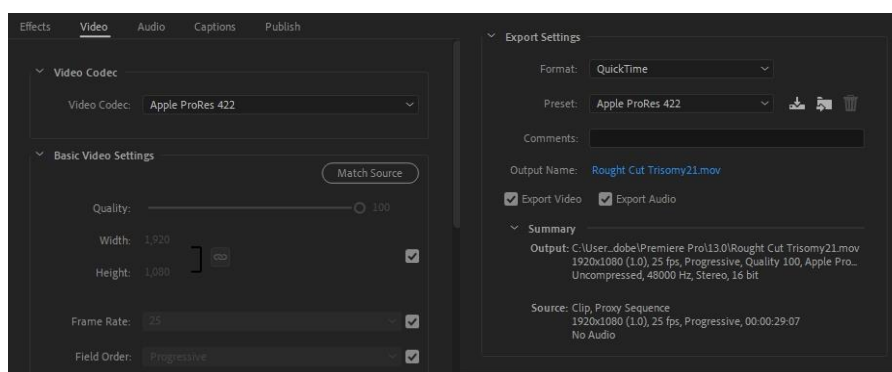
- ขั้นตอนนี้เป็นการทำสีของไฟล์วิดีโอ โดยทำสีเพื่อให้สีของภาพนั้นสอดคล้องกันทั้งเรื่อง ไปในทิศทางและโทนเดียวกัน เพื่อให้อารมณ์ของภาพสามารถสื่อความหมายได้มากขึ้นเป็น การปรับอุณหภูมิสีในภาพ โดยผู้วิจัยเรื่องโทนสีอุ่นหรือ Warm light ที่แสดงให้เห็น ก่อนและหลังใน การทำสีภาพยนตร์ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 19 ขั้นตอนการทำสีภาพยนตร์สารคดี

5. ขั้นตอนการ Export ภาพยนตร์สารคดีสั้นออกมาในรูปแบบไฟล์ที่สมบูรณ์

- เมื่อทุกอย่างเสร็จสมบูรณ์ก็จะ Export ไฟล์ออกมาในรูปแบบ ProRes 422 เป็นไฟล์วิดีโอภาพยนตร์ที่เสร็จสมบูรณ์ ความละเอียดที่ Full HD 1920x1080 เนื่องจากเป็นไฟล์ที่คุณภาพเหมาะสมกับการรับชมผ่านสื่อในปัจจุบัน ได้แก่ ทางสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ หรือโทรทัศน์

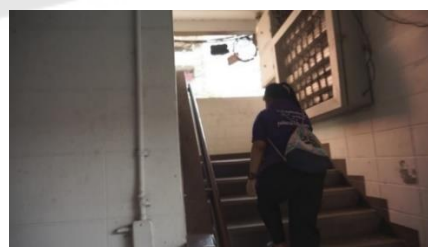

ภาพประกอบ 20 การ Export ไฟล์ที่สมบูรณ์

6. ขั้นตอนของผลงานหลังการตัดต่อที่เสร็จสมบูรณ์ ที่มีรูปแบบการเล่าเรื่องและรายละเอียด ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 ผลของการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น

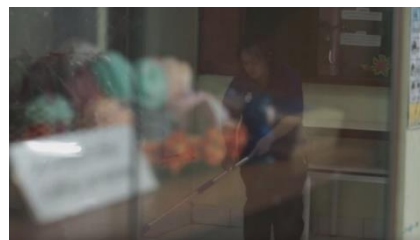
เปิดเรื่องด้วยบ้านของนุช
ที่อาศัยอยู่ที่ย่านคลองเตย
เพื่อให้เห็นสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

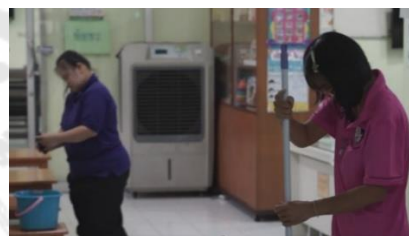
ตาราง 24 (ต่อ)

ภาพการทำงานของนุชในศูนย์

ตัดสลับ Long Shot , Medium shot และ Close up

แม่ - ทำงานที่มูลนิธินี้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2539 ทำงานที่นี้มากับน้อง (นุช) ตั้งแต่น้องอายุ 9 ปี เมื่อก่อนเขายังทำอะไรไม่เป็น แต่อยู่ต่อมาก็ เขาก็ดีขึ้น เขาก็ช่วยเหลือแม่ สอนให้เขาทำโน่นทำนี่ ก็ทำมาเรื่อยๆ

แม่ - ตอนนี้นุชก็ได้เงินเดือนแล้ว เดือนละ 9000 บาท มาสองปีแล้ว คิดว่าลูกเป็นแบบนี้แล้วเราต้องเลี้ยงดูเขาไปตลอดแต่ตอนนี้นุชก็มีเงินเดือนแล้ว ก็ดีที่ได้ช่วยเหลือแม่ได้

แม่ - พูดถึงเรื่องความตลก ก็ไม่อยากให้ดูเป็นเรื่องตลก มันไม่ดี ไม่อยากให้เขาเอาเด็กเหล่านี้ไปล้อเลียน เมื่อก่อนบ๊าก็โมโหมากเลยนะ เวลาใครมาว่าลูกบ๊าว่าเป็นเด็กพิการอย่างนี้ไม่ดีเลย บ๊าเป็นแม่คนพิการแล้วทำไมละ เคยว่าเขาเหมือนกันว่า “ทำไมละ พิการ์แล้วมาเลี้ยงเขาหรือฉันเลี้ยงเองนะไม่ต้องมายุ่งกับลูกฉัน”

ตาราง 24 (ต่อ)

แม่ - บางที่ป่าอยู่แฟลต มีคนเอาน้ำมาสาตเด็กปกติไป
สาตน้ำลูกป่าที่นั่งพับเสื่อผ้าอยู่ในบ้านเขาเอาน้ำสาต
เข้าไปเลย สาตเข้าไปในบ้าน ป่าโมโหมากเลย

แม่ - นุชเขาก็รู้แหละว่าใคร เขาบอก “แม่ เด็กคนนั้นที่เดิน
มา” ที่นี้ป่าก็เดินตามไปเลย ไปว่าแม่ของเด็กคนนั้น
ไปว่าเด็กคนนั้นว่า “อยากเป็นเด็กปัญญาอ่อนหรือถึง
มาทำแบบนี้เป็นเด็กที่ไม่ปัญญาอ่อนต้องดีสิต้องทำตัว
ให้ดี” ป่าเคยว่าไป เขาไม่สมควรมาดูถูก
ไม่สมควรมาล้อเลียนคนอื่นแบบนี้

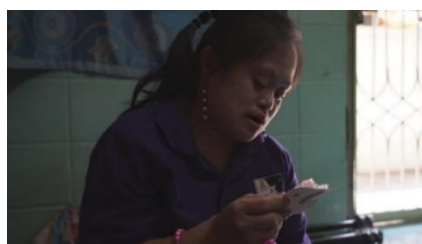

แม่ - สุขภาพเขาจะแข็งแรง เพราะว่าป่าดูแลเขา จะ
ไม่ให้เขากินเยอะ บอกเขาว่า “เดียวอ้วนนะลูก เดียวไม่
สวย” เพราะว่าเขาชอบความสุข

แม่ - ต่างหูนี้ ใครมาหากี่ซื้อมาฝาก ตอนเช้านี้จะปาก
แดงมาทุกเช้าเลย

นุช - “มีก๊ีบด้วย สวยด้วย”

ตาราง 24 (ต่อ)

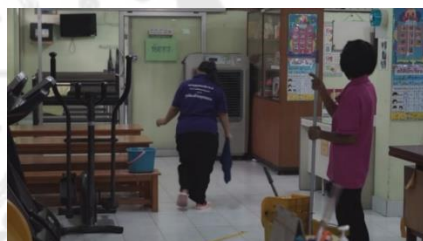
นุช - อยากให้แม่ไม่เหนื่อยมากกว่านี้ กลัวแม่จะเหนื่อย
แม่ก็มั่งเวลาทำงาน

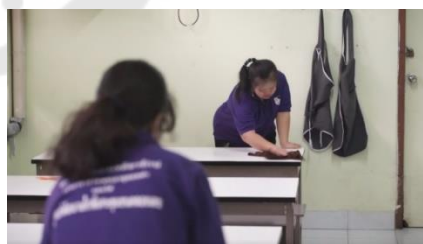
นุช - ตอนเช้าก็จะช่วยแม่ กวาดบ้านถูพื้นเช็ดโต๊ะเช็ด
โซฟาไปเช็ดโต๊ะห้องครูแล้วก็ไปเช็ดหิ้งพระ

นุช - เงินเดือนจะเอาไปสร้างบ้านให้พ่อแม่ เก็บเงินไว้

แม่ - จริง ๆ บางคนที่มาโรงเรียน คุณครูสอนปากเปียก
ปากแฉะ กลับบ้านไป ผู้ปกครองบอกว่า “ทำไมเวลาอยู่
โรงเรียนแล้วเรียบร้อยจัง กลับบ้านทำไมไม่เรียบร้อย”
เพราะว่าพ่อแม่เขาตามใจ ไม่สอน แต่ป้าไม่นะ

แม่ - กลับบ้านไป เขาก็เหมือนอยู่ที่โรงเรียนเลยนะ
ต้องทำงานให้เรียบร้อย ต้องทำอะไรให้เรียบร้อย กลับ
บ้านไปต้องไปดูว่า ซามมีไหมอะไรมีไหม ต้องทำให้
เรียบร้อย ไปล้างห้องน้ำสะอาดไหม เขาจะเอาไม้มาถู ถู
ตามแม่ที่มันเปียกๆ จะถูอีกรอบหนึ่งก็คอยบอกเขา

ตาราง 24 (ต่อ)

แม่ - บางอย่างก็มีความจริงบ้าง บางอย่างก็ไม่จริงบ้าง
สมมุติว่า คนอื่นเขาอาจจะเก่งกว่าลูกบ้างก็ได้เนาะ แต่ก็
สงสัยว่าเขาจะทำได้ตลอดหรือ คนที่บ้าเห็นในหนังเขา
อาจจะเก่งกว่าลูกบ้างก็ได้ แต่ว่าลูกบ้าไปไหนมาไหน
ไม่ได้

ครู - เหมือนกับว่าเขาได้ฝึกช่วยเหลือตนเอง ได้เข้า
สังคม คือมีอาชีพ สามารถประกอบอาชีพหารายได้เป็น
ของตัวเอง ไม่ได้เป็นภาระต่อสังคม

ครู - แต่ก็เคยมีเหมือนกันที่ว่า พาน้องไปออกงานออก
บูท คือก็พาน้องไปร้อยสร้อยไขว่ว่างานฝีมือของน้อง
จริงๆ น้องทำเองจริงๆ เป็นการหารายได้อะไรแบบนี้

ครู - แต่มีคนพูดจาท่านองว่า เอาเด็กมาหากิน แต่เขา
ไม่ได้มองอีกมุมว่า พาน้องไปให้สังคมยอมรับน้องว่า
เห็นน้องเป็นแบบนี้แต่น้องก็สามารถช่วยเหลือตนเอง
ได้ หวรายได้ช่วยเหลือตัวเอง ไม่ได้เป็นภาระต่อสังคม
อยากให้มองมุมนี้มากกว่า

Text “ปัจจุบันมีเด็กดาวน์ซินโดรมเกิดใหม่
ปีละ 800-1,000 คน”

Text “จะมีคนไทยอยู่ในกลุ่มภาวะ
ดาวน์ซินโดรม 70,000-80,000 คนทั่วประเทศ”

Text “มีเด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่อยู่ในวัยศึกษา
50,000 คน”

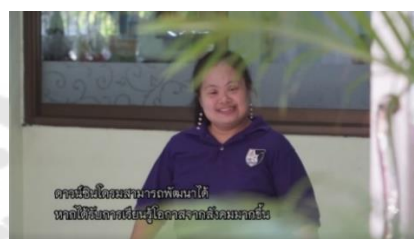

ตาราง 24 (ต่อ)

Text “แต่มีนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาเพียง
24,799 คนที่ได้รับการศึกษา”
(อ้างอิงจาก รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561)

Text “ดาวนซินโดรมสามารถพัฒนาได้
หากได้รับการเรียนรู้และโอกาสจากสังคมมากขึ้น”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอขึ้นในภาพยนตร์ไทย และสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นสารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสื่อสารให้คนในสังคมได้รับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่แท้จริงของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

ภาพยนตร์ที่ใช้ในการศึกษานำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมในภาพยนตร์ไทย มีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง วิถีวีวก (2547), เอ๋เอ๋เอ๋ (2548), เดอะดาวน (2558) และผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมในระดับที่สามารถสื่อสารและช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 3 คน รวมไปถึงการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่ดูแล จำนวน 3 คน เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างสรรค์เป็นภาพยนตร์สารคดีสั้น

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย การนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมในภาพยนตร์ไทยและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและครอบครัว

จากแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ตามที่ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2547) กล่าวถึงปัจจัยในการสร้างภาพลักษณ์ของบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้นำปัจจัยทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ 1. ภาพลักษณ์ภายนอก 2. กริยาท่าทางที่แสดงออก 3. การใช้คำพูด 4. คุณลักษณะส่วนบุคคล มาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมที่ถูกนำเสนอด้านที่ดีในภาพยนตร์ไทยทั้ง 3 เรื่อง และสรุปผลได้ ดังนี้

1.1. ภาพลักษณ์ภายนอก แสดงออก พบว่ามีการสร้างตัวละครโดยใช้นักแสดงที่เป็นคนปกติมาแสดงเป็นผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ได้แก่ ตัวละคร “สำรวย” ในภาพยนตร์เรื่องเอ๋เอ๋เอ๋ และนักแสดงที่มีภาวะดาวนซินโดรมโดยแต่กำเนิดอยู่แล้ว ได้แก่ภาพยนตร์เรื่องวิถีวีวกและเอ๋เอ๋เอ๋ ถึงแม้ว่านักแสดงจะเป็นผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมอยู่ก็ตาม ตัวละครก็就会被ประกอบสร้างทำให้เกิดความเป็นจริง มีเพียงลักษณะบางประการที่ตรงกับความเป็นจริง ได้แก่ รูปร่างหน้าตาที่เป็นโครงสร้างที่ชัดเจนของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ลักษณะการพูดที่ไม่ชัดถ้อยชัดคำ ที่เป็นส่วนหนึ่งของภาวะดาวนซินโดรม แต่ในภาพยนตร์สารคดีเรื่องเดอะดาวนนั่น ตัวละครที่ปรากฏในเรื่องล้วนเป็นผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมทั้งสิ้น แต่ไม่มีการประกอบสร้างตัวละครขึ้นมา จึงทำให้การนำเสนอภาพลักษณ์ออกมาใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1.2. กิริยาท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย ได้แก่ การเดิน การนั่งและการยืน พบว่าจากภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนั้น บุคลิกภาพในการยืน การเดิน มักเป็นไปตามรูปร่างของร่างกาย บางคนเคลื่อนไหวช้า ไม่คล่องแคล่วกระฉับกระเฉงส่วนหนึ่งมาจากน้ำหนักร่างกายที่มาก ไม่ได้เกี่ยวกับภาวะดาวนซินโดรม ส่วนการนั่งหลังค่อมก็เป็นส่วนหนึ่งของร่างกายแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน ภาษากายที่ใช้ เนื่องจากไม่สามารถอธิบายเป็นคำพูดให้คนอื่นเข้าใจได้ จึงเลือกใช้ภาษากายเป็นตัวช่วยในการสื่อสาร

1.3. การใช้คำพูด หรือกิริยาที่ตัวแสดงนำเสนอในภาพยนตร์ตามบทบาทที่ได้รับ ตัวแสดงสามารถนำเสนออารมณ์ต่าง ๆ จากการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทาง พบว่าภาพยนตร์ทุกเรื่อง ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะมีลักษณะนิสัยที่แสดงออกด้วยความจริงใจ ซื่อตรง คิดอะไรก็พูดออกมา เพียงแต่ด้วยบริบทของสังคมในภาพยนตร์ทำให้ภาพลักษณ์ของตัวละครเหล่านั้นถูกนำเสนอในแง่ลบ เช่น เรื่องไว้วาก ที่นำเสนอออกมาให้คนดูแล้วตก ซึ่งจะแตกต่างจากเรื่องเอ๋อเหอ ที่ถูกนำเสนอออกมาให้รู้สึกถึงความสงสาร และในเรื่องเดอะดาวน์ ที่ถูกนำเสนอออกมาให้เห็นถึงความสามารถและการเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่ไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น

1.4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติ พบว่ามีการสร้างตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองด้านต่าง ๆ ที่คนในสังคมมองบุคคลที่เป็นคนพิการและปฏิบัติตนต่อคนเหล่านี้อย่างไร แต่จากภาพยนตร์เรื่องไว้วาก การที่นำนักแสดงที่มีภาวะดาวนซินโดรมมาแสดง เนื่องจากต้องการจะล้อเลียนเหตุการณ์ทางการเมืองในยุคสมัยนั้น เป็นการนำเอาภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมมาล้อเลียน นำมาเป็นตัวตลก กลายเป็นคำที่ใช้ในการต่อว่าผู้อื่น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ตระหนักถึงการรับรู้ของคนในสังคมและเพื่อให้เข้าใจผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ในภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์ ได้มีการนำเสนอให้เห็นถึงความสามารถของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม รวมไปถึงการช่วยเหลือตนเองและการสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้โดยไม่มีปัญหา

ตาราง 25 สรุปภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมในภาพยนตร์ไทย

	ด้านดี	ด้านไม่ดี
1. ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย โบหน้าและทรงผม	1. มีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่น ชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หวีเล็ก หูเล็ก หูบิดผิดรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกันเมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์ 2. การแต่งกายตามที่แต่ละบุคคลชอบ และพอดีตัว 3. ทรงผมที่ไว้ตามความชอบ และง่ายต่อการดูแลรักษา	1. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ตัวใหญ่กว่าขนาดตัวเยอะๆ 2. ใส่กางเกงเอวสูงกว่าปกติ 3. การตัดผมเป็นทรงกะลา
2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของร่างกาย กิริยาท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ	1. การยืนและเดินของตัวละครมีลักษณะหลังค่อม ไม่คล่องแคล่ว เดินสะดุด 2. อาการเหมอลอย ตาลอย
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	1. พูดคุยสื่อสารได้เหมือนคนทั่วไป 2. การสื่อสารด้วยภาษากายเพื่อช่วยในการสื่อสารให้เข้าใจ	1. การสื่อสารที่ไม่รู้เรื่อง จับใจความไม่ได้พูดไม่เป็นคำหรือประโยค

ตาราง 25 (ต่อ)

4. คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี 2. เป็นคนจริงใจ ซื่อตรง 3. ตั้งใจทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ 4. ทำอะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง มีตารางเวลาในแต่ละวันที่ชัดเจน	1. ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในชีวิตประจำวัน 2. อารมณ์รุนแรง โมโห 3. ถูกนำมาเป็นตัวตลกใน ภาพยนตร์
----------------------------------	---	--

2. สรุปผลการวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและครอบครัว

2.1. ภาพลักษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมจะมีลักษณะ ดังนี้

ตาราง 26 ภาพลักษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและการสังเกตพฤติกรรม

1. ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม	1. มีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หูบิดผิดรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกันเมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์ 2. การแต่งกายตามที่แต่ละบุคคลชอบและพอดีตัว 3. ทรงผมที่ไว้ตามความชอบ และง่ายต่อการดูแลรักษา
---	--

ตาราง 26 (ต่อ)

2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของร่างกาย กิริยา ท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ 3. รู้สึกอย่างไรก็จะแสดงออกทางท่าทาง
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	1. พูดคุยสื่อสารได้ แต่จะช้าและพูดไม่ชัดเจน 2. มีการสื่อสารด้วยภาษากายเพื่อช่วยในการสื่อสารให้เข้าใจ
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง แต่ในบางคนจะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน มีอารมณ์รุนแรง โมโหร่วมด้วย 2. ตั้งใจทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ ได้แก่ การตั้งใจฝึกซ้อมเต้นอย่างหนักเพื่อชนะการประกวด 3. ทำอะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง มีตารางเวลาในแต่ละวันที่ชัดเจน

2.2. ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครองของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

พบว่าพวกเขาเห็นตรงกันหมดว่าภาพยนตร์ไทยส่วนมากมีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เกินไปจากความเป็นจริง แต่ในทางกลับกันพวกเขารู้สึกว่าอย่างน้อยก็มีการนำเสนอเรื่องของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมออกมาบ้างดีกว่าไม่มีการพูดถึงเลย แต่ควรจะนำเสนอให้

เหมาะสม นำเสนอมุมมองอื่นที่ไม่ใช่การนำพวกเขาไปล้อเลียน และทำให้สังคมเข้าใจผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมผิดไป

ตาราง 27 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครองของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

พี่สาวของสุรศักดิ์

ภาพยนตร์ที่เห็นส่วนใหญ่จะมี 2 รูปแบบ แบบแรกคือนำเสนอเรื่องของเด็กกลุ่มนี้ในเชิงตลกขบขัน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง รูปแบบที่สองเป็นการนำเสนอในเชิง การถ่ายทอดชีวิตจริงของเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งช่วยสะท้อนให้คนดูเข้าใจเด็กกลุ่มนี้และเรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน สังคมยังนิยามเด็กกลุ่มนี้ว่าเป็น “เด็กปัญญาอ่อน” มากกว่า “เด็กพิเศษ” ซึ่งสองคำนี้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติของสังคมกับเด็กกลุ่มนี้ที่แตกต่างกัน

มารดาของนนุช

ดูมีความเกินจริงไปบ้าง เช่นบ้างอย่างในภาพยนตร์สามารถทำได้มากกว่าลูกตัวเอง ซึ่งเขาอาจจะทำได้มากกว่าจริงๆ เพราะแต่ละคนก็มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองไม่เหมือนกัน แต่ก็ไม่อยากให้ในภาพยนตร์นำเสนอในมุมมองที่ตลกขบขัน คิดว่าสังคมมองว่าผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นเด็กคนหนึ่งที่มีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าเด็กคนอื่น แรกๆ กลุ่มใจว่าจะเลี้ยงไหวไหม แต่วิธีการเลี้ยงดูจะดูแลเป็นพิเศษ จะไม่ปล่อยยให้ไปไหนมาไหนเอง เพราะกลัวว่าจะไปโดนใครในชุมชนแกล้ง เนื่องจากในชุมชนคลองเตยมีเด็กนิสัยไม่ดีค่อนข้างเยอะ

ตาราง 27 (ต่อ)

มารดาของนายวิชัย

คิดว่าเป็นสิ่งที่ดี ที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กดาวนซินโดรมให้สังคมได้รับรู้ว่ามีเด็กแบบนี้อยู่ในสังคมด้วย ถ้าไม่มีสื่ออะไรมานำเสนอเลยก็อาจจะไม่มีใครรับรู้เรื่องนี้เลย แต่การนำเสนอต้องเป็นไปในทางที่เหมาะสม ในอดีตสังคมยังไม่ค่อยเปิดรับพ่อแม่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงที่บ้าน ไม่ได้รับการพัฒนา ไม่ได้ออกมาสู่สังคมจึงทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ในปัจจุบันเนื่องจากสังคมเปิดกว้างมากขึ้น มีสถานที่สำหรับการเรียนรู้และพัฒนาเด็กดาวนซินโดรมเยอะขึ้น มีหน่วยงานมากขึ้น ตอนแรกเสียใจมาก คิดว่าทำไมต้องเกิดขึ้นกับเรา แต่ตอนนี้เกิดเป็นความภาคภูมิใจมาก ที่สามารถเลี้ยงดูจนลูกสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือนคนอื่นๆ และจนสามารถเลี้ยงเขาจนจบปริญญาตรีและมีงานทำสามารถดูแลตัวเองหากวันหนึ่งที่แม่ไม่อยู่แล้ว จะไม่เป็นภาระแก่คนอื่น

3 สรุปผลการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ เป็นภาพลักษณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมในภาพยนตร์ไทยจำนวน 3 เรื่อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม จำนวน 3 คน และผู้ปกครองจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าทั้งภาพลักษณ์ในด้านดี และด้านที่ไม่ดี ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอด้านดีออกมาในภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอ มีดังนี้

ตาราง 28 ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น

ภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น	
1. ภาพลักษณ์ภายนอก ได้แก่ การแต่งกาย ใบหน้าและทรงผม	1. มีโครงสร้างทางใบหน้าที่โดดเด่นชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หวีเล็ก หูเล็ก หนวดผิวดูปร่า ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกันเมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์ 2. การแต่งกายตามที่แต่ละบุคคลชอบและพอดีตัว และมีชุดแบบฟอร์ม ในการไปทำงาน 3. ทรงผมที่ไว้ตามความชอบ ที่ง่ายต่อการดูแลรักษา
2. กิริยาท่าทางที่แสดงออก ได้แก่ การเคลื่อนไหวของ ร่างกาย กิริยาท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ 3. รู้สึกอย่างไรก็จะแสดงออกทางท่าทาง ได้แก่ ชูมือขึ้นเมื่อดีใจ
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	1. พูดคุยสื่อสารได้ แต่จะช้าและพูดไม่ชัดเจนในบางประโยค 2. มีการสื่อสารด้วยภาษากายเพื่อช่วยในการสื่อสารให้เข้าใจ ได้แก่ การชี้ไปยังสิ่งของที่กำลังพูดถึง
4. คุณลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติ	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง 2. ตั้งใจทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ ได้แก่ การมุ่งมั่นที่จะเป็นนักเต้นและฝึกซ้อมอย่างหนัก 3. ทำอะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง มีตารางเวลาในแต่ละวันที่ชัดเจน ทำงานเป็นระเบียบ ตรงต่อเวลา

จากการสร้างภาพยนตร์สารคดีสั้นพบว่าภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอขึ้นมีความแตกต่างจากการวิเคราะห์ตัวละครที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมในภาพยนตร์ไทยทั้ง 3 เรื่อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ดังต่อไปนี้

ตาราง 29 เปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่ได้จากการวิจัย

	ภาพลักษณ์ของตัวละคร จากภาพยนตร์ไทย จำนวน 3 เรื่อง	ภาพลักษณ์ที่ได้จากการ สัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกต พฤติกรรม	ภาพลักษณ์จากการ สร้างสรรค์ภาพยนตร์ สารคดีสั้น
1.ภาพลักษณ์ ภายนอก ได้แก่ การแต่ง กาย ใบหน้าและ ทรงผม	1.มีโครงสร้างทางใบหน้า ที่โดดเด่นชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หนูนิดผิตรงรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกัน เมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์	1. มีโครงสร้างทางใบหน้า ที่โดดเด่นชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หนูนิดผิตรงรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกัน เมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์	1. มีโครงสร้างทางใบหน้า ที่โดดเด่นชัดเจน ได้แก่ หน้าแบน หัวเล็ก หูเล็ก หนูนิดผิตรงรูปร่าง ปากเล็กตาเรียว หางตาเฉียงขึ้น คอสั้น ตัวเตี้ยกว่าคนในวัยเดียวกัน เมื่อโตขึ้น เป็นไปตามที่ ถูกระบุไว้ในทางการแพทย์
	2. การแต่งกายตามที่แต่ละ บุคคลชอบและพอดีตัวแต่ ในบางเรื่องมีการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่ตัวใหญ่กว่า ขนาดตัวเยอะ ๆ และใส่ กางเกงเอวสูงกว่าปกติ	2. การแต่งกายตามที่แต่ละ บุคคลชอบและพอดีตัว	2. การแต่งกายตามที่แต่ละ บุคคลชอบและพอดีตัว มี ชุดแบบฟอร์มในการไป ทำงาน

ตาราง 29 (ต่อ)

	3. ทรงผมที่ไว้ตาม ความชอบ และง่ายก็การ ดูแลรักษา แต่ในบางเรื่องมี การตัดผมเป็นทรงกะลา	3. ทรงผมที่ไว้ตาม ความชอบ และง่ายก็การ ดูแลรักษา	3. ทรงผมที่ไว้ตาม ความชอบ และง่ายก็การ ดูแลรักษา
2. กิริยาท่าทาง ที่แสดงออก ได้แก่ การ เคลื่อนไหวของ ร่างกาย กิริยา ท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว แต่ในบางเรื่อง มีลักษณะการเดินที่ไม่ คล่องแคล่ว เดินสะดุด 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ แต่ในบาง เรื่องมีลักษณะหลังค่อม มีอาการเหม่อลอย ตาลอย 3. รู้สึกอย่างไรก็จะ แสดงออกทางท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ 3. รู้สึกอย่างไรก็จะ แสดงออกทางท่าทาง	1. การยืนและเดินที่ปกติ คล่องแคล่ว 2. ยืนและนั่งหลังตรง มีความมั่นใจ 3. รู้สึกอย่างไรก็จะ แสดงออกทางท่าทาง
3. การใช้คำพูด การสื่อสาร	1. พูดคุยสื่อสารได้เหมือน คนทั่วไป แต่ในบางคนมี การสื่อสารที่ไม่รู้เรื่อง 2. การสื่อสารด้วยภาษา กายเพื่อช่วยในการสื่อสาร ให้เข้าใจ	1. พูดคุยสื่อสารได้ แต่จะ ช้าและพูดไม่ชัดเจน 2. มีการสื่อสารด้วยภาษา กายเพื่อช่วยในการสื่อสาร ให้เข้าใจ	1. พูดคุยสื่อสารได้ แต่จะ ช้าและพูดไม่ชัดเจนในบาง ประโยค 2. มีการสื่อสารด้วยภาษา กายเพื่อช่วยในการสื่อสาร ให้เข้าใจ

ตาราง 29 (ต่อ)

4..คุณลักษณะ ส่วนบุคคล และทัศนคติ	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง แต่ในบางคน จะไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ในชีวิตประจำวัน มีอารมณ์รุนแรง มีอาการ โมโหร่วมด้วย	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง แต่ในบางคน จะไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเองได้ในชีวิตประจำวัน มีอารมณ์รุนแรง มีอาการ โมโหร่วมด้วย	1. เป็นคนจิตใจดี นิสัยดี จริงใจ ซื่อตรง
	2. ตั้งใจทำสิ่งที่ตัวเองชอบ	2. ตั้งใจทำสิ่งที่ตัวเองชอบ	2. ตั้งใจทำสิ่งที่ตัวเองชอบ
	3. ทำอะไรเป็นระเบียบ เรียบร้อย	3. ทำอะไรเป็นระเบียบ เรียบร้อย	3. ทำอะไรเป็นระเบียบ เรียบร้อย

อภิปรายผล

สื่อมีส่วนในการสร้างทัศนคติต่อบุคคล กลุ่มบุคคลและสังคมอย่างมากโดยการนำเสนอภาพลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเกิดเป็นความคิดเหมารวมของตัวแบบความพิการทางสังคม (Social Model of Disability) สิ่งเหล่านี้คือภาพลักษณ์ และเป็นทัศนคติต่อสิ่ง ๆ ใดสิ่งหนึ่งที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อครั้งแล้วครั้งเล่าจนกลายเป็นภาพจำและกลายเป็นหนึ่งในทัศนคติของคนส่วนใหญ่ในสังคมโดยไม่รู้ตัว

ตามที่ (ตรีเดช ไชยหา, 2552) ได้อธิบายไว้ว่า ในสังคมของมนุษย์นั้นล้วนอยู่ในโลกสองโลก คือหนึ่ง โลกทางกายภาพ (Physical world) และโลกทางสังคมและวัฒนธรรม (Social world) ซึ่งในแต่ละสังคมล้วนถูกประกอบสร้างขึ้น ถูกอิทธิพลของโลกทางสังคมนี้หล่อหลอมผู้คนในสังคม ทำให้การรับรู้เรื่องราวเหตุการณ์รวมไปถึงการตีความแตกต่างกันไปโลกทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นมีการสร้างความหมายว่า เป็นการสร้างความเป็นจริงทางสังคม ในยุคสมัยที่วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนแปลง สื่อกลายเป็นสิ่งที่เข้ามามีความจำเป็นต่อสังคม สื่อต่าง ๆ ล้วนมีส่วนสำคัญในการสร้างภาพความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมา เนื่องจากเราไม่สามารถรับรู้ความจริงทางหมดจากประสบการณ์ตรงของตนเองได้ จึงต้องรับรู้จากประสบการณ์ผ่านสื่อ ภาพยนตร์ก็เป็นโลกของการสร้างความจริง ภาพยนตร์นั้นเป็นสื่อที่มีความสมจริง เพราะสามารถสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่

ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้สามารถทำให้คนดูเกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ ในการรับชมภาพยนตร์ การรับรู้ของผู้ชมนั้นมาจากการสะท้อนภาพของภาพยนตร์

สอดคล้องกับที่ อ้นธิกา สวัสดิ์ศรี (2552) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “ความเป็นมาเป็นไปของตัวแบบความพิการทางสังคมกับสังคมไทย ว่า “อัตลักษณ์ของคนพิการถูกตอกย้ำผ่านการใช้คำพูดและภาษาที่ชี้ชัดแสดงถึงภาวะความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งกลายเป็นการสร้างภาพตัวแทนของคนพิการสองประเภท คือ ภาพคนพิการที่มีชะตากรรมที่น่าสงสาร น่าเวทนาและภาพคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องมีคนดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด” รวมไปถึงงานวิจัยของ กุลภา วจนสาระ เรื่องภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการในสังคมไทย : กรณีศึกษาผ่านวรรณกรรมไทย ได้นำเสนอภาพและความคิด ความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนพิการโดยศึกษาผ่านการวิเคราะห์ตัวละครและเนื้อหาในวรรณกรรมไทย เพื่อแสดงให้เห็นภาพตัวแทนของคนพิการว่า มีความเชื่อมโยงกับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อคนพิการอย่างไร ภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการแต่ละประเภทที่ปรากฏในวรรณกรรมเมื่อมองผ่านกรอบการศึกษา พบว่ามีลักษณะที่น่าสนใจคืออัตลักษณ์ของตัวละครพิการที่ถูกตอกย้ำผ่านการใช้ภาษาที่ชี้ชัดถึงความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งกลายมาเป็นการสร้างภาพที่เป็นแบบฉบับตายตัว (Stereotype) ของคนพิการ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กุลภา วจนสาระ, 2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการในสังคมไทย : กรณีศึกษาผ่านวรรณกรรมไทย” ได้นำเสนอภาพและความคิดความเข้าใจของสังคมที่มีต่อคนพิการโดยศึกษาผ่านการวิเคราะห์ตัวละครและเนื้อหาในวรรณกรรมไทย เพื่อแสดงให้เห็นภาพตัวแทนของคนพิการว่ามีความเชื่อมโยงกับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อคนพิการ ภาพตัวแทนทางสังคมของคนพิการแต่ละประเภทที่ปรากฏในวรรณกรรมพบว่ามีลักษณะที่น่าสนใจคืออัตลักษณ์ของตัวละครพิการที่ถูกตอกย้ำจนกลายมาเป็นการสร้างภาพที่เป็นแบบฉบับตายตัว (Stereotype) ของคนพิการคือภาพของคนพิการที่มีชะตากรรมที่น่าสงสารและน่าเวทนามกับภาพ ของคนพิการที่ช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองไม่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอ ความมีอำนาจ และการปฏิเสธไม่ยอมรับความพิการ โดยเฉพาะการสื่อความหมายถึงชะตากรรมของการมีชีวิตอยู่ของความพิการที่สื่อให้เห็นถึงความไม่สมบูรณ์ของชีวิต

ภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นและถูกตอกย้ำซ้ำ ๆ จนบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในสื่อมีคุณสมบัติหรือลักษณะแบบนั้นในสายตาของผู้รับสาร จนทำให้ผู้อ่านเชื่อและจัดคนกลุ่มนั้นให้มีลักษณะ

เช่นนั้นตลอดไป กระบวนการตัดสินใจเช่นนั้นเรียกว่า “ภาพเหมารวม” และภาพเหมารวมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนชินโดรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การที่สื่อภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของมาในรูปแบบเดิมๆ ทำให้คนดูมีภาพจำเหล่านั้นและเกิดความคิดเหมารวมดาวนชินโดรมทุกคนว่ามีลักษณะเหมือนกับภาพยนตร์ที่ได้ดู เพราะภาพของดาวนชินโดรมที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์นั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ภาพลักษณ์เป็นความสามารถหรือสิ่งที่เป็นที่แสดงออกมา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคนซึ่งล้วนมีความแตกต่างกัน การที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นทางที่ดี หรือไม่ดีนั้นก็ย่อมแตกต่างกันออกไป ภาพลักษณ์จึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากระบบความคิด โดยทางประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความและผ่านทัศนคติของแต่ละบุคคล ภาพลักษณ์ของดาวนชินโดรมในภาพยนตร์ไทยถูกนำเสนอออกมาในลักษณะทางกายภาพ และลักษณะที่เป็นข้อดีอยู่เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้สังคมจำภาพลักษณ์เหล่านั้น ซึ่งเป็นอิทธิพลของสื่อที่ทำให้คนในสังคมมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนชินโดรม ความคิดเช่นนี้ทำให้เกิดภาพเหมารวมขึ้นในสังคม โดยที่แท้จริงแล้วยังมีอีกหลายมุมมองที่เกี่ยวกับดาวนชินโดรมที่คนในสังคมยังไม่รับรู้ การนำเสนอภาพลักษณ์ของคนกลุ่มนี้ จำเป็นต้องมีการนำเสนอด้วยมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น มีการนำเสนอความสามารถ การใช้ชีวิต การดูแลตนเอง รวมไปถึงการอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ตรีเดช ไชยหา, 2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอภาพตัวแทนพม่าในภาพยนตร์ไทย” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของการนำเสนอภาพตัวแสดงเป็นชาวพม่าและทำความเข้าใจภาพเหมารวมของชาวพม่าที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย โดยใช้แนวคิดภาพเหมารวมเป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์ภาพตัวแสดง จากงานวิจัยพบว่าภาพยนตร์ไทยได้มีการตอกย้ำถึงการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เกิดจากการผลิตขึ้นซ้ำในแนวเดียวกันเรื่อยมา รูปแบบของภาพลักษณ์ที่นำเสนอเป็นการสะท้อนลักษณะความเป็นจริงอย่างหนึ่งในสังคม สิ่งให้เห็นชัดในภาพยนตร์คืออคติที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่าที่ถูกนำเสนอออกมาในแง่ที่ไม่ดี เกิดเป็นการสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อ “พม่า” การที่ภาพยนตร์นำเสนอภาพลักษณ์ในด้านลบต่อตัวละครนั้น ๆ เกิดเป็นภาพจำที่ทำให้ผู้ชมมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ไปด้วย

ภาพเหมารวมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนชินโดรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การที่สื่อภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของมาในรูปแบบเดิม ๆ ทำให้คนดูมีภาพจำเหล่านั้นและเกิดความคิดเหมารวมดาวนชินโดรมทุกคนว่ามีลักษณะเหมือนกับภาพยนตร์ที่ได้ดู เพราะภาพของดาวนชินโดรมที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์นั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่

การที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อภาวะดาวน์ซินโดรมนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะปัจจัยการรับรู้สื่อของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ทัศนคติของผู้ชมก็ล้วนมีความแตกต่างกัน

ตามแนวคิดการรับรู้สื่อของคนในสังคมล้วนมีปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปตามที่ Wilbur Schramm & Roberts (1971) อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ดังนี้

1. ประสบการณ์ ในชีวิตของแต่ละบุคคล
2. การประเมินข่าวสารที่ได้รับเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้รับสารเอง
3. .ภูมิหลังของแต่ละบุคคลที่จะทำให้มีความสนใจที่แตกต่างกันไป
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล
5. ความสามารถในการรับรู้ข่าวสาร
6. บุคลิกภาพและพฤติกรรมในการรับข่าวสาร
7. สภาพทางอารมณ์ของผู้รับข่าวสาร
8. ทัศนคติ ที่มีต่อข่าวสารที่แตกต่างกันไป

ตามที่ เสรี วงษ์มณฑา (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์” ไว้ว่า เป็นองค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริงและการประเมินส่วนตัวของบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากสภาพความเป็นจริงได้ และภาพลักษณ์นั้นยังก่อให้เกิดอคติในการพิจารณาสิ่งต่างๆ เพราะภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่พึงใจยากที่จะแก้ไข ซึ่งตรงกับที่ ตรีเดช ไชยหา (2552) กล่าวไว้ว่า แนวคิดภาพเหมารวมนั้นยากต่อการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงความคิด เป็นประสบการณ์โดยอ้อมหรือเชื่อตามกันมามากกว่าที่จะเป็นประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรง บุคลิกลักษณะและความสามารถ หรือสิ่งที่เป็นที่แสดงออกมาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละคนซึ่งล้วนมีความแตกต่างกัน การที่มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นทางที่ดีหรือไม่ดีนั้นก็ย่อมแตกต่างกันออกไป ภาพลักษณ์จึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากระบบความคิดโดยทางประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ต้องอาศัยการตีความและผ่านทัศนคติของแต่ละบุคคลสอดคล้องกับ อำนาจ วิวรรณ (2540) ที่อธิบายว่า ภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากการปรุงแต่งเป็นการใช้กระบวนการในการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดภาพตามความต้องการที่อยากจะให้เกิดขึ้น

ดังที่ เปรมวดี เด่นศิริอักษร (2562) ได้อธิบายไว้ถึงเรื่องการรักษาและการพัฒนาการผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมไว้ว่า ผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมสามารถพัฒนาได้หากได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม การที่จะพัฒนาเด็กที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมนั้น ควรจะได้รับการพัฒนาดังแต่เด็กเพื่อที่จะสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับคนในสังคมและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับ การสัมภาษณ์เชิงลึกที่พบว่า ผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมทั้ง 3 คนล้วนมีความแตกต่างกัน แต่ที่ทุกคน

เหมือนกัน คือความเป็นระเบียบ การใช้ชีวิตที่ต้องมีตารางชัดเจนว่าในหนึ่งวันจะต้องทำอะไรบ้าง ทุกคนล้วนเคยถูกสังคมกดดัน แล้ง ปฏิเสธว่าไม่มีความสามารถ ขาดโอกาสหลาย ๆ อย่างในการทำสิ่งที่ตนเองอยากจะทำ พฤติกรรมของแต่ละคนนั้นก็ไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไป ที่มีบุคลิกเฉพาะตัวเป็นของตนเอง พวกเขาแค่มีน้หน้าตาที่คล้ายกันอันเนื่องมาจากความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 21 ที่ถือเป็นความผิดปกติของร่างกายในเชิงการแพทย์ แต่การเรียนรู้และพัฒนาการนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถและการเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว ว่าส่งเสริมเด็กเหล่านี้นักน้อยแค่ไหน และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครองของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมทำให้ทราบถึงความคิดและทัศนคติของผู้ที่มีคนในครอบครัวเป็นดาวน์ซินโดรม ว่ามีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยอย่างไรบ้าง และได้รับรู้ถึงปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอเรื่องดาวน์ซินโดรมของสื่อที่ทำให้คนส่วนมากเข้าใจผิดกัน ว่าเด็กเหล่านี้นักไม่สามารถเรียนรู้ได้ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เรียนหนังสือหรือทำงานไม่ได้ แต่จริง ๆ แล้วทุกคนสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ

จากการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้น พบว่า การที่เลือกใช้สื่อประเภทสารคดี ทำให้สามารถนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรมได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากแต่ละตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ล้วนแสดงออกมาด้วยความเป็นธรรมชาติ ไม่ผ่านการประกอบสร้างตามบทบาทเหมือนสื่อประเภทอื่น เหมือนดังเช่นแนวคิดที่ว่าภาพยนตร์สารคดีเป็นภาพแทนของความเป็นจริง โดย John Grierson ให้ความหมายของสารคดีไว้ว่าเป็นสื่อที่สร้างขึ้นจากบริบททางความจริงในสังคมที่มีหลากหลายแง่มุม เพื่อบันทึกเหตุการณ์ ความคิดและความรู้สึกผ่านมุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์หรือตามแนวคิดของภาพยนตร์ในฐานะของโฆษณาชวนเชื่อ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 มีการกล่าวอ้างว่า ภาพยนตร์สารคดีเล่าความเป็นจริงในฐานะสื่อบันเทิง แต่รูปแบบสื่อชนิดนี้ก็สามารถถูกใช้เพื่อโฆษณาชวนเชื่ออย่างตรงไปตรงมาได้เช่นกัน ดังนั้นสื่อประเภทยี้จึงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม ที่จะเชื่อหรือมีทัศนคติต่อเรื่องนั้นๆ เช่นเดียวกับภาพลักษณ์ของดาวน์ซินโดรม ที่ถูกนำเสนอในฐานะของผู้ด้อยโอกาส นำสงสารเป็นผู้พิการ แต่หากผู้สร้างเลือกนำเสนอความสามารถและภาพลักษณ์ในเชิงบวกก็จะทำให้คนในสังคมมีทัศนคติต่อดาวน์ซินโดรมที่เปลี่ยนไป

การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เหมาะสมของผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองในด้านต่าง ๆ ที่คนในสังคมมองบุคคลที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมและการปฏิบัติต่อผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ตระหนักถึงความรู้สึกและผลกระทบที่บุคคลเหล่านี้จะได้รับและเป็นการทำให้สังคมรับรู้และเข้าใจบุคคลเหล่านี้นักยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรศึกษาตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรมในสื่อชนิดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาพยนตร์ได้ ละคร รายการโทรทัศน์ ที่ในปัจจุบันยังมีการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมในมุมมองที่ไม่เหมาะสมอยู่ และสื่อประเภทอื่น ๆ ก็ล้วนมีอิทธิพลในการรับรู้ของผู้ชมที่แตกต่างกันไป

2. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของภาพลักษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับภาวะดาวนซินโดรม ได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้ที่มีภาวะออทิสติก ภาพลักษณ์ของผู้พิการในสังคมไทย ที่ปัจจุบันยังมีการนำเสนอภาพลักษณ์ของกลุ่มคนเหล่านี้ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมอยู่

3. การศึกษางานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครที่มีภาวะดาวนซินโดรม และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรมและผู้ปกครองที่ดูแลเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงไม่ครอบคลุมถึงความคิดและทัศนคติของผู้ชมที่ได้รับชมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านความคิดเห็นของผู้ชมทั่วไป เพื่อให้ได้ทราบถึงผลของการนำเสนอภาพลักษณ์ดาวนซินโดรมในภาพยนตร์ที่มีผลต่อความคิดและทัศนคติของผู้ชม

4. ในส่วนของการสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดาวนซินโดรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรนำเสนอภาพลักษณ์ของดาวนซินโดรมได้หลากหลายมากกว่านี้ เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของความยาวของภาพยนตร์สารคดีสั้น จึงทำให้ไม่สามารถนำเสนอมุมมองที่ครบถ้วนได้ จึงมีข้อเสนอแนะให้สร้างสรรค์สื่อที่มีความยาวมากกว่านี้ ได้แก่ ภาพยนตร์สารคดีที่มีการแบ่งเป็นตอน เนื่องด้วยรูปแบบที่แบ่งจำนวนเป็นหลายตอนจะทำได้สามารถนำเสนอภาพลักษณ์ได้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สังคมได้รับรู้มุมมองที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้

บรรณานุกรม

- Barthes, R., & Lavers, A. (1993). *Mythologies*: Vintage.
- Bromhead, T. d. (1996). *Looking two ways. Documentary film's relationship with reality and cinema*: Left Coast Press.
- Hamilton, D. L., & Sherman, J. W. (1994). Stereotypes. In *Handbook of social cognition: Basic processes; Applications, Vols. 1-2, 2nd ed.* (pp. 1-68). Hillsdale, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Kalow, N., Duke, U., & Center for Documentary, S. (2011). *Visual storytelling : the digital video documentary*. Durham, N.C.: CDS Publication.
- Kolers, P. A., & Roediger, H. L. (1984). Procedures of mind. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 23(4), 425-449. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022537184902822>
- Lippmann, W. (1922). Stereotypes. In *Public opinion*. (pp. 79-94). New York, NY, US: MacMillan Co.
- Nichols, B. (2001). *Introduction to Documentary*: Indiana University Press.
- Philip Kotler. (2000). *Marketing management* (10 ed.). New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Rajecki, D. W. (1990). *Attitudes, 2nd ed.* Sunderland, MA, US: Sinauer Associates.
- Rogers, T. B. (1974). An analysis of two central stages underlying responding to personality items: The self-referent decision and response selection. *Journal of Research in Personality*, 8(2), 128-138.
- Samuel Certo. (1996). *Modern Management* (7 ed.): Prentice Hall Professional Technical Referenc.
- Schramm, W., & Roberts, D. F. (1971). *The process and effects of mass communication*. Urbana: University of Illinois Press.
- Stuart Hall. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*: SAGE Publications.
- The Academy of Motion Picture Arts and Sciences. (2020). 93RD OSCARS RULES. Retrieved from https://www.oscars.org/sites/oscars/files/93aa_rules.pdf

- กาญจนา แก้วเทพ, & สมสุข หินวิมาน. (2553). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับ
สื่อสารศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัจจกร หลุยยะพงศ์. (2559). หนังสือกับเด็กน้อยๆ (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: ศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- กัจจกร หลุยยะพงศ์, & กาญจนา แก้วเทพ. (2553). การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของผู้สูงอายุในหนังสือ
ไทย. วารสารนิเทศศาสตร์ มสธ. , ปีที่ 1(ฉบับที่ 2), 13-23.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมดุษย์. (2554). การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีวิจัย
(พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- กุลภา วจนสาระ. (2548). ภาพตัวแทนสังคมของคนพิการในสังคมไทยกรณีศึกษาผ่านวรรณกรรม
ไทย. สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ,
ฉัตรชัย จันทศรี. (2544). การถ่ายทอดวัฒนธรรมอเมริกันของภาพยนตร์ฮอลลีวูด. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
ชญาณัฐ วีรสาร. (2560). การผลิตภาพยนตร์สารคดีด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาพ. วารสารมหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 37(2), 19-30.
- ชดาพิมพ์ เผ่าสวัสดิ์. (2561). กลุ่มอาการดาวนซินโดรม รณรงค์เนื่องในวันดาวนซินโดรมโลก.
สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- ตรีเดช ไชยหา. (2552). การนำเสนอภาพตัวแทน "พม่า" ในภาพยนตร์ไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เตือนฤดี รักใหม่. (2557). การสร้างสรรค์ภาพยนตร์สารคดีอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ
เกี่ยวเนื่องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- ธิดา ผลิผลการพิมพ์. (2559). DocumentaryStation: ฐานที่มั่นของหนังสือสารคดี. Retrieved from
<https://waymagazine.org/documentary-station-02/>
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, & พัญญู ไรจน์มามงคล. (2554). ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กสำหรับ
เวชปฏิบัติทั่วไป. กรุงเทพฯ: บริษัท บียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ จำกัด.
- นัยนันต์ จิตประพันธ์. (2557). การป้องกันและการดูแลเด็กกลุ่มอาการดาวน. วารสารเครือข่าย
วิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 1(3), 73-81.
- บรรจง โกศลวัฒน์. (มปป). เอกสารประกอบการสอนวิชาภาพยนตร์สารคดี คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประชา สุวิธานนท์. (2539). หนังสือคนพิการ หนังสือใคร. สารคดี 12(133), 168-169.

- ปัทมวดี จารุวร. (2528). ศัพท์ภาพยนตร์. กรุงเทพฯ: สวททกิจการพิมพ์.
- ปัทมา สุวรรณภักดี. (2555). องค์ประกอบในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดี. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยาภรณ์ เมืองคำ. (2552). กระบวนการสร้างความหมายความพิการในภาพยนตร์อเมริกัน. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารศึกษา)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- เปรมวดี เต็นศิริอักษร. (2562). ภาพยนตร์ท่องเที่ยวสติปัญญา. Retrieved from <https://th.rajanukul.go.th/preview-4002.html>
- พรสวรรค์ วัฒน. (2537). ดารานชีนโดรมปัญญาอ่อนที่พัฒนาได้. หมอชาวบ้าน, ปีที่ 16(ฉบับที่ 185), 17-24.
- พัชรพล จินนิกร. (2559). การศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้ชนะสิบทิศ. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, 38.
- ภัสสร สังข์ศรี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของภาพยนตร์กับบริบททางสังคม. วารสารเกษมบัณฑิต, 17, 119-127.
- มนสิณี วัฒนอมกลิน. (2561). การเปรียบเทียบการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองประเภทภาพยนตร์กรณีศึกษา: ภาพยนตร์เรื่อง *Battleship Potemkin* ของสหภาพโซเวียต และ *Triumph of the Will* ของนาซีเยอรมัน. (ศิลปศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- มิ่งขวัญ รัตนคช. (2563). ความเข้าใจโลกของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. Retrieved from <https://readthecloud.co/the-rainbow-room/>
- ยุทธพล ดำรงขึ้นสกุล. (2551). แนวคิดเชิงสังคม: Social Model of Disability. ศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ. (2555). คู่มือการวินิจฉัยและตรวจประเมินความพิการ ตามประกาศกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและ หลักเกณฑ์ความพิการ. 2, 69-71.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2541). ภาพพจน์นั้น...สำคัญไฉน. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- อันทิกา สวัสดิ์ศรี. (2552). ความเป็นมาเป็นไปของตัวแบบความพิการทางสังคมกับสังคมไทย. Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2009/09/25851>

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2547). เทคนิคการสร้างภาพลักษณ์ของตนเอง (Self Image) ให้ประทับใจ.

Retrieved from

www.hrcenter.co.th/index.php?module=columns_detail&ColumnID=236

อำนาจ วีระวรรณ. (2540). การแก้วิกฤติการณ์และสร้างภาพพจน์ให้แก่องค์การ กรุงเทพฯ:
ประกายพริก.

อุรุพงษ์ รักษาสัตย์. (2562). บันทึกการสร้างภาพยนตร์สารคดี เรื่อง บุญ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ที่มีภาวะดาวนซินโดรม

1. ให้อัปโหลดรูปจากภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องไวท์วีก

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องเอ๋อเหวอ

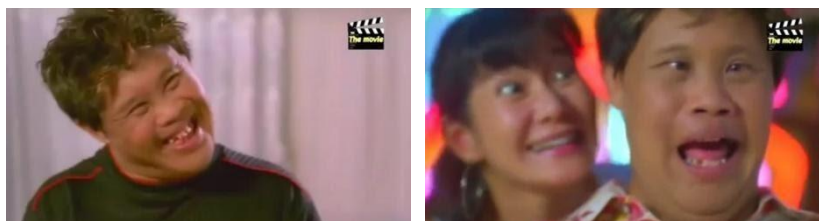

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์

- 1.1 คนในรูปเหมือนตัวเองใช่หรือไม่
- 1.2 ชอบหรือไม่ชอบรูปที่เห็น
2. เคยโดนคนล้อหรือแกล้งไหม เล่าให้ฟังหน่อย
3. คิดว่าตัวเองเหมือนคนอื่นหรือแตกต่างจากคนอื่น
4. เสื้อผ้าที่แต่งตัวมาวันนี้ ใครเลือกให้ ทำไมชอบชุดนี้
5. ใน 1 วันทำอะไรบ้าง
6. สังเกตพฤติกรรมและทำการบันทึก

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครองผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม

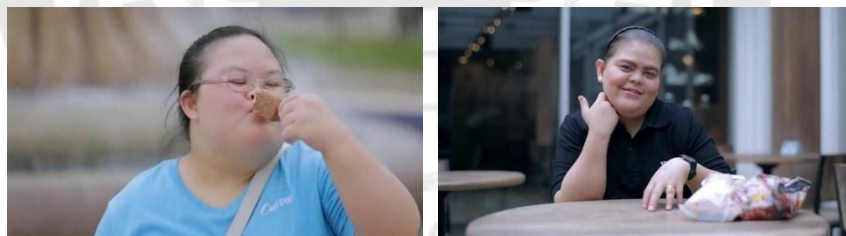
1. คิดว่าภาพลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องไว้วาก

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องเอ๋อเหร่อ

ภาพจากภาพยนตร์เรื่องเดอะดาวน์

2. สิ่งเหมือนและแตกต่างระหว่างภาพลักษณ์ในภาพยนตร์กับความจริงเป็นอย่างไร
3. คิดว่าคนในสังคมมองผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมเป็นอย่างไร
4. มีปัญหาอะไรบ้างที่เกิดขึ้นกับการดูแลผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม
5. เล่าถึงความรู้สึกที่มีลูกหรือต้องดูแลผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรม
6. ผู้ที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมที่อยู่ในการดูแลเป็นคนอย่างไร
 - 6.1 ช่วยเหลือตนเองได้มากน้อยแค่ไหน สามารถทำอะไรได้บ้าง
 - 6.2 การเรียนรู้ พัฒนาการเป็นอย่างไร
 - 6.3 นิัยใจคอ ทักษะคิดเป็นอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ศวิตา ศีลตระกูล

วัน เดือน ปี เกิด

19 พฤศจิกายน 2537

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2559

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการผลิภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่อยู่ปัจจุบัน

363 ถนนอิสรภาพ เขตคลองสาน แขวงคลองสาน กรุงเทพฯ 10600

รางวัลที่ได้รับ

Winner Audience Award (National Competition), shnit International

Short film festival 2016

